

Stockholms stads fattigvårdsnämnd

och i samband därmed stående institutioner.

Fattigvårdsnämnden.

Klara västra kyrkogata 3 A, C.; rt. 10 96; st. 80 16; sessionstid: i allmänhet andra tisdagen i månaden, vanligen kl. 6,30 e. m.

I äldsta tider funnos i huvudstaden inga andra fattigvårdsinrättningar än hospitalen, som tillika voro sjukhus. Sådana voro t. ex. det s. k. »helgeandshuset» från 1260-talet, »S:t Örians hospital» från 1288, »Själågård» m. fl. Den frivilliga fattigvården stod under ledning av de andliga (samfund och gillen såsom »Vårfrugillet», »Sancta Gertruds gille» etc.). En naturlig följd av indragningen av de andligas gods efter riksdagen i Västerås 1527 blev därför ordnandet av fattigvården. Genom ett kungl. brev av 1531 centraliserades huvudstadens fattigvård under borgmästare och råd, och genom ett annat brev av 1551 förordnades om byggandet av Danvikens hospital, en inrättning, som under två hundra år var stadens enda vårdanstalt för såväl kropps- som sinnessjuka personer samt fattiga äldringar. För barn inrättades 1624 »allmänna barnhuset», på samma gång uppfostringsanstalt för fattiga barn och tukthus. Ur den på 1600-talet inrättade »hus-fattigkassan» utdelades allmosor åt fattiga utom inrättningarna; vidare anslogos till de fattiga inkomsten av kollekt, avgifter vid bouppteckningar, testamenten etc. Under 1740-talet inrättades fattighus för de olika församlingarna, underhållna utom med gåvor och donationer även med särskilda avgifter av husägarna i respektive församlingar. År 1773 öppnades det »södra frivilliga arbetshuset» (sedermåra 1855 ombildat till arbetsinrättning, den s. k. »Dihlströmska inrättningen», se sid. 116), där tillfälle till arbetsförtjänst lämnades och materialier tillhandahölls av kommunen; för Jakobs församling öppnades 1797 »frivilliga arbetshuset på norr», som ännu finnes kvar. En 1807 utfärdad kungl. stadga sökte centralisera fattigvården och göra staden i fattigvårdshänseende till en kommun under direktion av en överdirektör med kungl. fullmakt. Detta försök misslyckades emellertid. Genom 1813 års förordning sökte man finna en medelväg mellan de båda principerna: centralisation och de territoriella församlingarnas självstyrelse. I denna fattigvårdslagstiftning gjordes en väsentlig förbättring genom utfärdandet av stadgan angående fattigvården i Stockholms stad av den 1 april 1843, varmed ett stort steg togs i riktning mot centralisation i förvaltningen. Den bättre ord-

ning, som härigenom infördes, visade snart sin frukt, bland annat i upprättandet av förbättrade fattigvårdsanstalter. Då Stockholm erhöll sin nya kommunalförordning 1862, infördes i fråga om fattigvården fullständig centralisation i fattigvårdsförvaltningen. Sedan dess är fattigvården en stadens gemensamma angelägenhet. Fattigvårdsstyrelser inom de särskilda församlingarna finnas ännu, men dessa lyda under den för hela staden gemensamma fattigvårdsnämnden, som är överstyrelse för Stockholms stads hela offentliga fattigvård. Fattigvårdsnämnden, som fick sin instruktion fastställd den 4 mars 1864, har att på tjänligaste sätt ordna och besörja den allmänna fattigvården jämte den därmed förenade tillsyn över sedlighet och ordning. Nämnden består numera av tolv ledamöter och åtta suppleanter, som väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Polismästaren är i kraft av sitt ämbete berättigad att övertära nämndens sammanträden och att deltaga i överläggningarna, men icke i besluten. Nämnden utser inom sig ordförande för ett år i sänder. Överståthållaren förer ordet i nämnden, då han är tillstädes, med rätt att deltaga i överläggningarna, men ej i besluten. Nämnden sammanträder minst en gång i månaden.

Nämnden äger åt särskilda delegerade överlämna att i fråga om fattigvårdsbeviljande, intagning å stadens fattigvårdsanstalter m. m. (se nedan) med nämndens rätt besluta i enlighet med de föreskrifter, som av nämnden meddelas.

Hos nämnden är anställd en fattigvårdsinspektör. Honom åligger att ägna sorgfälligt uppmärksamhet åt allt, som rör den allmänna fattigvården i huvudstaden, verka för dess följdriktiga handhavande och sunda utveckling, hos fattigvårdsnämnden och de under densamma lydande styrelser göra de framställningar, vilka till vinnande härav påkallas, samt bringa nämndens beslut till verkställighet, där ej detta tillkommer annan. Fattigvårdsinspektören skall också på begäran tillhandagå huvudstadens enskilda barmhärtighetsinrättningar med erforderliga upplysningar och råd. Vid nämndens och underlydande styrelser sammanträden må inspektören närvara med rätt att deltaga i överläggningarna, men ej i besluten. Frågor rörande fattigvårdsbeviljande, som tillhöra nämndens eller delegerades handläggning, skola beredas och fördras av inspektören, vilken det också åligger att på nämndens anmodan argiva utlåtanden i övriga frågor, som anses böra till honom hänskjutas. I fråga om utövandet av kontroll och

En.

ledning av den primära undersökningen rörande hjälpsökandes behov och personliga förhållanden, vilken angelägenhet fortfarande tillhör rote-männen, äger inspektören överinseende likasom ock över användningen av det årsanslag, som fr. o. m. 1899 ställts till fattigvårdsnämndens förfogande till ersättning åt särskilt anställda biträden vid undersökningen av ifrågasatta understöd. Fattigvårdsinspektören skall ock ombesörja, att över stadens samtliga understödstagare register föres, så inrättat, att därav med lätthet kan vinnas upplysning om den fattigvård, som varje understödstagare beviljats.

Lagar m. m. Kungl. förordningen den 9 juni 1871 ang. fattigvård med ändringar den 11 febr. 1881, 12 juni 1885, 29 mars 1889, 16 nov. 1889, 18 maj, 31 dec. 1894 samt 10 april 1915. Kungl. instruktionen för Stockholms stads fattigvårdsnämnd den 4 mars 1864 med ändringar den 13 nov. 1874 och 14 dec. 1883; enligt den sistnämnda fick nämnden rätt att själv utse sin ordförande (förut endast vice ordförande, då överståthållaren var självskriven som ordinarie ordförande). En ytterligare ändring skedde genom kungl. kungörelse den 22 dec. 1898, då antalet av nämndens ledamöter med bibehållande av 8 suppleanter nedsattes från 16 till 12 och fattigvårdsinspektörsbefattningen inrättades.

Stat år 1918. Utgifter: 7,181,200 kr.; inkomster: 885,900 kr.

Fattigvårdsnämndens ledamöter.

Ordförande.

Lagergren, C. H., grosshandlare.

Övriga ledamöter.

Blomberg, A. W., grosshandlare.

Hirsch, O. S., ingenjör.

*af Klintberg, Gertrud M. K., fröken.

*Lindqvist, F. L., snickare, stadsfullm.

Nilsson, F. O. V., bageriåldkare, stadsfullm.

Ringholm, K. E., direktör, stadsfullm.

*Rundquist, C. A., rådmän.

*Sjögren, J. V., montör.

Wassberg, A., överlärare.

*Wassén, C., disponent, stadsfullm.

*Wedberg, Ebba Ch., fröken.

Suppleanter.

Böhme, A. G., prakt. läkare.

Eklund, J. M., målarmästare.

*Johansson, Anna S., kassörska, stadsfullm.

*Karlmark, A., föreståndare, stadsfullm.

Ljunggren, A., direktör, stadsfullm.

*Söderberg, N. E., handelsträdgårdsmästare, stadsfullm.

*Johanson, E., grosshandlare.

Vester, A., sjukkasstjänsteman.

Kassaförvaltare.

Hirsch, O. S.; Wassberg, A.

Suppleanter.

Ringholm, K. E.; Wassén, C.

Fattigvårdsnämndens revisorer.

(Utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1917 års förvaltning.)

Andersson, P., folkskollärare, stadsfullm.

Erdman, F. D., revisor.

Forsell, J. A. S:son, expeditjonsförare.

von Koch, G. H., redaktör, stadsfullm.

Lidman, C., överlärare, stadsfullm.

Nordquist, E. A., direktör.

Peyron, J. A., prakt. läkare.

Valentin, I., direktör.

Zetterlund, C. R., kontorschef, stadsfullm.

Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård.

Klara västra kyrkogata 3 A, C.; vt. 10 96; st. 80 16; sessionstid: vanligen onsdagar kl. 1,15.

Fattigvårdsnämnden har åt särskilda delegerade överlämnat att i fråga om fattigvårds beviljande med nämndens rätt besluta i enlighet med de föreskrifter, som av nämnden meddelas. Fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård, vilka utses för ett år i sänder, utgöras av ordförande, vice ordförande och en tredje ledamot samt tre suppleanter. Efter prövning av de hjälpsökandes behov och i övrigt förekommande omständigheter äga delegerade:

att i kommunens ålderdomshem till vård och åtnjutande av det underhåll, varom fattigvårdsnämnden särskilt förordnar, intaga sådana fattiga, som i följd av ålder, bräcklighet eller annan fortfarande anledning äro i behov av ständigt hjälp. I följd av denna bestämmande har förordnandet om intagning i ålderdomshem blivt, för vinnande av större likformighet, öfverflyttat från fattigvårdsstyrelserna och antalet platser i dessa anstalter sålunda numera gemensamt för hela staden;

att till intagning å arbetsinrättning remittera dels nödställda, mer eller mindre arbetsföra personer, vilka sakna stadig hemvist och önska bliva där intagna, dels personer, som stå under fattigvårdsstyrelsens husbondevälde och vilkas arbetskraft styrelsen vill å inrättningen använda (för avtjänande av skuld till fattigvården);

att till intagning å försörjningsinrättning, stadens asyl för husvilla och stadens anstalter för barn hänvisa sådana fattiga, som i följd av särskilda olycksfall, ihållande sjuklighet eller andra dylika omständigheter äro i behov av hjälp och icke böra å sjukvårdsinrättning eller ålderdomshem intagas, eller ock bevilja sådana behövande penningunderstöd;

att till intagning å allmänna barnhuset remittera barn under 6 års ålder; att till intagning i stadens barnhem (barnhårbärgat, utackorderingsbyråns barnhem, Brännkyrka barnhem samt Sättra barnkoloni) och uppfostringsanstalter meddela remisser, till stadens spädbarnshem remittera ogifta mödrar med sina barn, till nämndens utackorderingsbyrå remittera sådana minderåriga,

som anses böra för fattigvårdens räkning utackorderas, ävensom förordna om vårdande genom vederbörande fattigvårdsstyrelses försorg och mot den uppfostringshjälp, som delegerade i varje fall bestämma, av de barn, för vilka annan utväg anses icke kunna eller böra beredas; samt att jämväl i övriga understödsärenden, vilka fattigvårdsnämnden ej särskilt förbehållit sig, meddela beslut.

Fattigvårdsinspektören verkställer delegerades beslut samt äger, under tiden mellan delegerades sammanträden, å delegerades vägnar vidtagna åtgärder i ärenden, som ej tåla uppskov.

Instruktion. Fattigvårdsnämndens instruktion för delegerade för beviljande av fattigvård den 7 mars 1904.

Ledamöter.

Lagergren, C. H., ordf.; Ringholm, K. E., vice ordf.; af Klintberg, Gertrud M. K.

Suppleanter.

Wassén, C.; Johanson, E.; Eklund, J. M.

Protokollsförare.

Registratorn hos fattigvårdsnämnden.

Fattigvårdsnämndens upphandlingskommission.

I likhet med hälsovårdsnämnden har fattigvårdsnämnden tillsatt en upphandlingskommission, vilken äger att infordra gemensamt anbud å vissa förnödenheter till ålderdomshemmen, arbetsinrättningen och allmänna försörjningsinrättningen, varjämte den ombesörjer inköp av skodon för fattigvårdsstyrelserna, utackorderingsbyrå och uppfostringsanstalten vid Skrubba.

Kommissionen består av fem ledamöter och fem suppleanter, valda bland fattigvårdsnämndens och ovan uppräknade anstalters styrelser ledamöter. Fattigvårdsnämndens ledamöter är ordförande. Kommissionen antager biträde och protokollsförare.

Instruktion. Fattigvårdsnämndens reglemente för kommissionen den 17 juni 1907, med ändringar den 11 febr. 1908 och 13 febr. 1917.

Ledamöter.

af Klintberg, Gertrud M. K., fröken (för fattigvårdsnämnden), ordf.; Ericsson, C. Th., handlande, Rossander, f. Forsgrén, H. Wendela, professorska (för ålderdomshemmen); Andrén, J. C., handlande, stadsfullm. (för arbetsinr.); Böhme, A. G., prakt. läkare (för försörjningsinr.).

Suppleanter.

Wassén, C., disponent, stadsfullm. (för fattigvårdsnämnden), vice ordf.; Widtskiöld, J., kamrerare, Eklund, J. M., målarmästare (för ålderdomshemmen); Zetterlund, A. V., syssloman (för försörjningsinr.); Nilson, A. G., direktör (för arbetsinr.).

Biträde och protokollsförare.

Petri, Hj. M.

Fattigvårdsnämndens expedition. Fn.

Klara västra kyrkogata 3 A, C.; rt. 10 96; st. 80 16; expeditionstid: 10—2.

Instruktioner. Stadsfullmäktiges instruktion för fattigvårdsinspektören den 8 nov. 1898. Fattigvårdsnämndens instruktioner för fattigvårdsinspektörsassistenten den 7 jan. 1902, sekreteraren, ombudsmannen och redogöraren den 21 nov. 1864, den vid nämndens register anställda tjänstepersonal den 17 mars 1903, inventeringsmannen den 23 april 1907 samt de vid utredningsbyrå (numera remissexpeditionen) anställda tillsyningsmännen den 7 jan. 1902.

Stat år 1918. Utgifter: 214,500 kr.

Fattigvårdsinspektör (0).

Lindblom, F. G. A.; rt. 40 20; st. 79 02; mottagningstid: fattigvårdsinspektören och inspektörsassistenten hava mottagningstid för allmänheten 10—2, då endera av dem alltid kan träffas, fattigvårdsinspektören alltid 12—2.

Inspektörsassistent (13).

Nordfeldt, A. G.; rt. 139 51; st. 195 31; mottagningstid se ovan under fattigvårdsinspektören.

Sekreterare

(2,500 kr.).

Wallerstedt, P. G. E.; rt. Norr 5 54; st. 195 33; träffas säkrast 9.30—10.30.

Ombudsman (15)

(gemensam med hälsovårdsnämnden; av avlöningen utgå 4,050 kr. från fattigvårdsnämnden).

Tersmeden, E. G. B. G.; rt. 66 61; st. 195 34, 218 42; mottagningstid: 10—12.

Ombudsmannens juridiska biträde

(1,500 kr.; ej å stat).

Nyman, Hj. L. V.

Aktuarie för pensionsärenden (12)

(gemensam med hälsovårdsnämnden; av avlöningen utgå 2,400 kr. från fattigvårdsnämnden).

Molin, A.; rt. 208 38; st. 57 49; mottagningstid: 12—2.

Redogörare

(3,000 kr.).

Kellin, N. A.; rt. 71 58; st. 243 80; mottagningstid: 9—10.30.

Registrator

(12; nuv. innehavaren kvarstår t. v. å övergångsstat).

Moureaux, N. C., tjl., tjf. Nilson, A. (se nedan); rt. 72 57; st. 195 32.

Kontorsskrivare vid registret (9).

Nilson, A., tjl. (se ovan), tjf. Svalling, C. M. E. (se nedan); Östlihn, E. P. N. (se nedan);

Öström, J. V. H.; Stavenow, H. H. D. tjl., tjf.

Johansson, I. A. (se nedan).

Kontorsskrivare

(2,400 kr.; ej å stat).

Vakant, tjf. Spångberg, N. J. (se nedan).

Fn. Bokhållare i ombudsmansexpeditionen (12).

Öström, J. N. H.

Kontorsskrivare å ombudsmans-expeditionen (9).

Zetterlund, G. E., tjlf., tjf. Carlson, B. A. B. (se nedan).

Kontorsbiträden (5).

Svalling, C. M. E., tjlf. (se ovan), tjf. Karlsson, Vera K. (se nedan); Bäckström, Anna Ch.; Marcus, Nanny A.; Peterson, Greta L.

Skrivbiträden (4).

Öhrwall, Elsa; Karlsson, Vera K., tjlf. (se ovan), tjf. Wallden, A. E. S. (Ellan); Carlsson, Emmy A.

E. o. tjänstemän (timavlöning).

Johansson, I. A. (se ovan); Spångberg, N. J. (se ovan); Blanck, O. M. (se nedan); Carlsson, B. A. B. (se ovan); Sundberg, E. A. E.

Inventeringsman

(högst 1,500 kr.; ej å stat).

Widtskiöld, J.

Förste vaktmästare (6).

Nyström, K. E.

Vaktmästare (4).

Holmström, C. H.; Hansson, K. J.

Remissexpeditionen.

Klara västra kyrkogata 3 A, n. b. t. h. i porten, C.; rt. 139 50; st. 243 90; expeditionstid: 10—2, 6—7.

Föreståndare.

Östlihn, E. P. N. (se ovan).

Tillsyningsmän

(1,300 kr.; ej å stat).

Peterson, G. F.; Larsson, A.; Olsson, B. F.; Edmark, J. V.; Johansson, A. G.; Larsson, J. L.; Fröberg, F. A. R.; Spångberg, N. J. (se ovan); Ek, K. J. F.; Erikson, G. R. (exspektanslön m. m. 3,100 kr.); Westin, H.; Widholm, A. J.; Wolfin, A. W. H. W.; Lindblom, S. H.; Berglund, G.; Handberg, O. A. L.; Bonté, F. L.; Pettersson, K. J. G.; Sandahl, Elin E. C.; Blanck, O. M. (se ovan); Andersson, K. J. G.; Strömberg, K. E.

Fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå.

Fleminggatan 22, C.; rt. 40 10; st. 54 24; expeditionstid: 11—3, helgdagsaftnar 11—2.

Sedan år 1889 inom fattigvårdsnämnden väckts förslag om vidtagande av bättre åtgärder för kontrollen å de utackorderades vård än de

dittills anlitade och frågan härom hänskjutits till utredning av några av nämndens ledamöter, inkommo dessa med ett omfattande förslag rörande organisationen av utackorderingsväsendet. I överensstämmelse med detta förslag inrättades år 1891 den nuvarande utackorderingsbyrån. Denna har till ändamål att i lämpliga fosterhem, företrädesvis i landsorten, bereda god vård och uppfostran åt minderåriga, som av fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård till byrån remitteras. Fr. o. m. år 1907 tar byrån även befattning med utackordering av vuxna sjuka, sinnesslöa och orkeslösa personer. Byrån skall även utöva tillsyn å de utackorderades vård. I förening med byrån finnes ett barnhem (Fleminggatan 22) för inhysande av barnen, tills plats hinner åt dem anskaffas. Byråns angelägenheter handhavas av en styrelse av sju personer, årligen utsedda av fattigvårdsnämnden. Av styrelsen tillsätts för utackorderingsbyrån en föreståndare, en biträdande föreståndare samt två barnavårdsinspektörer, den ena för besök i fosterhem i landsorten och den andra för besök i dylika hem i Stockholm och vissa delar av landsorten samt för barnhemmet en föreståndarinna. Dessutom antages annan nödig personal, varibland för varje utackorderingsområde i landsorten lokalombud, som skola uppsöka och föreslå hem, lämpliga för mottagandet av fosterbarn, samt handhava tillsynen över barnen inom distrikten. Lokalombudens verksamhet ävensom fosterhemmen inspekteras av barnavårdsinspektören.

Instruktion. Fattigvårdsnämndens instruktion för styrelsen över Stockholms stads fattigvårdsnämnds utackorderingsbyrå och barnhem den 10 jan. 1902 med ändring den 2 jan. 1918. Styrelsens instruktioner för: föreståndaren för utackorderingsbyrån den 21 febr. 1902, barnavårdsinspektörerna den 21 febr. 1902 och lokalombuden den 21 febr. 1902. Styrelsens reglemente för utackorderingsbyråns barnhem den 21 febr. 1902. Instruktion för värmelednigsskötare vid barnhemmet den 21 april 1911. Reglemente för Sättra barnkoloni å Adelsö den 26 maj 1915. Instruktion för lärarinnan vid Sättra barnkoloni den 26 maj 1915.

Stat år 1918. Utgifter: 735,800 kr.; inkomster 39,000 kr.

Styrelsens ledamöter.

Bergö, C. J., regementspastor; Blumenthal, G. M., prakt. läkare; Johanson, E., grosshandlare, kassavårdare; Månsson, Gertrud K., handelsidkarska, vice kassavårdare; Ringholm, K. E., direktör, stadsfullm., vice ordf., Rossander, f. Forsgrén, H. Wendela, professorska, inspektis för barnhemmen (se nedan); Wassberg, A., överlärare, ordf.

Utackorderingsbyrån.

Föreståndare (9).

Hård af Segerstad, A. Helmi M.

Biträdande föreståndare (8).

Pehrsson, Magnhild W. E.

Skribiträden (4).

Berglind, A. L. Ragnhild; Borg, Elsa T.
Dessutom ett extra skribiträde.

Barnavårdsinspektör i landsorten (11).

Kihlqvist, J. L.

Barnavårdsinspektör i Stockholm och vissa delar av landsorten (7).

Lindhagen, Anna J. J., stadsfullm.

Barnhemmet.

Föreståndarinna (4).

Bonnevier, Elin M.

Barnhems- och expeditiönsbiträde (3).

Andersson, Ida J. A.

Läkare

(500 kr.; ej å stat).

Erdmann, Th. L.

Tandläkare

(1,500 kr.; ej å stat).

Stene, N. A.

Värmeledningsskötare (4).

Nilsson, E. G., tjl., tjf. Svensson, C. B.

Dessutom en köksförestånderska (II. c.) och nio kvinnliga biträden (fyra I. b., ett I. c. och fyra I. d.).

Brännkyrka barnhem.

Älvsjö; st. Örbý 21.

Efter inkorporeringen av Brännkyrka har utackorderingsbyrån fått övertaga förvaltningen av Brännkyrka barnhem. Hemmet har plats för 28 barn.

Stat 1918. Utgifter 12,200 kr.; inkomster 3,500 kr.

Föreståndarinna (4).

Vedelin, Ellen B.

Läkare

(300 kr.; ej å stat).

Drougge, J. A.

Dessutom två barnsköterskor (I. b.) och en kokerska (I. d.).

Sättra barnkoloni.

Sättra, Adelsö, Sthlm 2; st. Adelsö 3.

År 1911 inrättades av fattigvårdsnämnden vid Sättra gård å Adelsö en koloni för sjukliga och klena barn, vilka ej lämpa sig för omedelbar utackordering i enskilda hem. Kolonien omfattar 5 hem och kan mottaga 60 barn. Skolan vid kolonien lyder under folkskoledirektionen.

Stat år 1918. Utgifter: 33,700 kr.; inkomster: 550 kr.

Föreståndarinna (4).

Wallin, A. W. Minny.

Läkare

(400 kr.; ej å stat).

Berglund, F. E.

Småskollärrarinnan

(700 kr., bostad och kost, värme och tvätt; ej å stat).

Nyberg, Gerda L. E.

Dessutom fyra vårdarinnor (2), en kokerska (I. d.), en barnsköterska (I. d.) och fyra kvinnliga biträden (I. a.).

Församlingarnas fattigvårdsstyrelser.

Inom var och en av huvudstadens territorialförsamlingar ävensom i förutvarande Bromma socken finnes särskild fattigvårdsstyrelse (med undantag för Jakob och Johannes, som hava gemensam fattigvårdsstyrelse enligt fattigvårdsnämndens beslut den 15 oktober 1907), bestående av församlingens kyrkoherde samt i regeln sex av fattigvårdsnämnden årligen utsedda ledamöter. Enligt fattigvårdsnämndens beslut den 17 november 1908 skall dessutom i en var av Storkyrko-, Klara, Kungsholms, Jakobs och Johannes, Katarina och Maria fattigvårdsstyrelser finnas tre suppleanter samt i envar av Adolf Fredriks, Gustav Vasa, Matteus, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars fattigvårdsstyrelser fyra suppleanter (likaledes numera även i Sofia församling). Genom Brännkyrka sockens inkorporering med Stockholm har från och med år 1913 tillkommit fattigvårdsstyrelsen i Brännkyrka församling. Fattigvårdsstyrelsen därstädes består för närvarande av förutom församlingens kyrkoherde nio ledamöter och tre suppleanter. Genom inkorporeringen av Bromma har fr. o. m. 1916 tillkommit fattigvårdsstyrelse därstädes, bestående utom av kyrkoherden av sju ledamöter med fyra suppleanter. Fattigvårdsinspektören och vederbörande rotmäns äro berättigade att övervara styrelsens sammanträden och att deltaga i överläggningarna, men ej i besluten. För varje år väljer styrelse inom sig ordförande, verkställande direktör och kassavårdare; dock kunna två av dessa befattningar hos samma person förenas. Styrelse tillkommer att utöva den närmaste och omedelbara tillsynen över de fattiga inom församlingen samt, där sådant är för styrelsen medgivet, själv vidtaga eller i annat fall hos fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård föreslå de åtgärder, som av behovet påkallas.

De undersökningar, som erfordras för vinande av tillförlitlig upplysning rörande hjälpsökande, verkställas av vederbörande rotmän samt av särskilt anställda tillsyningsmän (se under fattigvårdsnämndens expedition). Efter eget beprövande må styrelsen meddela hjälpbehövande nödortfittig understöd i mat och ved, så ock åt barn inom skolåldern, som i an-

Fn.

En.

seende till brist på kläder eller skodon förhindras att bevista folkskola, låta anskaffa oundgängligen nödig beklädnad. Kan nöden ej på nu angivna sätt avhjälpas eller provas den behövande lämpligare böra på annat sätt understödjas, skall styrelsen hos fattigvårdsnämndens delegerade göra hemställan om den åtgärd, som styrelsen kan finna ändamålsenligast. Är nöden trängande, må styrelse lämna tillfälligt understöd i penningar eller vidtaga annan åtgärd för tiden intill dess delegerade hunnit i ärendet besluta. Penningunderstöd, som fattigvårdsnämndens delegerade beviljat, utdelas i närvaro av minst en ledam styrelsens ledamöter samt styrelsens redogörare. Styrelsen har ordinarie sammankomst minst en gång i varje månad och sammanträder dessutom så ofta omständigheterna därtill föranleda. Verkställande direktören åligger att tillse och vaka över verkställigheten av styrelsens beslut samt att vidtaga för fattigvårdens handhavande nödiga åtgärder, som ej tåla uppskov.

Uti de år 1907 efter de gamla Adolf Fredriks och Hedvig Eleonora församlingars tredelning nybildade sex fattigvårdsstyrelserna har sedan nämnda år på grund av fattigvårdsnämndens beslut på försök tillämpats ett blandat tjänstemanna- och vårdarsystem. Ifrågavarande församlingar äro i fattigvårdshänseende uppdelade i distrikt med en av fattigvårdsstyrelsens ledamöter som föreståndare. När ansökning om understöd inkommit till fattigvårdsstyrelsen, överlämnas ärendet till undersökning av såväl distriktsföreståndaren som den avlönade tillsyningsmannen, vilkas undersökningar komplettera varandra. Efter verkställd undersökning föredrages ärendet inför fattigvårdsstyrelsen in pleno, varefter detsamma, om det skall bli föremål för delegerades förbeviljande av fattigvård avgörande, genom verkställande direktören dit översändes.

Med fattigvårdsnämndens tillstånd äger fattigvårdsstyrelse att med Diakonissanstalten i Stockholm träffa avtal om anställande av diakonissa till biträde. Diakonissan har till huvudsaklig verksamhet att övervaka, att tilldelat understöd behöfgen användes samt i sådant syfte vara verkställande direktören behjälplig. Diakonissor äro f. n. anställda hos samtliga fattigvårdsstyrelser med undantag för Jakob och Johannes, Brännkyrka och Bromma, där i stället kvinnliga biträden, fattigvårdssystrar, äro anställda.

Instruktion. Instruktion för församlingarnas fattigvårdsstyrelser den 30 jan. 1899. Instruktion för de biträdande tjänstemännen hos fattigvårdsstyrelserna i Stockholm, föredragen inför verkställande direktörerna den 30 mars 1903. Instruktion för diakonissor i fattigvårdens tjänst, föredragen inför verkställande direktörerna den 13 dec. 1900.

Stat år 1918. Utgifter: 1,523,300 kr.; inkomster: 75,200 kr.

Avlöningar m. m. Verkst. direktör: till skrivbiträde 250—800 kr. Redogörare och protokollsförare: 800—1,400 kr. Vakt-

mästare: 200—400 kr. Diakonissa: fattigvårdsstyrelse erlägger årligen till Diakonissanstalten för varje diakonissa 500 kr. samt utbetalar till diakonissan högst 600 kr. i kostpengar, varjämte styrelse bekostar bostad och bränsle samt lämnar bidrag till spårvägsresor. Fattigvårdssystrarna avlönas i Jakobs och Johannes (se ovan) med 1,080 kr. jämte bostad och bränsle samt spårvägspengar och i Brännkyrka och Bromma med 1,100—1,200 kr. jämte bostad och bränsle samt 144—240 kr. för år till respengar.

Storkyrkoförsamlingens fattigvårdsstyrelse.

Stortorget 1 (ingång Köpmangatan 26), St. rt. 70 71; st. Brunkeb. 13 81; expeditionstid: tisdagar och fredagar 8,30—9,30.

Ledamöter.

För kyrkoherden i förs. (självskr.): **Welinder, N. J.**, vice pastor, ordf.; **Bernström, C. A. F.**, boktryckare; **Eklund, J. M.**, målarmästare, verkst. dir.; **Fleetwood, R. A. S.**, frih., riddarhuskamrerare, kassavårdare; **Mörner, A. K.**, komminister; **Petersson, C. Ch. V.**, apotekare; **Schalin, C. A.**, grosshandlare.

Suppleanter.

Axelsson, Lilly M., fröken; **Eriksson, C. R.**, järnhandlare, vice verkst. dir.; **Jordman, E.**, övermaskinist.

Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.

Nordfeldt, A. G.

Vaktmästare.

Andersson, f. Abrahamsson, I. Charlotta.

Diakonissa

(gemensam med Klara fattigvårdsstyrelse).

(Träffas Köpmangatan 26, St.: måndagar tisdagar, torsdagar och fredagar 9—10; Klara östra kyrkogata 3, C.: onsdagar 9—10; Skomakaregatan 30 (bostaden): lördagar 8—10.)
Hansen, Olga L. A.

Klara församlings fattigvårdsstyrelse.

Klara östra kyrkogata 3, C.; rt. Norr 1 64; st. Brunkeb. 18 90; expeditionstid: onsdagar 9—10.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (självskr.): **Bokander, H. G. E.**; **Andersson, B. J. F.**, ingenjör, ordf.; **Berg, B. A. W.**, handlande, verkst. dir.; **Carlsson, C. A.**, maskinist; **Laurent, f. Bergstrand, Lilly J. C.**, doktorinna; **Rudelius, J. L.**, instrumentmakare; **Thulin, E. L.**, handlande, kassavårdare.

Suppleanter.

Linderoth, J. G., urfabrikör; **Hildestrand, B. S.**, grosshandlare; **Feychting, R. H.**, järnkramhandlare.

Redogörare och protokollsförare.

Björkman, E. G. I.

Vaktmästare.

Karlson, J. W.

Diakonissor.

Hansen, Olga L. A. (gemensam med Storkyrkoförsamlingen, träffas å expeditionen på expeditionstid, se ovan); **Hansson, Ingeborg** (församlingsdiakonissa).

Kungsholms församlings fattigvårdsstyrelse.

Garvaregatan 2, C.; st. Kungsh. 41; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9,30—10,30.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (självskr.) **Larsson, C. V.**; **Björkman, O. F. E.**, direktör, verkst. dir.; **Geijer, B. O.**, f. d. grosshandlare, kassavårdare; **Göransson, A. R. W.**, sekreterare, ordf.; **Karlsson, A. F.**, järnarbetare; **Olsson, N. M.**, skomakeriiddare; **Seedoff, A. M. A.**, fabriksförvaltare, vice verkst. dir.

Suppleanter.

Eriksson, C. E., f. d. folkskollärare; **Fristedt, J. Maria**, folkskollärarinna; **Lundberg, J. P.**, krigskassör, vice kassavårdare.

Redogörare och protokollsförare.

Lindeberg, C. A.

Vaktmästare.

Spångberg, O. C.

Diakonissa.

Björklund, Ida S.

Adolf Fredriks församlings fattigvårdsstyrelse.

Vallingatan 24, C.; rt. Norr 539; st. 24237; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9—10.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (självskr.) **Hasselrot, C. R.**; **Appelqvist, J. A.**, direktör; **Carlson, C. G.**, fabrikör; **Hellgren, R. W.**, arkitekt; **Lagergren, C. H.**, grosshandlare, ordf.; **Malmqvist, C. P.**, sadelmakare, kassavårdare; **Netzel, Laura**, fröken, stadsfullm., verkst. dir.; **Westerberg, C. G. A.**, disponent, vice verkst. dir. och vice kassavårdare.

Suppleanter.

Berggren, A., målarmästare; **Rosengren, J. A.**, prakt. läkare; **Gagner, H.** Marie-Louise Ch., seminarieadjunkt; **Kämpe, K. A.**, byggnads-snickare.

Redogörare och protokollsförare.

Ekman, A.

Skrivbiträde och diakonissa.

Schultz, Ebba.

Vaktmästare.

Strömberg, Alma C. G.

Gustav Vasa församlings fattigvårdsstyrelse.

Västmannagatan 63, Va.; rt. och st. 53 92; expeditionstid: måndagar och torsdagar 9—10.

Ledamöter

Kyrkoherden i förs. (självskr.) **Hallberg, H. E.**; **Carlil, E. J.**, överlärare; **Fegth, J. P.**, bruksägare, verkst. dir. och kassavårdare; **von Friesen, F. H.**, kamrerare, ordf.; **Lindberg, G. E.**, hamnfogdeinspektör; **Månsson, Gertrud K.**, handelsiddkerska; **Sjögren, P.**, fabrikör, vice ordf.; **Öhlin, J. G.**, direktör.

Suppleanter.

Hallström, K. I. F., snickare; **Heimbürger, Hj.**, civilingenjör; **Fjällbäck-Holmgren, Karin H.**, fru; **Lindholm, E. M.**, disponent.

Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.

Hagberg, C. E.

Vaktmästare

Johnsson, Amanda Ch.

Diakonissor

(gemensamma för fattigvårdsstyrelsen och församlingen).

Norrbom, Karin; Johansson, Ruth H. G.

Matteus församlings fattigvårdsstyrelse.

Västmannagatan 92, Va.; rt. 115 11; st. 336 35; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9—10 (juni—augusti 8,30—9,30).

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (självskr.) **Berglund, A. A. T.**, vice ordf.; **Almström, K. W.**, disponent; **Carlson, H. J.**, föreståndare för Stadsmissionens barnhem, vice kassavårdare; **Hallström, f. Peterson, Anne Marie**, rektorska; **Hoffsten, C. F.**, gasinsförvaltare; **Sandberg, H. T.**, f. d. bokauktionskommissarie, ordf., verkst. dir.; **Svensson, K. F. I.**, pannplåtslagare; **Westman, K. A.**, disponent, kassavårdare och vice verkst. dir.; **Östlund, f. Lundgren, Agda M.**, fru.

En.

Fn.

Suppleanter.

Ekström, Karolina Ch., fröken; **Falk**, C. J., järnarbetare; **Wallin**, H. E., tjänsteman; **Alexander-son**, Ingrid M., fröken.

Redogörare och protokollsförare.

Jacobson, T. A.

Vaktmästare.

Gunnarsson, C. E.

Diakonissa.

Svensson, Ebba O.

Jakobs och Johannes församlingars fattigvårdsstyrelse.

Regeringsgatan 74 B. 1 tr. ö. g., C.; rt. 27 29; st. 159 44; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9—10.

Ledamöter.

Kyrkoherden i Jakobs förs. (självskr.) **Hammarsten**, F.; kyrkoherden i Johannes förs. (självskr.) **Öhman**, K.; **Alexander-son**, C. A., bruksägare, ordf.; **Brandt**, J. Th. I., f. d. kapten, verkst. dir.; **Gilljam**, f. Forsberg, Helena A., änkefru; **Lindberg**, A. W., kamrerare; **Sifvert**, A. V., järnkramhandlare, vice verkst. dir. och kassavårdare; **Sjögren**, J. V., telefonmontör; **Wassberg**, A., överlärare.

Suppleanter.

Lignell, E., komminister, vice kassavårdare; **Vigren**, O. R., mek. arbetare; **Tersmeden**, E. G. B. G., fattigvårdsnämndens ombudsman.

Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.

Pettersen, A. Bertha M.

Vaktmästare.

Ehnqvist, A. F.

Fattigvårdssyster.

Andersson, C. (Lina).

Engelbrekts församlings fattigvårdsstyrelse.

Valhallavägen 61, Ö.; rt. Östern. 10 16, st. 217 42; expeditionstid: måndagar och torsdagar 8,30—9,30.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (självskr.) **Lindhagen**, L. T.; **Almer**, N., bankkamrerare, kassavårdare; **Bransell**, A., överlärare, vice ordf.; **von Hermansson**, Anna K., fröken, vice verkst. dir.; **Johansson**, A., förman, vice kassavårdare; **Lind**, G. H., trädgårdsdirektör, stadsfullm.; **Ribbing**, B., överstelöjtnant, verkst. dir.; **Ringholm**, K. E., direktör, stadsfullm., ordf.; **Wickström**, C. T., cementarbetare.

Suppleanter.

Reuterskiöld, Ch. E. A. (Lotten), fröken; **Andersson**, H. R., hammästare; **Andersson**, E. V., förrädmästare; **Åkerman**, G. A., förste kanslisekreterare.

Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.

Nilson, A.

Vaktmästare.

Axell, Clara V.

Diakonissa.

Mellin, Jetty H. E.

Hedvig Eleonora församlings fattigvårdsstyrelse.

Kommendörsgatan 30, Ö., (ingång för hjälpsökande från Artillerigatan 29 s 31); rt. Östern. 7 73; st. Östern. 2 91; expeditionstid: onsdagar och lördagar 9—10.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (självskr.) **Källander**, A. J.; **Aurell**, F. O., ingenjör; **Bergendahl**, A., f. d. kontorschef, kassakontrollant; **Boström**, Clara G., fröken, vice kassavårdare; **Hernmarck**, C. G., kammarrättsråd, ordf.; **Huldt**, Ellen C., fröken, vice kassakontrollant; **Johansson**, E., grosshandlare, vice ordf. och verkst. dir.; **Larsson**, C. F., direktör, kassavårdare; **Ohlsson**, A. A., civilingenjör.

Suppleanter.

Wissnell, E. F., registrator, vice verkst. dir.; **Johnson**, E. R., konsul; **Stridsberg**, W., prakt. läkare; **Ohlsson**, J. P., kakeglugnsmakare.

Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.

Tillberg, A. Hj.

Vaktmästare.

Johansson, Elin.

Diakonissa.

Nisbeth, Amelie A.

Oscars församlings fattigvårdsstyrelse.

Banérsgatan 25, Ö. Dj.; st. 230 25; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9—10.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (självskr.) **Bengtson**, H. G. V.; **Barthelson**, f. Werner, I. J. Maria, änkefru; **Didring**, F. V., grosshandlare, vice ordf.; **Eklund**, J. L., fabrikör, stadsfullm., ordf.; **Gezellius**, A., apotekare; **Indebetou**, C. D. G., direktör; **Rosengren**, Karolina M., f. d. folkskollärarinna, vice verkst. dir.; **Sjögren**, G. M., grosshandlare, kassavårdare; **Wedberg**, Ebba Ch., fröken, verkst. dir.

Suppleanter.

Konradson, A. F., arbetsförmän; Jonsson, K. J., snickeriarbetare; Sandberg, O. Th., musikdirektör; Leijonhufvud, E. Elisabeth, fröken.

Redogörare och protokollsförare.

Peterson, G. F.

Vaktmästare.

Ihrforss, Maria K. (städerska).

Diakonissa.

Nylander, Anna V.

Katarina församlings fattigvårdsstyrelse.

Götgatan 38, Sö.; st. 138 13; expeditionstid: tisdagar, torsdagar och lördagar (15 maj—15 sept. endast tisdagar och lördagar) 8,30—9,30.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (självskr.) Landquist, C. A. E.; Blomberg, A. W., grosshandlare; Lundahl, Fr., apotekare, ordf. och verkst. dir.; Nilsson, F. O. V., bageriåldkare, stadsfullm., vice verkst. dir.; Sjöberg, G., silverarbetare; Söderström, A. F., skeppstuvare, kassavårdare; Wahlström, Clara E., lärarinna.

Suppleanter.

Johansson, J. A., källarmästare; Piehl, C. G. F., direktör; Vester, A., sjukkasstjänsteman.

Redogörare och protokollsförare.

Moëll, J. O. H. N.

Vaktmästare.

Wessberg, f. Mattsson, Ingrid.

Diakonissa.

Andersson, A. L. (Lisen).

Dessutom ett skrivbiträde.

Sofia församlings fattigvårdsstyrelse.

Bondegatan 74, Sö.; st. 34 25; expeditionstid tisdagar och fredagar 8,30—9,30.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (självskr.) Klefbeck, E. A., stadsfullm.; Funch, J., grosshandlare, kassaförvaltare; Hallgren, L. G., järnkramhandlare, stadsfullm., ordf.; Hjerner, K. E. A., revisor, vice verkst. dir.; Ljunberg, P. G. L., handelsarbetare; Löfgren, f. Swanberg, Anna, änkefru; Thelander, F. A. V., inspektor, verkst. dir.

Suppleanter.

Liljebäck, E. S., tapetserare; Kessler, H. O., direktör; Pettersson, C. A., handlande; Wihlander, A. G., överlärare.

Redogörare och protokollsförare. Fn.

Björkman, C. A. J.

Vaktmästare.

Andersson, f. Bengtsson, Selma Ch.

Diakonissa.

Löfgren, Maria C.

Maria församlings fattigvårdsstyrelse.

Krummakaregatan 22, Sö.; rt. 55 83; st. 318 52; expeditionstid: tisdagar och fredagar 9,50—11.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (självskr.) Eklund, K. A., ordf.; Bergstedt, C. O., ingenjör; Montelius, f. Renterskiöld, Agda G. D. A., professorska, verkst. dir.; Simonsson, O. F., disponent, kassavårdare; Wassén, C., disponent, stadsfullm.; två vakanta.

Suppleanter.

Runö, J. O., folkskollärare; Wickberg, T. W., tulltjänsteman; Holmström, G. S., kanslisekreterare.

Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.

Abrahamson, K. O. A.

Vaktmästare.

Andersson, Emma Ch.

Diakonissor.

Wällgren, Anna K.; Odahl, Maria A.

Brännkyrka församlings fattigvårdsstyrelse.

Kommunalhuset, Liljeholmen; rt. Liljeholmen 51; st. Liljeholmen 60; expeditionstid: tisdagar och fredagar 8,30—9,30.

Örby slott, Älvsjö; st. Örby 7; expeditionstid: torsdagar 9—9,30.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (självskr.) Lindskog, H. J., vice ordf.; Ekstam, A., arrendator; Flodin, J. L., verkställare; Hinderson, L. H., ingenjör; Magnusson, E., förtroendeman, vice kassavårdare; Mild, C. A., syssloman, verkst. dir.; Sandeborg, M. O., slakthusdirektör, ordf.; Söderberg, N. E., handelsträdgårdsmästare, stadsfullm., kassavårdare; Uddin, K. J. R., pastor, vice verkst. dir.; Wallin, J. A., tf. uppboordsman.

Suppleanter.

Lundh, J. A., folkskollärare; Ericsson, A., stationsinspektor; Sandberg, C. A. J:son, förman.

Fn. *Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.*

Öström, J. N. H.

Vaktmästare.

Englund, Alma E. (Liljeholmen); Jonsson, f. Hagman, Hilda Ch. (Örby).

Fattigvårdssystrar.

Persson, Ingeborg (Liljeholmsdistriktet); Breden, Ingeborg Ch. (Älvsjödistriktet).

Bromma församlings fattigvårdsstyrelse.

Ulvunda slott, Kungsholms villastad; rt. Appelvikens 58; st. Tranebergsbro 82; expeditionstid: fredagar 9—10.

Ledamöter.

Kyrkoherden i förs. (sjölvskr.) Svensson, M. Th. K., vice ordf.; Bergqvist, J. A., folkskollärare; Bergstedt, Nanny B., fröken; Bergstedt, P., ingenjör, stadsfullm., verkst. dir. och kassavårdare; Eriksson, A. G., järnarbetare; Gerdelius, J., organist, ordf.; Gustafson, F. E., husägare, vice verkst. dir., vice kassavårdare; Winberg, E. G., stenhuggare.

Suppleanter.

Ericsson, P. E., lagerchef; Bergh, Greta M., skolköslärarinna; Borgström, f. Holmgren, Elin, fru; Wandel, B. E. L., förman.

Redogörare, protokollsförare och skrivbiträde.

Molin, A.

Fattigvårdssystrar.

Flyrin, Märta V. H. (östra distr.); Klefbäck, Sigrid M. (västra distr.).

Vaktmästare.

Berggren, f. Vinqvist, S. Maria.

Stockholms stads ålderdomshem.

Ålderdomshemmen ha till ändamål att till vård och underhåll emottaga sådana till Stockholms kommun hörande fattiga, som i följd av hög ålder, bräcklighet eller annan anledning äro i behov av ständig hjälp och genom hedrande vandell gjort sig förtjänta att intagas sådant hem. Ålderdomshemmen hava sedan 1913 års ingång gemensam styrelse, bestående av minst sju ledamöter, som av fattigvårdsnämnden årligen utses. För varje år väljer styrelsen inom sig ordförande, vice ordförande och kassavårdare. Styrelsen har till sitt biträde för vart och ett av hemmen en syssloman, tillika kamrerare och föreståndare. Styrelsen antager dessutom andra erforderliga biträden.

Intagning å hemmen sker till följd av remiss

från fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Sabbatsbergs och Rosenlunds ålderdomshem den 10 dec. 1912.

Styrelsens ledamöter.

Björkman, O. F. E., direktör, vice kassavårdare för Sabbatsbergs ålderdomshem; Eklund, J. M., målarmästare; Ericsson, C. Th., handlande, vice kassavårdare för Rosenlunds ålderdomshem; Johanson, C. O., fabrikskär, kassavårdare för Sabbatsbergs ålderdomshem; Lagergren, C. H., grosshandlare, ordf.; Lundahl, Fr., apotekare, vice ordf.; Netzel, Sigrid H., fröken; Nilsson, F. O. V., bageriälskare, stadsfullm.; Riben, K. A., vice häradsförvaltare, kassavårdare för Rosenlunds ålderdomshem; Rosander, f. Forsgren, H. Wendela, professorska; Widtskiöld, J., kamrerare.

Protokollsförare

(500 kr.; ej å stat).

Almgren, G. E.

Sabbatsbergs ålderdomshem.

Torsgatan 32, Va.; rt. 86 06; st. 71 40; expeditionstid: 9—3.

Sedan år 1737 beslut fattats om uppförande av fattighus för de olika församlingarnas fattiga och en fond bildats för ändamålet, inköptes år 1751 ett från Rörstrand avsköndat område, benämnt Sabbatsberg, och dit förledes till en början ett fattighus för Storkyrkoförsamlingen. Efter hand uppbyggdes där fattighus även för övriga församlingar. År 1859 beslöt dåvarande stadsnämnden en centralisering av anstaltsvården. De norra församlingarnas fattiga började successivt överföras till Sabbatsberg. En särskild styrelse utsågs för denna anstalt år 1865 och efter diverse nybyggnader öppnades den nya »Sabbatsbergs fattighusinrättning» den 10 juni 1872. Benämningen å anstalten ändrades 1898 till Sabbatsbergs ålderdomshem. Hemmet har f. n. 850 platser.

Vid Sabbatsberg fanns redan 1764 en brunnsinrättning, och 1807 inrättades i samband därmed ett brunnslasarett. Dessa institutioner, som emellertid icke äro av kommunal natur, finnas ännu kvar.

Instruktion. Styrelsens instruktion för sysslomannen och predikanten den 6 nov. 1865.

Stat år 1918. Utgifter: 307,600 kr.; inkomster: 3,000 kr.

Syssloman och kamrerare (12).

Weidenhielm, C. A.; träffas säkrast 10—12.

Predikant

(12; tjänstgör även vid Sabbatsbergs sjukhus, därifrån halva avlöningen utgår).

Wolfbrandt, E. G.

Skrivbiträde (4).

Ekholm, Thyra V.

Organist och försångare

(250 kr.; ej å stat).

Selander, Anna Ch.

Läkare

(1,500 kr.; ej å stat).

Schager, K. V. F.

Sjukvårdsförestånderskor (4).

Lundin, Anna M.; Othberg, Emma E.

Köksförestånderska (4).

Lundstedt, Emma D.

Maskinist (6).

Ekholm, K. Hj.

Vaktmästare (6).

Olsson, K. J.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (4), en *portvakt* (3), en *baderska* (2), en *dräng* (III. a.), två *första sköterskor* (II. b.), fjorton *sköterskor* (I. d.), en *kokerska för privatköket* (II. b.), en *överkokerska* (II. c.), tre *kokerskebiträden* (en I. b., två I. d.) samt en *tvätterska* (I. d.).

Rosenlunds ålderdomshem.

Skänegatan 1, Sö.; rt. 12 09; st. 311 06; expeditionstid: 8,30—3,30 (lördagar 8,30—3).

Den år 1859 beslutade centralisationen av fattigvårdsanstalterna (se ovan under Sabbatsbergs ålderdomshem) genomfördes för de södra församlingarnas del först långt senare. Det bedrövlige tillstånd, i vilket de södra fattighusen befunno sig, föranledde väl år 1874 ett fattigvårdsnämndens beslut om upprättande av ett nytt fattighus på söder, men först 1888 kom ett dylikt till stånd i och med uppförandet i kv. Vattenpasset av Södermalms fattighus, varefter Maria och Katarina fattighus indrogos.

Rosenlunds ålderdomshem, som anstalten år 1898 började benämnas, har efter en större tillbyggnad, avslutad år 1906, numera plats för omkring 1,200 personer.

Instruktioner. Styrelsens instruktion för sysslmannen den 1 mars 1889. Instruktion för predikanten den 14 juni 1888. Instruktion för läkaren den 13 nov. 1901.

Stat år 1918 (för Rosenlunds ålderdomshem och Guldbrölloppshemmet, se nedan). Utgifter: 475,400 kr.; inkomster: 1,500 kr.

Syssloman och kamrerare (12).

Broman, H. V.; träffas säkrast 8,30—10,30.

Skrivbiträde (4).

Löfroth, A. Elisabet.

Predikant

(1,400 kr.; ej å stat).

Lindeberg, E. W.

Organist och försångare

(250 kr.; ej å stat).

Runö, J. O.

Läkare

(1,800 kr.; ej å stat).

Nylin, E. W. A.

Sjukvårdsförestånderskor (4).

Frykholm, Emma; Sättergren, Erika Ch.; Cethrén, Ester E.; träffas säkrast 11,30—12.

Köksförestånderska (4).

Jansson, Ch. Charlotta.

Maskinist (7).

Hjertqvist, A. N:son.

Vaktmästare (6).

Löw, B. J.; Jansson, I. G.

Dessutom två *värmeledningsskötare* (4), en *portvakt* (3), en *baderska* (2), åtta *köksbiträden* (två II. c., två I. d. och fyra I. b.), sexton *kvinnliga biträden* (sköterskor) (tre II. c. och tretton I. d.) samt en *tvätterska* (II. c.).

Oscars och Sofias guldbrölloppshem för åldriga makar (»Guldbrölloppshemmet»).

Skänegatan 1, Sö.; st. Söder 73 09.

Med anledning av den förestående femtioårsdagen av konung Oscar II:s och drottning Sofias förmålning beslöt stadsfullmäktige den 1 juni 1907 att till beredande av ett hem för fattiga, åldriga makar anslå ett belopp av 200,000 kr. samt anhålla hos deras majestäter, att ifrågavarande hem finge bära namnet »Oscars och Sofias guldbrölloppshem för åldriga makar», ävensamt att uppdraga åt fattigvårdsnämnden att uppgöra närmare förslag till hemmets åstadkommande. Framställningen i namnfrågan bifölls, och under åren 1909 och 1910 framlade fattigvårdsnämnden flera olika förslag för hemmets förläggande, dels till trakten av Sabbatsbergs ålderdomshem, dels till trakten av Rosenlunds ålderdomshem. Den 20 februari 1911 beslöt stadsfullmäktige hemmets förläggande till kv. Vinkeln i omedelbar närhet av Rosenlunds ålderdomshem och anslago samtidigt utöver de förut fonderade medel, vad som behövdes att utfylla den till 410,500 kr. beräknade byggnadskostnaden. Hemmet, som har plats för 80 par åldringar, öppnades den 1 oktober 1913.

Reglemente. Reglemente för »Oscars och Sofias guldbrölloppshem för åldriga makar», fastställt av fattigvårdsnämnden den 12 maj 1914.

Fn.

Fn. *Stat år 1918.* Se ovan under Rosenlunds ålderdomshem.

Syssloman och kamrerare.

Se ovan under Rosenlunds ålderdomshem.

Läkare

Se ovan under Rosenlunds ålderdomshem.

Sjukvårdsförestånderska (4).

Ericson, Elin M.; st. Söder 73 09.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (4) och tre *kvinnliga biträden* (en II. b. och två I. d.).

Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning.

Fleminggatan 22, C.; rt. 56 03, 56 67, 89 56 (östra sjukhuset), 25 75 (västra sjukhuset), 96 91 (sinnessjukavdelningen), 49 92 (kroppssjukavd. i försörjningshuset); *st.* 69 79, 98 35 (östra sjukhuset), 64 84 (västra sjukhuset), 96 91 (sinnessjukavdelningen); *expeditionstid:* 8—5; *ang. särskilda avdelningar och filialer se nedan.*

Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning daterar sin uppkomst från tiden närmast efter den nya kommunalordningens införande. Vid denna tid hade huvudstaden två s. k. arbets- och försörjningsinrättningar, den ena å Norr (»Grubbens gärde» å Kungsholmen), den andra å Söder (den s. k. »Dihlströmska inrättningen»). Redan år 1864 ombildades dessa, den förra till försörjningsinrättning, den senare till arbetsinrättning. Till försörjningsinrättningen överflyttades 1878 de militärhjon, som efter upplösningen av den provisoriska militärförsörjningsinrättningen i Stockholm 1851 övertagits och dittills vårdats i en särskild anstalt Stockholms stads militärförsörjningsinrättning. De överflyttades sedermera till arbetsinrättningen.

Försörjningsinrättningen har till ändamål att emottaga och vårda fattiga, som i följd av särskilda olycksfall, anhörigas fränfalle eller andra dylika omständigheter äro i behov av hjälp och icke böra å fattighus (ålderdomshem) intagas. Å anstalten tillredas dessutom de matportioner, som av kommunen genom fattigvårdsstyrelserna utdelas till behövande å Kungsholmen, Norr- och Östermalm. Inrättningens vård är anförordad åt en styrelse bestående av sju ledamöter, som av fattigvårdsnämnden årligen utses. Styrelsen väljer inom sig för varje år en ordförande och en vice ordförande samt antager syssloman och övrig nödig personal; överläkarna antagas dock av fattigvårdsnämnden. Sysslomannen är inrättningens föreståndare samt äger att utöva den styrelsen tillkommande husbonderätten över de å inrättningen intagna. Intagning sker efter remiss av

fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård; dessutom äger överståthållarämbetet för polisärenden rätt att direkt till inrättningen remittera kvinnor, som böra intagas å den där befintliga arbetsavdelningen för kvinnor (särskild arbetsinrättning för sådana saknas).

Försörjningsinrättningens *huvudavdelning* är belägen å Kungsholmen, Fleminggatan 22, och upptager med tillhörande gårdar och planteringar större delen av kvarteret Tegelslagaren mellan nämnda gata och Klaraviken. Antalet platser å inrättningen uppgår till omkring 1,600. Huvudavdelningen är fördelad i tvenne underavdelningar, vanligen benämnda *försörjningsavdelningen* och *sjukavdelningen*. Den förra har 205 platser. Sjukavdelningen har återigen tvenne underavdelningar, nämligen avdelningen för kroppssjuka och avdelningen för sinnessjuka. Sängplatserna å dessa sjukavdelningar utgöra resp. 1,009 och 387. Försörjningsinrättningens sjukavdelning är huvudstadens största sjukvårdsinrättning.

Utom huvudavdelningen har försörjningsinrättningen åtta *filialer*, nämligen filial I vid Kungsholmsgatan 39 (108 platser för kvinnor), filial II vid Lilla Gråbergsgatan 1 & 3 (103 platser), filial III Bondegatan 40 (114 platser), filial IV Bondegatan 23 (188 platser), filial V Tjärhovsgatan 28 (97 platser för män), filial VI Årsta (90 platser), filial VII Älvsjö (30 platser) samt filial VIII Bromma (40 platser). Filialen vid Tjärhovsgatan, som fört varit nattasyl för husvillor, och filialerna vid Bondegatan 40 och Lilla Gråbergsgatan äro nya, daterande sig från åren 1906 och 1907. Filialerna vid Årsta och Älvsjö datera sig från Brännkyrka kommunns införlivande med Stockholms stad fr. o. m. år 1913 och filialen i Bromma från kommunens inkorporerande med 1916 års ingång. Å filialen Bondegatan 23 intagas nu, sedan asylen Brännkyrkagatan 11 upphört, även husvilla kvinnor, som remitterats till försörjningsinrättningen.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning den 16 sept. 1878, med ändringar den 17 dec. 1907, 15 dec. 1908, 14 dec. 1909, 12 dec. 1911 och 16 okt. 1917. Instruktion och ordningsregler för tjänstemän och betjänte den 16 nov. 1898.

Stat år 1918. Utgifter: 1,635,600 kr.; inkomster: 158,000 kr.

Styrelsens ledamöter.

Böhme, A. G., prakt. läkare, kassavårdare; **Jakobsson, U. G. W.,** direktör; **Lindqvist, F. L.,** snickare, stadsfullm.; **Lybeck, J. A.,** kammarråtsråd, ordf.; **Ringholm, K. E.,** direktör, stadsfullm., vice ordf.; **Sæedoff, A. M. A.,** fabriksförvaltare; **Wellin, Bertha,** sjuksköterska, stadsfullm.

Protokollsförare

(600 kr.; ej å stat).

Wahlund, P. F.

Sysselman och föreståndare

(13; nuv. innehavaren kvarstår å övergångsstat).

Zetterlund, A. V.; rt. 56 03; st. 69 79; mottagnings-
ningstid: 9—11.

Predikant (12).

Johnsson-Etzler, C. L.

Organist och försångare

(450 kr.; ej å stat).

Nordqvist, G. L.

Bokhållare (9).

Rydberg, O. J.; Malmström, A.; Holst, K. F.;
Valdén, G. F.; Grill, C.

Extra bokhållare

(2,400 kr.; ej å stat).

Boman, G. S.

Kontorsbiträden (5).

Löfroth, Edith L. C.; Isaksson, Judit R.

Twätt- och arbetsförestånderska (4).

Svanström, Vendla M.

Köksförestånderskor (4).

Anderson, Elin A.; Lind, Hilma C.

Maskinist (9).

Larsson, V.

Biträdande maskinister (7).

Brokvist, A. G.; Carlsson, G. V.; Johnsson, S.
A.; Hallström, O. H.

Vaktmästare (6).

Weber, P. O.; Olsson, E.; Engström, G. H.; Nor-
din, F. A.; Falk, A. L.; Allard, A. G.; Sved-
berg, A.; Svensson, J. A.; Lindström, L.;
Johansson, K. R.; Eriksson, A. G. E.; Lind-
quist, K. Dorotea.

Dessutom två underförestånderskor (3),
fyra eldare (III. b.), två drängar (III. a.),
en underförestånderska (II. c.), en första
kokerska (II. a.), en andra kokerska (I. d.),
tretton köksbiträden (I. b.), fem arbetsbi-
träden (två I. d. och tre I. c.).

**Allmänna försörjningsinrättningens
avdelning för kroppssjuka.**

Fleminggatan 22, C.; rt. 25 75, 49 92,
89 56; st. 64 84, 98 35.

Besökstid: vardagar 1—2 och söndagar
1—3.

Avdelningen rymmer f. n. 1,009 platser.

Överläkare (0).

Wikner, R. P. E.; en vakant.

Underläkare

(2,800 kr., möblerad bostad, värme och städ-
ning samt eventuellt ett ålderstillägg å 500
kr.; ej å stat).

Thorell, E. T.; Ericsson, V. A.; Billgren, K. H.;
Werneman, H. E.; Lindblad, A. Y.

Extra läkare

(3,000 kr. vardera; ej å stat).

Edholm, E.; en vakant.

Läkare vid röntgenavdelningen

(1,200 kr.; ej å stat).

Simon, M. H. J.

Översköterskor (4).

Lagerman, Alma K. S.; Nilson, Elsa.

Operations- och röntgensköterska (4).

Brander, Agnes E.

Sjuksköterskor (3).

Antal: 43.

Dessutom åttiosex sjuksköterskebiträden
(I. b.), tre laboratoriestäderskor (2) och en
baderska (2).

**Allmänna försörjningsinrättningens
avdelning för sinnessjuka.**

Fleminggatan 22, C.; rt. och st. 96 91,
123 80.

Besökstid: onsdagar och söndagar 1—2.

Avdelningen rymmer f. n. 387 platser (jfr Stock-
holms stads vårdanstalter för sinnessjuka sid
87).

Överläkare (0).

Bystedt, I.

Biträdande läkare

(3,500 kr., möblerad bostad, eldning och städning).

Markström, E. U. E.

Översköterskor

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Björlingsson, Alfrida K. W.; Persson, Betty K.

Sjuksköterskor

(avlöning som i lönegrupp 3; ej å stat).

Antal: 3.

Dessutom nio skötare och fyrtiofem sköter-
skor.

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial I vid Kungsholmsgatan 39, C.**

St. Kungsh. 21.

Filialen rymmer 108 platser för kvinnor.

Fn.

Fn.

Vaktmästare

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Karlsson, Anna.

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial II vid Lilla Gråbergsgatan 1 &
3, Va.**

Rt. 120 31.

Filialen rymmer 103 platser för kvinnor.

Läkare

(400 kr.; ej å stat).

Svensson, F. L.

Vaktmästare

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Vakant, *tj.f. Vasteson*, Magda S.

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial III vid Bondegatan 40, Sö.**

St. 18 40.

Filialen rymmer 114 platser.

Läkare.

Se nedan filialen IV.

Vaktmästare

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Dahl, Wilhelmina, *tjl.* (se nedan), *tj.f. Vasteson*,
Maria E.

Dessutom fyra *biträden* (I. b.).

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial IV vid Bondegatan 23, Sö.**

Rt. 113 30.

Filialen rymmer 188 platser.

Läkare

(1,200 kr.; ej å stat).

Olson, E. (se ovan).

Arbetsförestånderska

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Dahl, Wilhelmina.

Sjuksköterskor

(avlöning som i lönegrupp 3; ej å stat).

Antal: 2.

Vaktmästare (6).

Johansson, L. E.

Dessutom två *arbetsbiträden* (ett II. c. och
ett I. c.); fem *sjuksköterskebiträden* (I. b.)
och en *dräng* (III. a.).

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial V vid Tjärlovsgatan 28, Sö.**

Rt. 55 92; st. 33 40.

Filialen rymmer 97 platser för män.

Läkare

(1,200 kr.; ej å stat).

Klingberg, A. F.

Förestånderska

(avlöning som i grupp 4; ej å stat).

Jonsson, Gerda M.

Sjuksköterskor

(avlönas som i lönegrupp 3; ej å stat).

Antal: 2.

Köksförestånderska

(avlönas som i grupp 4; ej å stat).

Pettersson, Anna.

Dessutom fyra *sjuksköterskebiträden* (I.
b.), en *dräng* (III. a.), en *extra vaktmäs-
tare*, en *kokerska* (I. c.) och ett *köksbiträde*
(I. b.).

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial VI vid Årsta, Liljeholmen.**

Rt. Liljeholmen 20; st. Liljeholmen 62.

Filialen rymmer 90 platser.

Förestånderska

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Widmark, Ellen.

Dessutom ett *biträde* åt förestånderskan (II.
a.), en *kokerska* (I. c.) och två *drängar* (III. a.).

**Allmänna försörjningsinrättningens
filial VII vid Älvsjö.**

Rt. Älvsjö 45; st. Långbrodal 26.

Filialen rymmer 30 platser.

Förestånderska

(600 kr., möblerad bostad, värme och kost; ej
å stat).

Spångström, Agnes C.

Dessutom en *kokerska* (I. c.) och ett *bi-
tråde* (I. a.).

**Allmänna försörjningsinrättningens fi-
lial VIII i Bromma, Sundbyberg.**

St. Bromma 11.

Filialen rymmer 40 platser.

Förestånderska

(600 kr., möblerad bostad, värme och kost; ej
å stat).

Törn, Adèle I. E.

Dessutom ett *biträde* (I. b.).

Stockholms stads arbetsinrättning.

*Maria ban- och Volmar Yakkullsgatorna,
Sö.; rt. 37 30; st. 32 57 och 137 25;
expeditionstid: 9—5.*

Stockholms stads arbetsinrättning daterar sig
från tiden närmast efter den nya kommunalför-
ordningens tillkomst. Det år 1773 upprättade
»södra frivilliga arbetshuset» (se ovan sid. 103)
övergick år 1844 i »Stockholms stads allmänna
arbetshus». Redan år 1864 ombildades detta till
arbetsinrättning. Det nuvarande reglementet är
av fattigvårdsnämnden fastställt den 15 februari

1886. Sedan den 1 augusti 1905 disponerar arbetsinrättningen nya, ändamålsenliga lokaler vid Maria ban- och Volmar Yrkullsgatorna å Södermalm, rymmande 1,432 personer.

Å arbetsinrättningen må intagas dels personer, som stå under fattigvårdsstyrelsens i Stockholm husbondeväld och vilkas arbetskräfter styrelsen vill å inrättningen använda (för avtjänande av skuld till fattigvården), dels nödställda, Stockholms fattigvårdssamhälle tillhörande personer, som sakna stadigt hemvist och önska att intagas å inrättningen eller vilka, efter det de blivit å försörjningsinrättningen intagna, å denna inrättnings styrelse provas böra till arbetsinrättningen överflyttas. Samtliga å inrättningen intagna personer remitteras från fattigvårdsnämndens delegerade. Efter inrättningens förflyttning till de nya lokalerna intagas också mindre arbetsföra fattiga och från den 1 juli 1911, enligt fattigvårdsnämndens beslut, lindrigt sjuka, som ej behöva sjukhusvård. Från upptagningsanstalterna utskrivna alkoholister remitteras till arbetsinrättningen, för så vitt icke särskilt komplicerade fall nödvändiggöra erhållande av sjukhusvård. De förstnämnda intagas genom fattigvårdsnämndens ombudsmans försorg efter remiss från fattigvårdsnämndens delegerade, och äger ombudsmannen härför anlita polishandriktning. Intagen person får ej kvarhållas längre, än tills hans skuld till fattigvården blivit gottgjord. Med övriga personer åter skola skriftliga avtal upprättas.

En annan sida af arbetsinrättningens verksamhet är den, att fattiga, som hava bostad men ej kunna där förrätta arbete, å söken dagar mot tillgodonjutande af skälig betalning verkställa arbete å inrättningen. Slutligen tillhandahåll arbetsinrättningen förr fattiga, som ville förrätta arbete i sina hem, där så ske kunde, tjänliga råmännen, dock endast i mindre partier, ävensom erforderliga verktyg. Denna sistnämnda verksamhet är emellertid tillsvidare nedlagd.

Det vid inrättningen utförda arbetet är af mångahanda slag, förmåligast vedsågning, utearbeten, bakning, tvätt, mangling, skomakeri, skrädderi, snickeri m. m. Även tillredes mat för de af allmänna fattigvården bespade inom Storkyrko-, Maria, Katarina, Sofia och Brännkyrka församlingar samt bröd för samtliga församlingars fattiga och för den genom folkskoledirektionen anordnade barnbespisningen.

Endast män mottagas å inrättningen.

Inrättningens värd är anförtrordt af en styrelse med sju ledamöter, som af fattigvårdsnämnden årligen utses. Styrelsen väljer inom sig varje år en ordförande och en vice ordförande samt antager syssloman samt övrig nödig personal utom erforderliga tjänstebiträden för köks- och tvättavdelningarna samt för stallet, vilka antagas af sysslomannen. Sysslomannen är inrättningens föreståndare samt utövar den styrelsen tillkommande husbonderätten över de å inrättningen intagna, vilka icke få avlägsna sig utan hans tillstånd.

Reglemente m. m. Fattigvårdsnämndens reglemente för Stockholms stads arbetsinrättning den 15 febr. 1886 med ändringar den 21 nov. 1898, 29 jan. 1900 och 16 okt. 1917. Instruktion för tjänstemän och betjante den 14 dec. 1905.

Stat år 1918. Utgifter: 796,000 kr.; inkomster: 434,500 kr.

Styrelsens ledamöter.

Andrén, J. C., specierhandlare, stadsfullm.; **Blomdahl, P. A.**, byggmästare; **Lundahl, Fr.**, apotekare, ordf.; **Lybeck, J. A.**, kammarrättsråd; **Nilson, A. G.**, direktör, vice ordf.; **Simonsson, S. A.**, ekonomichef, stadsfullm.; **Wassén, C.**, disponent, stadsfullm.

Protokollsförare

(400 kr.; ej å stat).

Moureau, N. C.

Syssloman och föreståndare (14).

Petri, H. J. M.; rt. 37 30; st. 32 57; mottagnings-tid: 8—9,30, 11—12.

Biträdande syssloman (11).

Brusén, N. G.

Predikant

(1,200 kr.; ej å stat).

Welinder, N. J.

Organist och försångare

(250 kr.; ej å stat).

Eklom, H. M.

Bokhållare (9).

Kullberg, O.; **Lindblom, C. A.**; **Pettersson, A.**; **Lindeberg, A. A. R.**

Extra bokhållare

(2,000 kr.; ej å stat).

Malm, J. A. F. (se nedan).

Läkare

(2,000 kr.; ej å stat).

Edrén, F. G.

Sjukvårdsförestånderska (3).

Eriksson, Selma M., tj. l. (tjänsten t. v. uppeh. m. tillf. vik.).

Arbetsföreståndare (8).

Björkgren, G. E.; **Berg, E. A.**; **Larsson, J. A.**

Arbetsförmän (7).

Ekenberg, I.; **Berggren, K. T.**; **Lilja, L. A. J. J. son.**

Köksförestånderska (4).

Lundal, Rosa M. L.

Tvättförestånderska (4).

Wallberg, Amanda Ch.

Maskinist

(9, dessutom arvode som verkmästare: 500 kr.).

Melander, S. F.

Fn. *Biträdande maskinister (7).*

Pettersson, J. A.; Forslund, E. E.; en vakant.

Vaktmästare (6).

Johansson, V. E.; Stark, J. A.; Malm, J. A. F., tjf. (se ovan); Ekström, J. O.; Wigstrand, J. R. L.; Lindell, K. A.; Udden, A. E.; Ahlner, K. G.; Sjöberg, K. J. son; Ekblom, G. E. G.; Örlund, O. H.; Gustafsson, K. J.; Johansson, G. H., tjf.; Schöneman, J. A.

Dessutom två kvinnliga biträden för sjukvården, en sjuksköterska (3), fyra drängar (III. a.), en underföreständerska vid köksavdelningen (3), fyra köksbiträden (två I. b., ett I. c. och ett I. d.) och fyra tvättbiträden (två I. c., ett II. a. och ett II. b.).

Stockholms stads uppfostringsanstalt vid Skrubba.

Skrubba, Stockholm 4; st. Skarpnäck 3.

Uppfostringsanstalten vid Skrubba daterar sig i sitt nuvarande skick från år 1896, då den vid Tjärhovsgatan förut befintliga uppfostringsanstalten för gossar genomgick en fullständig omorganisation, i det att, sedan alla icke vanartiga blivit utackorderade eller återlämnade till sina föräldrar, de återstående blevo flyttade till den för detta ändamål för ett pris av 55,000 kr. inköpta egendomen Skrubba i Brännkyrka församling.

Denna anstalts ändamål är att uppfostra i mindre grad vanartade gossar i åldern 9—18 år, som det åligger Stockholms kommun att taga vård om. Anstaltens styrelse utgöres av ordförande och två andra ledamöter med tre suppleanter. De utses årligen av fattigvårdsnämnden. Anstalten förestås av en utav anstaltens styrelse antagen föreståndare, som har ledningen så väl av gårdens och anstaltens förvaltning som av gossarnas undervisning och uppfostran och som för detta ändamål bör dels själv kunna undervisa i något ämne, dels besitta sådan praktisk erfarenhet i lantmannagöromål, att han kan förestå egendomens jordbruk. Undervisningen i övrigt, densamma som meddelas i folkskolan, besörjes av examinerade folkskollärare jämte yrkeslärare. Intagning sker endast efter remiss från fattigvårdsnämndens delegerade. Anstalten rymmer för närvarande 60 gossar.

Frågan om anstaltens ombildande till skyddshem enligt lagen den 13 juni 1902 är föremål för utredning. (Jfr sid. 210.)

Reglemente. Reglemente för uppfostringsanstalten vid Skrubba den 13 juli 1896.

Stat år 1918. Utgifter: 59,020 kr.; inkomster: 3,720 kr.

Styrelsens ledamöter.

Lindström, P. E., överdirektör, ordf.; Neumüller, O. E., disponent; Wretman, W., f. d. kapten.

Suppleanter.

Backman, C. A., direktör; Molin, O. E., pastoratsadjunkt; Larsson, O. E., folkskollärare, stadsfullm.

Protokollsförare

(250 kr.; ej å stat.)

Marcus, Nanny A.

Föreståndare (12).

Boström, H. H. E.; träffas säkrast 9—10, 12, 30—2, 6, 30—7.

Predikant

(500 kr.; ej å stat.)

Södergren, V., tjf., tjf. Kummel, E. H.

Läkare

(400 kr.; ej å stat.)

Granström, K. A.

Ämneslärare

(1,650 kr., bostad, värme, planteringsland).

Skoglund, O. Fr.; Blörke, J. E.

Vaktförman (6).

Björklund, E. J. E.

Yrkeslärare (6).

Axelsson, A. E.; Kumlin, J. G.; Sundell, J. A.; Glans, P. J. son; Jonsson, C. H.; Björkman, J. D.

Yrkeslärare i tvätt och bakning (4).

Andersson, J. E.

Husmoder (3).

Öhrnberg, M. E. W. (Ellen).

Dessutom en kokerska (I. d.).

Stockholms stads uppfostringsanstalt för flickor.

Barnängstvärgatan 7 B, Sö.; rt. 12 37; st. Söder 31 68.

Uppfostringsanstalten för flickor, som öppnades 1870 och ännu är kvar i sin gamla lokal vid Barnängstvärgatan, har till ändamål att uppfostra fattiga, värlösa flickor mellan sju och sjutton år, om vilka det åligger Stockholms kommun att taga vård, och utbilda dem företrädesvis till dagliga tjänarinnor. Fattigvårdsnämnden utser årligen dess styrelse, som består av fem ordinarie ledamöter och två suppleanter. Dessa välja inom sig ordförande och kassaförvaltare samt antaga föreståndarinnor och övrig personal vid anstalten. Intagning sker endast efter remiss från fattigvårdsnämndens delegerade. Numera erhålla flickorna undervisning i stadens folkskolor med undantag för småskolans barn, som fortfarande komma att undervisas inom anstalten. Anstalten hyser omkring 50 flickor.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för uppfostringsanstalten för flickor den 29 januari 1918.

Stat år 1918. Utgifter: 36,700 kr.

*Styrelsens ledamöter*¹⁾.

Alexanderson, C. A., vice häradsbörj, bruksägare, ordf.; **Bergö, C. J.**, regementspastor; **Lundahl, Fr.**, apotekare, kassaförvaltare; **Månsson, Gertrud K.**, handelsidkarska; **Neumüller, O. E.**, disponent, vice ordf.; **Rossander, f. Forsgrén, H. Wendela**, professorska, inspektör; **Örtenblad, f. Byström, Cecilia K. T.**, rektorska.

Redogörare och protokollsförare

(400 kr.; ej å stat).

Nordwall, B. I. S.

Läkare

(400 kr.; ej å stat).

Bergendal, E. K. W.

Föreståndarinna (6).

Holmgren, Anna A.

Slöjdlärlarinna (3).

Bergström, J. F. (Hanna), tjl., t.f. **Högström, Elin K.**

Skolkökslärlarinna (3).

Åberg, Hedvig M.

Småskollärlarinna (2).

Norberg, Lovisa J.

Vårdarinna (2).

Elfström, Ragnhild C.

Portvakt och gårdskarl (3).

Lindholm, C. A.

Dessutom en *tjänarinna*.

Stockholms stads barnhärbarge.

Fjällgatan 29, Sö.; st. 133 39.

Barnhärbarget, som daterar sig från 1902, har till ändamål att bereda tillfällig vård åt fattiga mindre barn, som av fattigvårdsnämnden omhändertagas. Styrelsen, bestående av tre ledamöter och tre suppleanter, väljes årligen av fattigvårdsnämnden. Härbarget är avsett för 30 barn.

Reglemente. Reglemente för Stockholms stads barnhärbarge den 7 mars 1904.

Stat år 1918. Utgifter: 12,200 kr.; inkomster: 1,000 kr.

Styrelsens ledamöter.

Appelqvist, J. A., direktör; **Fürstenberg, A.**, prakt. läkare; **Rossander, f. Forsgrén, H. Wendela**, professorska, ordf.

¹⁾ Tillsvärdare fungerar under 1918 den enligt föregående reglemente utsedda styrelsen på sju personer.

Suppleanter.

Fn.

Eklund, J. M., målarmästare; **Persson, P. E.**, överläkare; **Salén, f. af Klintberg, S. A. M.** (Signe), prakt. läkare.

Redogörare

(250 kr.; ej å stat).

Bäckström, Anna Ch.

Föreståndarinna (4).

Andersson, Stina.

Läkare

(400 kr.; ej å stat).

Nordenson, A. G.

Första sköterska (2).

Arnhult, Astrid V.

Dessutom en *sköterska* (I. b.) och en *kokerska* (I. d.).

Stockholms stads asyler för husvilla samt spädbarnshem.

Barnasylen vid Sabbatsbergsvägen, Va.; rt. 54 85; st. 81 25; expeditionstid: 9—11.

En ny form för fattigvårdens utövande inträdde från år 1899 med inrättandet av asyler för husvilla. Dessa asyler hava till ändamål att bereda tillfälligt skydd åt medellösa eller mindre bemedlade familjefäder, kvinnor och barn, som (särskilt vid flyttningstider) äro i saknad av bostad, företrädesvis sådana, som tillhöra Stockholms kommun. Intagning sker efter remiss av fattigvårdsnämndens delegerade för beviljande av fattigvård eller, å deras vägnar, av fattigvårdsinspektören. För ett sedan november 1905 existerande natthärbarge (se nedan) gälla särskilda bestämmelser. Tiden för husvill persons vistelse å asyl må i regel icke överstiga fyra veckor. I allmänhet må ingen ånyo intagas, förrän tre månader förlutit, sedan den behövande från asylen utskrivits.

För asylerna utser fattigvårdsnämnden årligen en styrelse, bestående av fem ledamöter jämte två suppleanter. Styrelsen väljer inom sig ordförande, vice ordförande och kassavårdare samt antager till biträde vid vården av asylerna en redogörare, som tillika är protokollsförare (och inspektör); för varje asyl antages dessutom dels en föreståndare eller föreståndarinna, dels och i övrigt erforderligt antal manliga och kvinnliga biträden, vilken personal bör, liksom föreståndare eller föreståndarinna, vara boende inom asylen.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för Stockholms stads asyler för husvilla den 10 mars 1908.

En. *Stat år 1918.* För asylerna: utgifter: 115,200 kr.; inkomster: 6,000 kr. För spädbarnshemmet, se nedan.

Styrelsens ledamöter.

Fürstenberg, A., prakt. läkare, kassavårdare; Hirsch, O. S., ingenjör, ordf.; af Klintberg, Gertrud, M. K., fröken; Lundahl, Fr., apotekare, vice ordf.; Willers, E. W., notarie i överståthållarämbetet.

Suppleanter.

Rosenberg, Signe S., fröken; Lagergren, Maria S. V., fröken.

Redogörare, protokollsförare och inspektör

(800 + 1,400 kr.; ej å stat).

Widtskiöld, J.; rt. 54 85; st. 81 25.

Läkare

(arvode 2,100 kr.).

Granström, K. A. (för de södra asylerna); Lagergren, J. E. (för barnasylen vid Sabbatsbergsvägen).

Nattasylen för män, Östgötagatan

61 & 63, Sö.

Rt. 54 08; st. Söder 15 41

Asylen rymmer 32 personer.

Föreståndare (6).

Person, E. R. L.

Vaktmästare (4).

Mineur, C. O. B.

Dessutom ett kvinnligt biträde och en köksföreståndarinna (II. b.).

Natthärbärgets vid Östgötagatan

61 & 63, Sö.

Rt. 54 08; st. Söder 15 41.

Härbärgets rymmer 80 personer.

Sedan styrelsen över asylerna för husvilla från och med år 1905 indragit ett förut till frälsningsarméns härbärgesverksamhet utgående anslag å 3,000 kr., gick styrelsen samma år i författning om inrättande av ett härbärke i samband med dåvarande asylens vid Tjörhovsgatan, numera vid Östgötagatan. Inträde för natten vinnes, utan särskild remiss och utan avgift, av husvilla ogifta män, dock för en tid av högst fem nätter i månaden. I ersättning för logi och frukost åligger det arbetsför logerare att i en med härbärgets förenad vedgård såga och hugga ett visst mått ved eller att inom härbärgets utföra annat motsvarande arbete.

Personal.

Densamma som för nattasylens vid Östgötagatan 61 & 63.

Barnasylen vid Sabbatsbergsvägen, Va.

Rt. 57 02; st. Vasa 18 35.

Asylen rymmer 112 personer.

Föreståndarinna (4).

Nilson, Ester A. K.

Biträdande föreståndarinna (3).

Hedgren, Sofia.

Vaktmästare (4).

Ferlin, J.

Dessutom en *eldare*, en *köksföreståndarinna* (II. b.) samt sex *kvinnliga biträden*.

Barnasylen vid Åsögatan, Sö.

Rt. 58 66; st. Söder 17 04.

Asylen rymmer 86 personer. (Se nedan »Landsasylen».)

Föreståndarinna (4).

Hanson, B. Charlotte.

Biträdande föreståndarinna (3).

Andersson, E. W. (Minä).

Vaktmästare (4).

Skoglund, V. E.

Dessutom en *eldare*, en *köksföreståndarinna* (II. b.) samt sex *kvinnliga biträden*.

Asylen vid Åsögatan, Sö., för fattiga barnaföderskor, ej tillhörande Stockholms kommun. (Landsasylen.)

Rt. 58 66; st. Söder 17 04.

Asylen, som den 1 oktober 1906 flyttats till den under styrelsen för Stockholms stads asyl för husvilla lydande barnasylen vid Åsögatan (från Prästgårdsgatan), rymmer 13 mödrar med barn och har till ändamål att lämna fattigvård åt sådana behövande barnaföderskor, vilka efter utskrivning från barnbördshuset äro ur stånd att genast försörja sig och sina barn.

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för asylen för fattiga barnaföderskor och deras späda barn den 18 jan. 1886.

Personal.

Densamma som för barnasylen vid Åsögatan.

Stockholms stads spädbarnshem.

Folkungagatan 119, Sö.; rt. 54 07; st. Söder 15 42.

Stadsfullmäktige beslöto den 6 juni 1910 bemyndiga fattigvårdsnämnden att inrätta en spädbarnsanstalt med plats för 33 mödrar och 40 barn. Arbetet inom hemmet utföres av mödrarna, som få lära sig både att sköta sina barn samt att sköta alla i ett hem förekommande sysslor.

Stat år 1918. Utgifter: 37,200 kr.; inkomster: 1,000 kr.

Styrelse.

Styrelsen över asylerna för husvilla.

Föreståndarinna (4).

Söderberg, Kerstin J.

Läkare

(600 kr.; ej å stat).

Belfrage, C. E.

Dessutom en *arbetsföreståndarinna* (II. c.)
och en *köksföreståndarinna* (II. b.).

Jacques och Galathée Lamms hem för behövande blinda.

Nyrogatan 23, Ö.; st. 405 74.

I enlighet med bestämmelserna i änkefru Galathée Lamms testamente av den 23 juli 1913 överlämnades till staden ett belopp av 100,000 kr. att användas till ett hem för behövande blinda mot villkor bl. a. att staden upplåte för ändamålet lämpad lokal och omhändertog bestyret med förvaltningen av såväl hemmet som penningmedlen. Stadsfullmäktige uppdrog den 18 okt. 1915 förvaltningen av medlen åt drätselnämndens första avdelning med skyldighet för avdelningen att årligen ställa disponibel avkastning till fattigvårdsnämndens förfogande för åtgärder i testamentets syfte.

Sedan fattigvårdsnämnden den 20 juni 1916 utsett styrelse för hemmet och lokal förhyrts, började verksamheten i december månad s. å.

Hemmets angelägenheter handhas av en styrelse, bestående av en ordförande och två andra ledamöter jämte tvänne suppleanter, årligen utsedda av fattigvårdsnämnden. Ansökan om inträde i hemmet inlämnas till anstaltens styrelse och skall vara åtföljd av läkareintyg, rotemansintyg om medellöshet samt prästbevis. Den å hemmet åtnjutna vården är ej att hänföra till fattigvårdsunderstöd.

Hemmet är t. v. avsett uteslutande för män och har 8 platser.

Reglemente. För Jacques och Galathée Lamms hem för behövande blinda, fastställt av fattigvårdsnämnden den 20 juni 1916.

Stat år 1918. Utgifter: 6,500 kr.; inkomster: 5,000 kr. (ränta å donationsmedel).

Styrelsens ledamöter.

Lamm, C. R., ingenjör; Wassberg, A., överlärare, ordf.; Wedberg, Ebba Ch., fröken, kassavårdare.

Suppleanter.

Nordfeldt, A. G., inspektörsassistent; Johanson, E., grosshandlare.

Protokollsförare

(arvode för år 1918: 50 kr.; ej å stat).

Nilson, A.

Föreståndarinna

(avlöning som i lönegrupp 4; ej å stat).

Linck, Karin Ch.

Dessutom en *tjänarinna* (avlöning som i lönegrupp 2).

Sinnesslöanstalten Åkeshov.

Åkeshov; postadress Fleminggatan 22, C.; rt. Appelvikens 68; st. Tranebergsbro 257.

I skrivelse till stadsfullmäktige den 18 jan. 1916 framhöll fattigvårdsnämnden på förslag av styrelsen för allmänna försörjningsinrättningen behovet av en särskild anstalt för de å inrättningens olika sinnessjukavdelningar vårdade sinnesslöa, varigenom också en synnerligen önskvärd ökning av utrymmet å dessa avdelningar kunde vinnas. Nämnden föreslog därför anordnande av en anstalt för vård av obildbara sinnesslöa uti huvudbyggnaden å den staden tillhöriga egendomen Åkeshov i Bromma, där tidigare en vårdanstalt för epileptiska, sinnesslöa barn, det s. k. Margaretahemmet, varit inrymt. Anstalten skulle anordnas enligt de grunder, som finnas angivna i kungl. kungörelsen den 8 okt. 1915 om statsbidrag åt anstalter för obildbara sinnesslöa. Förslaget bifölls av stadsfullmäktige den 17 april 1916. Efter en del reparationsarbeten å egendomen öppnades anstalten i januari 1917.

Anstalten, som är av kungl. majt för sitt ändamål godkänd, står under medicinalstyrelsens överinseende. Statsbidrag utgår halvårsvis med högst 125 kr. för en var av det antal obildbara sinnesslöa, som i medeltal för dag under nästföregående halvår vårdats å anstalten.

Styrelsen för anstalten består av tre ledamöter med två suppleanter och utses av fattigvårdsnämnden årligen. Anstalten har 50 platser för män.

Reglemente m. m. Reglemente för sinnesslöanstalten Åkeshov, fastställt av fattigvårdsnämnden den 27 febr. 1917.

Stat år 1918. Utgifter: 37,000 kr.; inkomster: 12,500 kr. (statsbidrag).

Styrelsens ledamöter.

Hirsch, O. S., ingenjör, ordf.; Lindqvist, F. L., snickare, stadsfullm.; Zetterlund, A. V., sysselman (se nedan).

Suppleanter

Johanson, E., grosshandlare; Wellin, Bertha, sjuksköterska, stadsfullm.

Protokollsförare

(200 kr.; ej å stat).

Heijne, E. W.

Styrelsens verkställande ledamot, tillika föreståndare.

Zetterlund, A. V. (se ovan).

En.

En.

Läkare

(1,200 kr.; ej å stat).

Bystedt, I.

Redogörare

(500 kr.; ej å stat).

Malmström, A.

Förestånderska

(660 kr., bostad och kost; ej å stat).

Elg, Greta.

Dessutom *vårdare* (600 kr.), fyra *sköterskor* (375 kr.), en *kokerska* och *hushållerska* (500 kr.).

Arbetarbostadsfonden till minne av den 9 februari 1853.

Denna fond bildades av bidrag, som nämnda år, i anledning av konung Oscar I:s återställande till hälsan efter en långvarig sjukdom samt födelsen av kronprins Carls son Carl, subskriberades för att användas till uppförande av sunda och tjänliga bostäder åt arbetare. Fonden förvaltas på sätt här nedan bestämmes av en styrelse bestående av sex personer, vilka utses av Stockholms stads fattigvårdsnämnd.

Dessa bostäder böra i allmänhet utgöras av ett rum och kök eller ett rum med kakelugns spis jämte till varje bostad hörande särskild källare, vedbod, vindskontor och avtråde.

Styrelsen åligger att till förverkligande av det med fondens bildande avsedda ändamål använda de medel, som nu redan finnas och framtiden komma att till fonden inflyta samt i sådant avseende vidtaga alla erforderliga åtgärder.

Styrelsen skall senast den 15 maj varje år

till fattigvårdsnämnden avgiva berättelse över fondens förvaltning under det sist förflytna året.

Fondens värdehandlingar och medel skola överlämnas till samt förvaras hos och vårdas av fattigvårdsnämnden med skyldighet för dess redogörare att senast den 15 april varje år till styrelsen lämna uppgift på de fonden tillhöriga, under nämndens vård ställda värdehandlingar och medel samt å den behållna avkastningen därav under sist förflytna året.

Styrelsen, vilkens ledamöter utses för livstid, väljer inom sig ordförande.

Fondens kapital, som vid början av dess verksamhet var 16,668 rdr banco, hade vid 1917 års slut växt till 644,576: 34 kr.

Fondens fastigheter äro taxerade till 1,280,000 kr. och belägna i kvarteren Hösten (adress: Folkungagatan 82), Apelträdet (adress: Luntmakaregatan 95 och Markvardsgatan 14) samt Lampan (5 st., adresser: Ploggatan 3, Bondegatan 71 och Duvnäsgratan 16, Duvnäsgratan 14, Duvnäsgratan 12, Duvnäsgratan 8, 10 och Asögatan 100, 102).

Reglemente. Fattigvårdsnämndens reglemente för styrelsen för arbetarbostadsfonden till minne av den 9 februari 1853, fastställt den 7 mars 1904.

Styrelsens ledamöter.

Backman, C. A., direktör; **Funch, J.**, grosshandlare; **Hammarberg, J. F.**, f. d. rådman, ordf.; **Lindqvist, F. L.**, snickare, stadsfullm.; **Lundbergh, G. H.**, grosshandlare; **Magnusson, A. E.**, byggmästare, stadsfullm.

Redogörare och protokollsförare

Kellin, N. A.

Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd jämte i samband därmed stående institutioner.

Handels- och sjöfartsnämnden.

Börshuset, St.; rt. 56 38; st. 13 51; expeditionstid: 12—2. Sessionstid ej bestämd.

Stadsfullmäktige beslöt den 1 augusti 1866 att tillsätta en särskild nämnd med kännedom om handel och skeppsrederi samt med uppdrag att fullgöra de i kungl. kommerskollegii kungörelse den 27 mars 1866 omförmälda stadens handelsförening eller deras fullmäktige förut tillhörande åligganden. Instruktion för nämnden fastställdes den 24 sept. 1867; ny instruktion utfärdades den 8 febr. 1901; ändrad lydelse av §§ 1 och 12 den 8 maj 1908.

Nämnden består av tolv ledamöter, som stadsfullmäktige inom eller utom sig utse för två år i sänder. Nämnden utser inom sig för ett år ordförande och vice ordförande.

Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd har att bl. a. pröva behov av och antaga maklare, skeppsklarerare och notarii publici, anmäla vikarie för dem, återkalla maklares och skeppsklarerares uppdrag samt uppgöra förslag å personer att verkställa besiktning enligt sjölagen, vid tillsättande av dispasschör och dispasschörsassistenter yttra sig om sökandes lämplighet, avgiva yttrande, där sådant av kungl. maj:t eller annan offentlig myndighet från nämnden infordras, ej mindre i frågor angående handel och sjöfart, än även i frågor angående handelsbruk, hos stadsfullmäktige och beredningsutskottet samt stadens vederbörande förvaltningsmyndigheter göra framställningar, som i dylika frågor kunna av nämnden finnas behöfliga, meddela de föreskrifter, som erfordras för ordningens upprätthållande inom Stockholms börs, bestämma tid, ställe och sätt för hållande av fondbörsauktioner i Stockholm samt vaka över gällande författningars efterlevnad i avseende å maklares, skeppsklarerares, notarii publici och dispasschörs tjänsteutövning samt i övrigt ägna sin uppmärksamhet åt frågor, som hava sammanhang med stadens handel och sjöfart och göra de framställningar, som kunna därav föranledas.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 8 febr. 1901 med ändringar den 8 maj 1908.

Stat år 1918. Utgifter: 1,950 kr.

Nämndens ledamöter.

Ordförande.

Bohman, K. O. A., f. d. konsul.

Vice ordförande.

Johnson, A. Ax:son, direktör, generalkonsul, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

- *Blomberg, A. Hj., sjökapten.
- *Josephson, J., grosshandlare.
- Lovén, S. A., försäkringsdirektör, stadsfullm.
- *Magnusson, G. G. bankdirektör, stadsfullm.
- Rabe, P. R., bankdirektör.
- Roberg, Th., konsul, stadsfullm.
- *Rosengrén, C. O. L., grosshandlare.
- *Rundquist, C. A., rådmän.
- *Stendahl, S., grosshandlare, stadsfullm.
- Wickman, C. G. T., partikassör, stadsfullm.

Sekreterare

(500 kr.; ej å stat).

Belfrage, J. K. E.

Vaktmästare

(400 kr.; ej å stat).

Wendborg, J.

Börskommitterade.

Börshuset, St.; rt. 15 68, 17 11; st. 26 68, 27 40.

Handels- och sjöfartsnämnden utser tre kommitterade för börsärenden att i enlighet med de föreskrifter, som av nämnden meddelas, utöva den närmare tillsynen med avseende på Stockholms börs, tillse att personer, av vilka börsens anseende kan lida, där ej få tillträde, vidtagna åtgärder, som kunna anses lända till de börsbesökandes gagn och bekvämlighet m. m.

Ledamöter.

Bohman, K. O. A., f. d. konsul; Johnson, A. Ax:son, generalkonsul, stadsfullm.; Josephson, J., grosshandlare.

Hsn. Fondbörskommitterade.

Börshuset, St.; rt. 56 38, 177 76, 206 50; st. 13 51; expeditionstid: 10—4; börschefen säkrast 12,50—1,50.

Fondbörskommitterade skola årligen i första veckan av december månad för det följande året utses av handels- och sjöfartsnämnden till ett antal av sex, av vilka minst tre böra vara ledamöter av nämnden. Nämnden utser även, om så anses nödigt, suppleanter.

Fondbörskommitterade hava den närmaste tillsynen över fondbörsen. En var av fondbörskommitterade åligger att under två månader av det år, för vilket de blivit valda, personligen övervaka ordningen å fondbörsen. Handel med och notering av värdepapper föresiggar å fondbörsen efter upprop av listor, fastställda av fondbörskommitterade, en upptagande de värdepapper, som skola uppropas dagligen, samt en upptagande de värdepapper, som uppropas tisdagar och fredagar efter därom gjord framställning. För att ett värdepapper skall bliva uppfört (inregistrerat) å kurslista, bör skriftlig ansökan därom ingivas till fondbörskommitterade genom medlem av fondbörsen. Fondbörskommitterade äga att i varje särskilt fall infordra alla upplysningar, som de kunna anse nödiga för avgörande, huruvida till inregistrering anmält värdepapper är så klart, att det kan antagas till handel och notering å fondbörs.

Fondmäklare, som önskar hålla auktion å börsen för försäljning av obligationer eller aktier, skall därom senast tredje dagen före auktionen göra skriftlig anmälan hos fondbörskommitterade och därvid tillika intyga, att de värdepapper, som äro ifråga, på grund av föreskrift i lag eller författning icke må annorlunda än genom offentlig auktion försälas.

Instruktioner m. m. Handels- och sjöfartsnämndens reglemente för fondbörskommitterade i Stockholm den 14 aug. 1901. Handels- och sjöfartsnämndens ordningsregler för fondbörsen i Stockholm den 30 okt. 1912 med däri av fondbörskommitterade enligt bemyndigande vidtagna provisoriska ändringar den 5 juni, 17 okt., 17 nov. 1916, 27 febr., 7 nov. och 11 dec. 1917 samt 13 mars 1918. Instruktion för den vid fondbörsen anställda börschefen; antagen av fondbörskommitterade den 27 februari 1917.

Ordförande.

Bohman, K. O. A., f. d. konsul.

Vice ordförande.

Wallenberg, M. L., bankdirektör, v. häradsbörding.

Övriga ledamöter.

Billing, J. O. M., bankdirektör; **Josephson, J.,** grosshandlare; **Rydbeck, J. O. E.,** bankdirektör; **Stendahl, S.,** grosshandlare, stadsfullm.

Suppleanter.

Grönwall, F. A. A., fl. d:r, bankdirektör; **Lindström, P. Y.,** bankir; **Pripp, G. L.,** bankdirektör; **Reuterskiöld, K. L.,** bankdirektör; **Swartling, J. A.,** direktör; **Zethräus, A. H.,** bankir.

Börschef

(15,000 kr.).

Belfrage, J. K. E.; rt. 206 56; träffas säkrast 12,30—1,30.

Börschefens ställföreträdare

(7,500 kr.).

Borell, E. M. V. N.

Förste börsassistent (biträdande fondbörsledare)

(6,600 kr.).

Fredin, G. E.

Andre börsassistent

(4,500 kr.).

Bernhoff, B. O.

Tredje börsassistent

(4,200 kr.).

Björkman, L.

Kassörska

(2,700 kr. jämte 500 kr. i felräkningspenningar).

Spilhammar, Märta K.

Skrivbiträde

(2,400 kr.).

Brenner, Gertrud.

Övriga tjänstemän

(icke fast anställda; 1,800—2,400 kr.).

Malmgren, K. E.; Areschoug, Signe; Leffler, Lugeborg.

Vaktmästare

(1,200—1,800 kr.).

Wendborg, J.; Åkerlund, K. O.; Hultqvist, C. J.; Magnusson, O.; Andersson, K. E.; Eriksson, Ch.

Anm. Avlöningarna till fondbörsens tjänstemän utgå icke av stadens medel utan bestridas med avgifter från fondhandlarna.

Stads- och fondmäklare.

De officiella mäklarna antagas av handels- och sjöfartsnämnden, varefter förordnande utfärdas av magistraten, som också på mäklares begäran förordnar vikarie att vid förfall för mäklaren bestrida dennes göromål.

Mäklare (stadsmäklare) må i städerna antagas för att, när de varda därom anlitade, biträda vid köp och försäljning av varor, fastigheter, fartyg eller andelar däri, växlar och andra

värdepapper samt vid uppgörande av avtal om försträckning, hyra, arrende och försäkring ävensom av andra likartade avtal. Det åligger mäkklare att över alla av honom slutade avtal med undantag av dem, som angå penningförsträckningar, upprätta och med sitt namn underteckna slutsedel, noggrant upptagande kontrahenternas namn, avtalets beskaffenhet och föremål jämte belopp och pris m. m. Alla av honom avslutade avtal skall han för varje dag införa i en särskild med magistratens sigill försedd bok. Mäklare vare förbjudet att idka handel med växlar eller andra värdepapper, varor eller annat, ej heller må han vara sysselman (prokurist), handelsombud eller handelsbiträde åt köpmän.

Mäklare i Stockholm, som i sådan egenskap vill biträda vid köp och försäljning av obligationer, aktier och andra dylika värdepapper, skall vara av handels- och sjöfartsnämnden särskilt antagen till fondmäklare. Fondmäklare skall i sin verksamhet å fondbörs ställa sig till efterrättelse de av handels- och sjöfartsnämnden eller fondbörskommittéerna givna föreskrifter rörande fondbörsen. Anmälan om oriktigt förfarande av fondmäklare göres hos fondbörskommittéerna. Innan handels- och sjöfartsnämnden antager fondmäklare, skola fondbörskommittéerna avgiva yttrande angående de sökandes lämplighet.

Ersättning för förrättningar utgår enligt taxa.

Instruktioner m. m. K. mäklareordningen den 9 juni 1893 med ändring den 20 nov. 1908. K. kungörelse den 8 febr. 1901 ang. fondmäklare i Stockholm.

Mäklare.

- Berg**, C. M. (spannmål, mjöl m. m.), Bredgränd 2 A, *St.*; rt. 72 50; st. 142 74.
- Blixén**, J. O. (fondmäklare), Drottninggatan 9, *C.*; rt. 98 60; st. 98 60 (vikarie: **Holmström**, O. G.).
- Jonsson**, A. V. (spannmål), Brunnsgård 6, *St.*; rt. 87 99; st. 11 85.
- Klingbom**, J. A. (spannmål, mjöl m. m.), Skeppsbron 4, *St.*; rt. 13 86; st. 12 11.
- Kollberg**, M. (spannmål, frö och foderämnen), Skeppsbron 6, *St.*; rt. 4 96, 12 99; st. 23 79.
- Winge**, J. E. (spannmål, frö och foderämnen), Brunnsgård 2, *St.*; rt. 85 00, 107 00; st. 142 25.

Skeppsklarerare.

Skeppsklarerare antagas av handels- och sjöfartsnämnden, varefter magistraten utfärdar förordnande. Skeppsklarerarna ombesörja, då de därom anmodas, fartygs klarering och vad därmed äger sammanhang, förmedla avtal om befraktningar, om försäljning av fartyg eller andelar däri, ombyggnad, reparation och utrustning av fartyg samt om sjöförsäkringar och biträda vid haveriuppgörelser. Skeppsklarerare, som därom av veder-

börande anmodas, åligger att underrätta skeppare om vad i avseende å fartyg, besättning, passagerare och last bör iakttagas enligt gällande författningar och de till efterrättelse för sjöfarande utfärdade tillkännagivanden, att besörja om ingivande till tullkammaren av de för fartygs visitation och inklerering erforderliga handlingar, om föreskrivna avgifters erläggande och om fartygs uppmätning, då sådan bör äga rum, att söka anskaffa laster och avsluta befraktningar, att, när fartyg skall avgå, föranstalta, dels att detsamma förses med alla de handlingar, som för lastens intagande och fartygets utklarering äro av nöden, ävensom med sådana handlingar, som för resan och för fartygets inklerering å destinationsorten skola från avgångsorten medföras, dels ock att påbudna umgälder betalas och lots, då sådan erfordras, värder anskaffad, samt att i övrigt noggrant och redligt meddela redare, ägare av gods och skeppare de råd och det biträde, som kan lända till bevarande av deras rätt och fördel.

Ersättning för förrättningar utgår enligt taxa.

Instruktion. Kungl. skeppsklarerareordningen den 9 juni 1893.

Skeppsklarerare.

- Roberg**, Th. (firma: **A. B. Olson & Wright**), Skeppsbron 18, *St.*; rt. 11 09; expeditionstid: 9—5.
- de Perre**, O. J. B. P. (firma: **Boman, E. R.**), Skeppsbron 30, *St.*; rt. 6 74; st. 26 18; expeditionstid: 9—5.
- En vakant.

Notarii publici.

Notarii publici antagas av handels- och sjöfartsnämnden, varefter förordnande utfärdas av magistraten. Notarius publicus verkställer, då han därom anlitas, sådana inom hans tjänstgöringsområde förekommande protester och andra förrättningar, vilka enligt allmän lag eller särskilda författningar kunna eller böra av notarius publicus utföras; dock är han icke pliktig åtaga sig delgivande av stämning eller annan handling. Notarius publicus åligger ock att, då han ej har hinder av andra ämbetsgörömmål, på anmodan bevitna underskrifter, bestyrka riktigheten av översättningar och avskrifter samt öfvervara utlottningar av obligationer ävensom besiktningar, varom i sjölagen säges. I övrigt äger han att efter anmodan öfvervara jämväl andra förrättningar samt att lämna allmänheten biträde med upprättande av handlingar, som det icke enligt lag eller författningar tillkommer annan myndighet att utfärda.

Ersättning för förrättningar utgår enligt taxa.

Stadga. K. stadga angående notarii publici-befattningen den 6 okt. 1882 med ändring den 10 juli 1899.

Hsn.

Notarii publici.

Oldenburg, U.; Skeppsbron 8, *St.*; rt. 14 06; st. 29 36; personlig mottagningstid: 9—10; expeditionstid: 9—3.
Fürstenberg, O. L.; Gustav Adolfs torg 18, *C.*; rt. 16 81; st. 11 68 (personligen); rt. 17 71; st. 25 57 (expeditionen); expeditionstid: 9—3.
Svensson, U. E.; Skeppsbron 8, *St.*; rt. 66; st. 20 09; expeditionstid: 9—3.
Nissen, B. J. H.; Gustav Adolfs torg 18, *C.*; rt. 16 81; st. 11 68 (personligen); rt. 17 71; st. 25 57 (expeditionen); expeditionstid: 9—3.

Stockholms skiljenämnd för handel, industri och sjöfart (även innefattande Stockholms skiljenämnd för spannmålshandeln, se nedan).

Skiljenämndens ändamål är att avgöra sådana tvister inom handels, industriens och sjöfartens områden, som vederbörande parter enats att överlämna till nämndens avgörande. Skiljenämndens ledamöter, vilka skola vara till antalet minst 48, högst 96, allmänt aktade, dugliga fackmän inom handels, industriens och sjöfartens olika grenar, utses för en tid av tre år av handels- och sjöfartsnämnden i december månad. Skiljenämndens löpande göromål handhas av en styrelse, bestående av ordförande, en förste och en andre vice-ordförande, valda på allmänt ordinarie möte.

Stadgar. Stadgar för Stockholms skiljenämnd för handel, industri och sjöfart den 26 april 1901 med senare ändringar.

Skiljenämndens styrelse.

Ramstedt, R. V., grosshandlare, ordf.; **Blomberg, A. H.,** sjökapten, vice ordf.; **Öberg, J. E. F.,** direktör.

Styrelsesuppleanter.

von **Schmalensée, K.,** civilingenjör; **Wennberg, H. A.,** direktör; en vakant.

Skiljenämndens övriga ledamöter.

Almgren, E. H. B., direktör; **Almström, K. W.,** disponent; **Althin, N. P.,** byggmästare; **Ameln, Chr. G.,** grosshandlare; **Backman, C. A.,** direktör; **Ballé, O. S. S.,** grosshandlare; **Björklöf, J. E.,** handlande; **von Björnmarck, A. E. A.,** sjökapten; **Blomberg, A. W.,** grosshandlare; **Bohman, K. O. A.,** grosshandlare; **Bohman, R. A.,** direktör; **Bolms, G. J. E.,** grosshandlare; **Broman, J. W.,** direktör; **Clason, I. G.,** byggnadsråd; **Dahlström, O. F.,** grosshandlare; **Decker, A.,** överingenjör; **Drakenberg, J. A.,** civilingenjör; **Du Rietz, G.,** grosshandlare; **Elliot, M.,** grosshandlare; **Engström, C. S.,** direktör; **Feychting, R. H.,** järnkramhandlare; **Fries, M. A. R.,** grosshandlare; **Grumme, C. A.,** grosshandlare; **Hagström, G. T.,** arkitekt; **Hallberg, J. M.,** grosshandlare; **Hedborg, O. F.,** sjökapten; **Heiss, F. P. G.,** disponent; **Hylander, S.,** konsul;

Högelin, A. E., grosshandlare; **Höglund, C. H.,** grosshandlare; **Isakson, C. J. A.,** skeppsbyggeriinspektör, stadsfullm.; **Jeansson, J.,** direktör, v. konsul; **Lamm, C. R.,** ingenjör; **Lamm, H. F.,** grosshandlare, stadsfullm.; **Lamm, O. L.,** bergsingenjör; **Laurantz, W.,** grosshandlare; **Lindroth, B. A.,** grosshandlare; **Löven, E. A.,** grosshandlare; **Lundberg, K. A.,** major; **Lundberg, K. L.,** direktör; **Lundström, K. B.,** grosshandlare; **Lübeck, S. E. J.,** civilingenjör; **Magnusson, A. E.,** byggmästare, stadsfullm.; **Malmros, F.,** direktör; **Nycander, O. J. T.,** direktör; **Olsson, J.,** grosshandlare; **Rabe, P. R.,** bankdirektör; **Ramström, C. O.,** sjökapten; **Richert, J. G.,** f. d. professor; **Rosendahl, G. Th.,** civilingenjör; **Rossander, C. A. J.,** civilingenjör; **Sachs, J. E.,** generalkonsul; **Schnell, C. J.,** f. d. grosshandlare; **Schröder, C. G. C.,** bageriätkare; **Schönthal, A. R.,** ingenjör; **Sellergren, G. A.,** professor; **Seymer, M. A.,** grosshandlare; **Simonsson, C. N.,** grosshandlare; **Simonsson, N. M.,** disponent; **Sjögren, A. C. P.,** disponent; **Sondén, K. G. A.,** ingenjör; **Stafsing, F. B.,** överstelöjtnant; **Ström, A. M.,** grosshandlare; **Swartling, A. I.,** disponent; **Swartz, P. J. J.,** grosshandlare; **Svedberg, O. J.,** direktör; **Söderbergh, F. E. A.,** civilingenjör; **Söderman, H. W.,** grosshandlare; **Ternström, S. E.,** sjökapten; **Thelander, C. Th. F.,** ingenjör, stadsfullm.; **Tidblad, A. E.,** ingenjör; **Waldenström, C. G.,** överingenjör; **Wallin, K. G.,** professor; **Wennberg, F. J. A.,** grosshandlare; **Westin, O. E.,** f. d. professor; **Westrell, G. P. U.,** grosshandlare; **Wicander, C.,** direktör; **Widell, A. Th.,** f. d. överingenjör; **Willborg, W. R.,** sjökapten; **Winborg, J. Th.,** fabrikör; **Åberg, G.,** konsul; **Åkerlindh, J. G.,** direktör, stadsfullm.; **Öhman, E.,** J-or, bankir; **Österlind, E. A.,** f. d. grosshandlare.

Sekreterare.

Lettström, H., advokat; rt. 123 05; st. 241 61.

Stockholms skiljenämnd för spannmålshandeln.

Denna nämnd har numera upphört. De ärenden, som tidigare handlagts av densamma, upptagas numera av Stockholms skiljenämnd för handel, industri och sjöfart.

Kompromissrätten.

Skiljaktiga meningar i avseende å tillämpningen av handelsbruk samt andra tvister, grundande sig å merkantila förhållanden, må hänskjutas till avgörande av en kompromissrätt, bestående av fem ojäviga och sakkunniga män, varav en lagkunnig. Denne sistnämnde jämte tvänne andra ledamöter och tvänne suppleanter utses för varje år av Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd samt Stockholms stads köpmannaförenings styrelse. Parterna utse för varje mål var sin kompromissarie.

Kompromissrätten har ännu icke behövt sammanträda. Handels- och sjöfartsnämnden beslöt

därför år 1912 att t. v. icke utse några ledamöter i kompromissrätten.

Dispaschör.

Dispaschör har att på begäran verkställa utredning och fördelning av gemensamt haveri, varmed enligt § 187 sjölagen förstås skada, som till räddning ur en fartyg och last gemensamt hotande fara med avsikt tillfogas fartyg eller last, ävensom all annan uppoffring, som göres för sådant ändamål, samt skada och kostnad, som vållas eller uppkommer till följd af dylik åtgärd. Gemensamt haveri skall enligt vissa i sjölagen närmare angivna grunder gäldas av fartyg, frakt och last i förhållande till varderas värde. Enligt sjölagens § 218 skall även utredning och fördelning av i nämnda lagrum omnämnt s. k. enskilt haveri verkställas av dispaschör, om någon, som har del i haveriet, påfordrar detta. Slutligen har dispaschör att, om tvist uppstår angående ersättningsskyldighet, som på grund av försäkringsavtal enligt sjölagens bestämmelser, må åligga försäkringsgivare, härom avgiva yttrande. Dispaschörens å tjänstens vägnar avgivna utlåtande kallas dispasch, och, om detta utlåtande ej inom viss tid överklagas, vinner det laga kraft och blir för parterna bindande.

Enligt stadgan angående dispaschörsväsendet den 10 november 1911 skall i vardera av städerna Stockholm och Göteborg finnas

anställd en dispaschör med visst bestämt tjänstgöringsområde. Dock äger den nuvarande dispaschören i Malmö att fortfarande, så länge han kvarstår i tjänsten, utöva densamma i enlighet med de grunder, som blivitt bestämda vid hans tillsättning. Enligt berörda stadga skall till biträde åt vardera av dispaschörerna i Stockholm och Göteborg anställas en dispaschörsassistent. Dispaschör tillsättes av konungen och dispaschörsassistent förordnas för en tid av två år i sänder av magistraten i staden. För behörighet att söka dispaschör- eller dispaschörsassistentbefattning erfordras bl. a. att hava fullgjort vad för behörighet att utöva domarämbetet är föreskrivet. Magistraten i staden är den myndighet, under vilken dispaschör och dispaschörsassistent lyda i och för tjänsten, varjämte handels- och sjöfartsnämnden äger att övervaka dispaschörs tjänsteutövning. Dispaschör åtnjuter arvode för de av honom upprättade dispascher enligt kungl. maj:ts den 19 jan. 1883 utfärdade taxa. Dispaschörsassistenten åtnjuter arvode (2,000 kr. om året) av statsmedel.

Dispaschör.

Hasselrot, P. A.; träffas å ämbetsrummet, Stads-
gården 10, Sö., 10—2; rt. 10 76.

Dispaschörsassistent.

Odhelius, S. K. N.

Kamrer.

Sterne, P. V.

Hsn.

Bn.

Stockholms stads byggnadsnämnd.

Byggnadsnämnden.

Slottsbacken 6 (ingång från Bollhusgränd), St.: rt. 55 95, 82 25, 82 45, 82 49 och 92 72; st. 21 16, 23 91, 25 64, 25 68, 28 46 och 45 21; sessionstid varje onsdag; expeditionstid: 11—2.

Byggnadsordningarna av 1725, 1736 och 1763 med flera år hava blivit avlösta med nya författningar i enlighet med utvecklings krav. Huvudstadens nuvarande privata byggnadsverksamhet regleras genom byggnadsstadgan för rikets städer av den 8 maj 1874 (en kungl. kommitté har utarbetat ett förslag till ny byggnadsstadga för riket, över vilket förslag stadsfullmäktige den 7 febr. 1910 avgivit yttrande). Stockholms stads byggnadsordning av den 13 dec. 1890 (jfr ang. byggnadsordningskommittén sid. 204) samt lagen om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917. Dessa författningar avse dels genomförandet av den antagna stadsplanen, dels tillgodoseende av den enskilde byggherrens rätt och den enskilde invånarens säkerhet i sanitärt avseende m. m.

Närmaste insecundet över Stockholms stads bebyggande utövas numera av byggnadsnämnden, vars verksamhet började år 1875 och som avgör alla ärenden, vilka skola enligt byggnadsstadgan, fastighetsbildningslagen och byggnadsordningen bedömas och ej tillhöra annan myndighets prövning. Nämnden äger att genom föreliggande av vite göra sig hörsammad. Den består av fem ledamöter, valda för fyra år, två av magistraten och tre av stadsfullmäktige, med lika många suppleanter, jämväl utsedda för fyra år. Stadsfullmäktiges senaste val skedde den 7 december 1914 för perioden 1915—1918; kompletteringsval skedde den 4 dec. 1916. För ett år i sänder väljer nämnden sin ordförande.

Byggnadsnämnden bör ägna synnerlig uppmärksamhet åt, att i avseende å stadsplanen vidtagas alla de förbättringar, som kunna åstadkommas, att i byggnadsordningen införas sådana bestämmelser, som kunna leda till stadens ändamålsenliga bebyggande m. m. I alla till byggnadsnämndens omvärldnad hörande frågor av sådan beskaffenhet, att de skola av stadsfullmäktige prövas, äger nämnden att hos fullmäktige väcka förslag och göra andra framställningar. Nämnden äger ock, där den finner omständigheterna därtill föranleda, göra framställningar hos överståthållarämbetet. Innan stadsfullmäktige avgöra förslag till stadsplan eller ändring därav, till stadgande i byggnadsordningen eller till tomtreglering, där sådan bör av stadsfullmäktige prövas, skall, såvida ej byggnads-

nämnden själv väckt förslaget, dess yttrande inhämtas. Nämnden har till sitt biträde en stadsarkitekt, en vice stadsarkitekt och en stadsingenjör samt i övrigt åtskilliga tjänstemän (se nedan). Alla dessa med undantag av stadsingenjören, som även lyder under drätsel-nämnden, tillsättas och entledigas av byggnadsnämnden (ang. stadsingenjörens tillsättning och skyldigheter se ovan sid. 51).

Stadsarkitekten skall vara tillstädes vid nämndens sammanträden med rättighet att deltaga i överläggningarna men ej i besluten och att få sin mening antecknad till protokollet, därest han det äskar. Detsamma gäller om stadsingenjören i avseende å de frågor, som höra till hans befattning.

För att å nämndens vägnar verkställa inspektion av under nämndens prövning hörande byggnadsföretag tillsätter nämnden tre byggnadsinspektörer.

Till biträde vid behandlingen av ärenden rörande dessa hissar äger nämnden jämväl anlita av överståthållarämbetet förordnade hissinspektörer (se sid. 22).

Instruktion m. m. K. byggnadsstadgan för rikets städer den 8 maj 1874 med ändringar den 30 dec. 1876, 18 april 1884, 30 nov. 1888, 20 juni 1890, 26 maj 1899 och 12 maj 1917. Lag om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917. Byggnadsordningen för Stockholms stad den 13 dec. 1890, med ändringar den 18 febr. 1892, 18 febr. 1893, 30 maj och 24 aug. 1896, 7 jan., 7 april och 29 dec. 1898, 4 jan. 1900, 19 mars och 20 dec. 1906, 21 mars och 21 sept. 1910, 13 juni 1912, 2 jan., 14 febr., 20 maj, 16 juli och 29 okt. 1914 samt 7 april, 10 och 16 juli och 18 sept. 1915, 21 dec. 1916 samt 25 maj 1917. Särskilda byggnadsföreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom viss del av Brännkyrkoområdet i Stockholm, fastställda av kungl. maj:t den 24 jan. 1914 (med utsträckt tillämpning enl. k. br. den 21 jan. 1916). Instruktion för de hos byggnadsnämnden anställda byggnadsinspektörer den 19 jan. 1910. Taxa å avgifter till Stockholms stad av de byggande i staden, fastställd av kungl. maj:t den 31 jan. 1913.

Stat år 1918. Utgifter: 120,848 kr.; inkomster: 20,000 kr.

Byggnadsnämndens ledamöter.

Ordförande

(arvode 2,500 kr.).

Klintberg, C. T., rådman (som led. vald av magistraten).

Ledamöter

(arvode 2,000 kr.).

- Lallerstedt**, E. J., arkitekt, professor (vald av stadsfullm.).
Magnusson, A. E., bygmästare, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).
Strahl, A. A. F., rådman (vald av magistraten).
Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Suppleanter.

- Ahlberg**, C. F. A., rådman (vald av magistraten).
Hafström, T. A. E., rådman (vald av magistraten).
Kinberg, A. G. H., överstelöjtnant, stadens byggnadschef (vald av stadsfullm.).
Kreüger, H., civilingenjör, professor (vald av stadsfullm.).
Tengbom, I. J., arkitekt, professor (vald av stadsfullm.).

Sekreterare (14).

- Hellsten**, E. H.; rt. 82 25; st. 25 64; mottagningstid: 11—2.

Delegerad för inspektion av stadsingenjörskontoret.

(Byggnadsnämnden utser härför en delegerad och drätselnämnden två, se sid. 46.)

- Magnusson**, A. E., bygmästare, stadsfullm.

Stadsarkitekt (0).

- Westholm**, J. S.; rt. 92 72; st. 25 68; mottagningstid: 1—3 (utom onsdagar och fredagar).

Stadsingenjör (0).

- Påhlman**, A. E.; träffas å stadsingenjörskontoret, se sid. 52.

Vice stadsarkitekt (17).

- Hallman**, P. O., tjl. under 1918 (jfr sid. 53),
 tjl. **Bagger**, J. A. (se nedan); rt. 82 49; st. 21 16; mottagningstid: 1—3 (utom onsdagar och torsdagar).

Extra arkitekter

(till en av dessa utgår arvode, beräknat efter en årsavlöning av 4,200 kr.; ej å stat).

- Bagger**, J. A. (se ovan); **Asplund**, E. G.;
Norborg, J.; **Nordenskjöld**, K.; **Lindström**, C. R.;

- Johansson**, L. C.; **Kjellin**, E. R. I.; **Andersson**, G. A.; **Wallander**, S. A.; **Lundquist**, E. H. G.;
Åkerblad, C. I. E.

Bn.*Byggnadsinspektörer*

(5,500 kr.; ej å stat).

- Landewall**, G. E. (Norrholm och Österholm);
Brandel, J. G. G. (Kungsholmen, Staden inom broarna, Söderholm och Bromma); **Sjösteen**, B. F. O. (Brännkyrka); st. 45 21.

Ingenjör

(8,000 kr.; ej å stat).

- Chatillon-Winbergh**, G.; rt. 82 45; mottagningstid: alla dagar utom fredagar 1—3.

Amanuens

(2,400 kr.; ej å stat).

- Seth**, J. K. J.

Biträdande tjänsteman å kansliet

(1,800 kr.; ej å stat).

- Lundgren**, O. A.

Kontorsbiträde (5).

- Uddquist**, Elin M.; **Björk**, Anna M. E.

Skrivbiträde (4).

- Engström**, Ida M.

Förste vaktmästare (6).

- Uddquist**, A. O.; rt. 55 95; st. 28 46.

Vaktmästare (4).

- Kelén**, N. J. V.

Extra vaktmästare

(1,320 kr.; ej å stat).

- Ahlberg**, S. Fr.; **Bauer**, C. A.

Ansvariga bygmästare i Stockholm, godkända av byggnadsnämnden.

Då den i äldre årgångar av kalendern under denna rubrik intagna förteckningen ej med ledning av för statistiska kontoret tillgängliga källor kunnat göras fullt korrekt och då byggnadsnämnden på förfrågan förklarat sig sakna möjlighet att lämna uppgift om, vilka sådana av nämnden godkända bygmästare i Stockholm faktiskt utöva byggnadsyrket, uteslutes sagda förteckning i årets kalender såsom tilläventyrs missvisande.

Mn.

Stockholms stads mantalsnämnd

jämte i samband därmed stående institutioner.

Mantalsnämnden.

*Slottsbacken 6, St. (ing. fr. Österlånggatan).
Sessionstid växlande.*

*Kontrollanten träffas säkrast kl. 11—12
i uppbördskamrerarens tjänsterum i sam-
ma hus.*

I ett år 1865 avgivet utlåtande ang. föreslagen folkräkning i huvudstaden hemställde stadsfullmäktige hos kungl. maj:t om utredning ang. ändring i sättet för mantalsskrivningsförrättningar i Stockholm, varefter överståthållarämbetet anmodades inkomma med utredning i ärendet. En av ämbetet tillsatt kommitté avgav sedermera förslag, över vilket stadsfullmäktige hördes. Därvid avstyrkte dessa förslaget, men antogo i stället för sin del grunder för mantals- och skattskrivningen i Stockholm, innefattande bl. a. inrättande av en mantalsnämnd med underlydande rotemän. Detta förslag, som tillstyrktes av överståthållarämbetet, godkändes i huvudsak av kungl. maj:t den 10 november 1876, varefter mantalsnämnden i juni 1877 började sin verksamhet.

Mantalsnämnden åligger att hava insende över mantals- och skattskrivningen i Stockholm samt tillse, att såväl till grundval och rättsnöre för denna som till ledning för fattigvården, hälsovården och undervisningsväsendet därstädes en så vitt möjligt fullständig och tillförlitlig fortlöpande bokföring över huvudstadens invånare verkställas. Nämnden äger att själv eller genom ombud så inför som utom domstol utföra och bevaka stadens talan i dessa ärenden. Nämnden består av överståthållaren eller i hans frånvaro underståthållaren såsom ordförande, med rätt att deltaga i besluten, och dessutom av polismästaren eller i hans frånvaro förste polisintendenten, förste stadsläkaren eller i hans frånvaro andre stadsläkaren, två av stadsfullmäktige för två år valda ledamöter, ordförandena i hälso- och fattigvårdsnämnderna samt förste folkskolinspektören. Stadsfullmäktige, hälso- och fattigvårdsnämnderna samt folkskoledirektionen äga att för två år utse, stadsfullmäktige två och en var av de övriga en suppleant att inträda i nämnden vid förfall för motsvarande ordinarie ledamot. Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 3 dec. 1917 för åren 1918—1920.

Mantalsnämnden biträdes av en kontrollant och protokollsförare samt rotemän, efter 1 maj 1917 till antalet 35 (se nedan).

Lagar m. m. Kungl. brev till överståt-

hållarämbetet den 10 nov. 1876 ang. fastställande av grunder för ordnande av mantals- och skattskrivningen i Stockholm. Kungl. förordning den 28 maj 1897 ang. mantalsskrivning i Stockholm med ändringar den 23 dec. 1908 och den 26 nov. 1909. Kungl. instruktion för Stockholms stads mantalsnämnd den 24 maj 1878 med ändring den 10 april 1895.

Stat år 1918. Utgifter: 334,844 kr.

Avlöningar. Kontrollant och protokollsförare: arvode 3,000 kr. Vaktmästare: arvode 200 kr.

Mantalsnämndens ledamöter.

Ordförande (självskr.).

Ramstedt, J. O., överståthållare.

Ordförandens suppleant (självskr.).

Tamm, V. A., underståthållare.

Ledamöter.

Härleman, G. R., polismästare (självskr.).

Andersson, L. I., förste stadsläkare (självskr.).

Norström, Cl. G., civilingenjör (självskr. som ordf. i hälsovårdsnämnden).

Lagergren, C. H., grosshandlare (självskr. som ordf. i fattigvårdsnämnden).

von Scheele, F. A., förste folkskolinspektör (självskr.).

Rundquist, C. A., rådman (vald av stadsfullm.).

Söderberg, J. E., f. d. förste aktuarie (vald av stadsfullm.).

Suppleanter.

Frick, H. O., förste polisintendent (självskr.).

Hultkvist, G. E., andre stadsläkare (självskr.).

Friedholm, J. A., rådman (vald av hälsovårdsnämnden).

Lindblom, P. G. A., fattigvårdsinspektör (vald av fattigvårdsnämnden).

Jonsson, J. A., andre folkskolinspektör, stadsfullm. (vald av folkskoledirektionen).

Klefbeck, E. A., kyrkoherde, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Nordwall, B. I. S., kamrerare (vald av stadsfullm.).

Kontrollant och protokollsförare.

von Friesen, F. Hj. Mottagning se ovan.

Vaktmästare.

Ericsson, A. G.

Dessutom växlande antal extra tjänstemän med varierande tjänstgöring å de olika rotemanskontoren.

Rotemän.

*Expeditionstider: 8—11 (under juni, juli och augusti 9—11).
Adresser: se nedan.*

Bokföringen av stadens invånare ombesörjes av särskilda, av kommunen avlönade personer, vilka kallas rotamän och hava att var för sig utöva sin verksamhet för ett särskilt område av huvudstaden, kallat rote. Rotemännen lyda i avseende å mantalsskrivningen under mantalsnämnden.

Allt efter som mantalsuppgifterna för roten komma rotemannen tillhanda, skall denne under en av överståthållarämbetet utsedd kontrollants inseeende granska dessa uppgifter och tillhörande huvudförteckningar. Mantalslängden skall tillika med de till längden hörande mantalsuppgifter och register före mars månads utgång inlämnas till överståthållarämbetet, genom vars försorg längden granskas. Inom samma tid skall mantalsskrivningskontrollanten till ämbetet ingiva rapport över den av honom verkställda granskningen.

Roteman skall med skyndsamhet besvara förfrågningar, som av överståthållarämbetet, någon stadens myndighet, pastorsämbete m. fl. framställas angående personers bostad, mantalskrivningsort eller dylikt, varom mantalsboken lämnar upplysning.

Om rotemannens åligganden i avseende å den allmänna fattigvården, se under rubr. församlingarnas fattigvårdsstyrelser, sid. 107.

Rotarnas antal var ursprungligen 16. År 1885 tillkom ytterligare en, 1887 två, 1890 en, 1893 en, 1898 två, 1899 två, under vartdera av åren 1905—1908 en, 1911 två, 1913 två i Brännkyrka och fr. o. m. 1914 ytterligare en i denna församling samt fr. o. m. 1916 en i Bromma. Fr. o. m. 1 aug. 1916 sammanslogos 2. och 3. roten till en. Däremot beslöt stadsfullmäktige den 18 dec. 1916 inrättande fr. o. m. den 1 maj 1917 av ytterligare en rote i nuvarande Katarina församling. Rotarnas antal är således sedan den 1 maj 1917 inalles 35.

Instruktioner m. m. Kungl. förordningen den 28 maj 1897 ang. mantalsskrivning i Stockholm med ändringar den 23 dec. 1908, 26 nov. 1909 samt den 8 okt. och 12 nov. 1915. Instruktion för rotemännen i Stockholms stad, fastställd av mantalsnämnden den 12 juni 1888 med ändringar den 14 okt. 1892 och 14 mars 1908. Föreskrifter, fastställda av fattigvårdsnämnden den 15 okt. 1877, att för rotemannens verksamhet i fattigvårdshäusende tillsvidare gälla. Ang. stadens indelning i rotar, se vidare statistiska avdelningen.

Avlöningar m. m. Mantalsnämnden undantogs vid 1911 års lönereglering. Trettiofyra rotamän: 3,000 kr., därav lön 2,100 kr., tjpg 900 kr., två ålderstillägg, vartdera å 500 kr. efter 5 o. 10 år, dessutom bostad (600 kr.). En roteman

(å övergångsstat): 2,800 kr., därav lön 1,960 kr., tjpg 840 kr., två ålderstillägg, vartdera å 500 kr. efter 5 o. 10 år, dessutom bostad (400 kr.). Tillfällig löneförbättring åt rotamän, som under tre kalenderår med goda vitsord tjänstgjort såsom ordinarie eller för ett år i sänder tillförordnad roteman, med 400 kr. åt var och en. Skrivarehjälp till trettiofyra rotamän: 1,000 kr. till var och en. Skrivarehjälp till en roteman å övergångsstat: 600 kr. Till förordnande av biträden i de större rotarna: högst 6,300 kr. Trettioen vaktmästare hos rotemännen: arvode 675 kr., fyra vaktmästare hos rotemännen i Brännkyrka och Bromma: arvode 800 kr. Dessutom tillkommer ersättning åt vaktmästarna för mantalsuppgifters insamlande: högst 4,600 kr.

1. Storkyrkoroten.

Svartmangatan 21 & 23, St.

Roteman.

Johansson, B. G.

Vaktmästare.

Uppgren, J. V.

2. och 3. Klararoten.

Slöjdgatan 9, C.

Roteman.

Öström, G. F. H.

Vaktmästare.

Bröderman, A. G.

4. Kungsbroroten.

Hantverkaregatan 32, C.

Roteman.

Molin, A. R.

Vaktmästare.

Hallman, C. O.

5. Tegnérsloten.

Vallingatan 42 (f. d. 30), C.

Roteman.

Giertha, J. B. S., frih.

Vaktmästare.

Wellander, A.

6. Observatorieroten.

Vegagatan 18, Va.

Roteman.

Lennartson, A. G. C.

Vaktmästare.

Cæsar, C. G.

7. Jakobsrotten.

Jakobsgatan 4, C.

Roteman.

Alm, C. S.

Mn.

Mn.

- Vaktmästare.*
Eriksson, J. G. _____
8. Roslagsroten.
Regeringsgatan 74, C.
Roteman.
Sandstedt, K. G. _____
- Vaktmästare.*
Ståhl, A. C:son. _____
9. Humlegårdsroten.
Nybrogatan 15, Ö.
Roteman.
Ekermann, L. E. O. _____
- Vaktmästare.*
Granquist, O. G. _____
10. Nybroroten.
Nybrogatan 16, Ö.
Roteman.
Paulson, L. _____
- Vaktmästare.*
Strand, E. E. _____
11. Artillerirotten.
Kommendörsgatan 25, Ö.
Roteman.
Jakobsson, K. G. _____
- Vaktmästare.*
Ekström, K. G. _____
12. Sofiaroten.
Fjällgatan 31, Sö.
Roteman.
Wahlberg, H. _____
- Vaktmästare.*
Jansson, G. H. _____
13. Stadsgårdsroten.
Folkungagatan 77, Sö.
Roteman.
Lundberg, C. A. _____
- Vaktmästare.*
Ekström, E. V. _____
14. Katarina mellanrote.
Katarina bangata 9 A, Sö.
Roteman.
Ahlm, J. M. _____
- Vaktmästare.*
Askerlind, A. F. _____

15. Maria kyrkorote.
Högbergsgatan 40, Sö.
Roteman.
Jakobsson, G. H. W. _____
- Vaktmästare.*
Lundkvist, O. T. _____
16. Tantoroten.
Krukmakaregatan 22, Sö.
Roteman.
Lindsköld, F. E. W. _____
- Vaktmästare.*
Carlsson, A. G. _____
17. Kronobergsroten.
S:t Eriksgatan 61, C.
Roteman.
Österdahl, H. M. _____
- Vaktmästare.*
Åhrman, K. O. _____
18. Teknologroten.
Tegnérsgatan 38, Va.
Roteman.
Zettergren, C. A. L. (t. o. m. ³⁰/₉ 1918); Öhrström, O. E. (fr. o. m. ¹/₁₀ 1918).
- Vaktmästare.*
Tjäder, J. E. _____
19. Skinnarviksroten.
Hornsgatan 68, Sö.
Roteman.
Hesselman, S. E. _____
- Vaktmästare.*
Österlund, K. E. _____
20. Narvaroten.
Storgatan 34, Ö.Dj.
Roteman.
Ekermann, L. G. (kvarstår å övergångsstat).
- Vaktmästare.*
Hellström, J. _____
21. Vanadisroten.
Surbrunnsgatan 21, Va.
Roteman.
Holm, J. G. _____
- Vaktmästare.*
Wahlström, J. V. _____
22. Vasaroten.
Norrtullsgatan 10 A, Va.
Roteman.
Ohlsson, E. L. _____

Vaktmästare.
Vestberg, E. H. _____
 23. **Karlsviksroten.**
 S:t Eriksgatan 19, C.
Roteman.
Rathsman, K. W. _____
Vaktmästare.
Matisson, E. A. _____
 24. **Karlaroten.**
 Linnégatan 58, Ö.
Roteman.
Fogelström, O. T. _____
Vaktmästare.
Eurén, G. T. _____
 25. **Nytorgsroten.**
 Nytorget 6, Sö.
Roteman.
Hellquist, T. G. F. _____
Vaktmästare.
Jansson, O. V. _____
 26. **Norrullsroten.**
 Dalagatan 78 A, Va.
Roteman.
Lagergren, R. J. _____
Vaktmästare.
Sundström, J. E. _____
 27. **Karlbergsroten.**
 Rörstrandsgatan 56 B, Va.
Roteman.
Jakobsson, U. G. W., tjl. (se livsmedelsnämnden),
 t.j.f. Hjerstrand, M. D.
Vaktmästare.
Svensson, J. A. _____
 28. **Eriksbergsroten.**
 Frejgatan 3, Va.
Roteman.
Funck, C. J. A. _____
Vaktmästare.
Strangert, V. E. _____
 29. **Kristinebergsroten.**
 Kungsholmsgatan 64, C.
Roteman.
Modin, F. H. A. _____
Vaktmästare.
Green, A. G. _____

30. **Birkaroten.**
 Tomtebogatan 5, Va.
Roteman.
Bengtsson, V. O. _____
Vaktmästare.
Thalin, J. N:son. _____
 31. **Heleneborgsroten.**
 Ringvägen 14, Sö.
Roteman.
Ekermann, E. O. L. _____
Vaktmästare.
Thavenius, C. A. _____
 32. **Enskederoten.**
 Margaretavägen 112, Enskede; rt. Enskede 70;
 st. Enskede 61.
Roteman.
Haglund, K. G. _____
Vaktmästare.
Carlsson, C. G. _____
 33. **Liljeholmsroten.**
 Kommunalhuset, Liljeholmen; rt. Liljehol-
 men 10; st. Liljeholmen 38.
Roteman.
Öhrström, O. E. (t. o. m. ³⁰/₉ 1918); **Wiman,**
 J. Th. (fr. o. m. ¹/₁₀ 1918).
Vaktmästare.
Larsson, J. L. _____
 34. **Ärstaroten.**
 Nybodagatan 5, Midsommarkransen; rt. Lilje-
 holmen 84; st. Liljeholmen 80.
Roteman.
Wijkenstam, F. Th. _____
Vaktmästare.
Gustafson, E. V. G. _____
 35. **Brommaroten.**
 Ulvsunda slott, södra flygeln, Kungsholms
 villastad; rt. Äppelviken 56; st. Tranebergs-
 bro 241.
Roteman.
Bergman-Paul, E. F. _____
Vaktmästare.
Ek, K. J. F. _____
 36. **Helgaroten.**
 Götgatan 81, Sö.
Roteman.
Månsson, A. E. _____
Vaktmästare.
Krantz, G. A. _____

Ges.

Stockholms gas- och elektricitetsverk

jämte i samband därmed stående institutioner.

Gas- och elektricitetsverken.

Stockholms stads gasverk och elektricitetsverk förvaltas av en gemensam styrelse, benämnd styrelsen över Stockholms gas- och elektricitetsverk och bestående av fem ledamöter, vilka av stadsfullmäktige väljas för två kalenderår vid det tillfälle, då de i kommunalförordningen omförorda nämnder väljas. Vid val av styrelseledamöter utses även två suppleanter. Styrelsen väljer vid början av varje tjänstgöringsår inom sig en ordförande samt äger att i övrigt fördela göromålen på sätt lämpligast synes. Stadsfullmäktiges prövning underställas de styrelsens beslut, som angå priset å gas och elektrisk ström såväl för den allmänna gatubelysningen (enligt stadsfullmäktiges beslut den 17 juni 1912 må dock styrelsen och drätselnämndens andra avdelning överenskomma om debiteringen för olika slag av lyktor och lampor för den offentliga belysningen) som för övrig förbrukning, leverans av resp. gas och elektrisk ström till platser utanför staden, gasens lyskraft, reglemente för begagnande av gas från gasverket och elektrisk ström från elektricitetsverket samt upptagande av lån på längre betalningstid eller större belopp, än att det kan med det löpande årets inkomster täckas. Över verkens förvaltning och rörelse skola föras fullständiga räkenskaper, vilka, avslutade för kalenderår, skola tillika med de hos styrelsen förda protokoll samt en särskild redogörelse för förvaltningen av verkens angelägenheter senast den 1 därpå följande april tillhandahållas revisorerna, vilka till ett antal av tre utses av stadsfullmäktige. Revisionsförrättningen bör vara avslutad och berättelse däröver till styrelsen avlämnad inom den 1 juli. I början av varje år avlämnar styrelsen till drätselnämndens andra avdelning uppgift å de rörlednings- och kabellägningsarbeten, som skola under året utföras.

Stadsfullmäktiges senaste val ägde rum den 6 dec. 1915 och 4 dec. 1916.

Direktören är ensam föredragande inför styrelsen (befattningen inrättades genom stadsfullmäktiges beslut den 23 mars 1908).

Instruktioner m. m. Kungl. instruktion för styrelsen över Stockholms gas- och elektricitetsverk den 8 maj 1908. Arbetsordning för styrelsen över Stockholms gas- och elektricitetsverk jämte instruktion för direktören, överingenjörerna och sekreteraren den 7 maj 1909. Stadsfullmäktiges reglemente för begagnande av gas från Stockholms gasverk den 16 dec.

1912 och stadsfullmäktiges reglemente för begagnande av elektrisk ström från Stockholms elektricitetsverk den 16 dec. 1912. Taxa för gas, levererad från Stockholms gasverk, av stadsfullmäktige fastställd den 21 dec. 1911. Taxa för elektrisk energi, levererad från Stockholms elektricitetsverk, av stadsfullmäktige fastställd den 13 mars 1911. I dessa taxor har av stadsfullmäktige den 21 december 1917 sådan ändring beslutats för år 1918, att beträffande gastaxan priset för kbm. höjts till 20 öre samt beträffande strömtaxan priset för kwt. för belysning till 50 öre och för motorström till 24 öre med bemyndigande för styrelsen över Stockholms gas- och elektricitetsverk att besluta i fråga om de detaljändringar i avseende på nu befintliga taxor, som i övrigt kunna finnas erforderliga på grund av taxeförhöjningarna. Stadsfullmäktige hava fastställt bestämmelser rörande leverans av gas till Sundbyberg (d. 29 april 1912), till Råsunda (d. 16 juni 1913) och till Nya Hagalund (d. 29 juni 1914). För inkorporerade områden bestämmas taxorna i varje fall av stadsfullmäktige.

Stat år 1918. Utgifter: 37,279,100 kr. (därunder för utvidgningar 7,437,000 kr.); inkomster: 32,212,000 kr. Odisponerad vinst för år 1916 att inbetalas till drätselnämndens första avdelning: 1,399,950: 88 kr.

Styrelsen över Stockholms gas- och elektricitetsverk.

Torsgatan 22, Va.; rt. 91 61; st. 90 03.

Sammanträde minst en gång varje månad.

Ordförande.

*Lagerbjelke, J. G., greve, byråchef, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

*Hjorth, J. E., direktör.

Lundström, C. J., ingenjör, stadsfullm.

*Thelander, C. Th. F., ingenjör, stadsfullm.

Wickman, C. G. T., partikassör, stadsfullm.

Suppleanter.

Lange, E., kassör, stadsfullm.

*Kinmanson, H. S., byrådirektör, stadsfullm.

Revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1917 års förvaltning).

Cassel, I. O., revisor.
Karlsson, W. E., assistent, stadsfullm.
Vinberg, S. W., överingenjör, stadsfullm.

Direktör och föredragande.

Dahlander, R. (se under huvudkontoret).

Sekreterare och juridiskt biträde

(2,400 kr.; ej å stat).

Hildebrand, E.

Huvudkontoret.

(Gemensamt för båda verken.)

Torsgatan 22, Va.; rt. 91 61, 136 17; st. 14 40, 90 03; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Direktör (0).

Dahlander, R.; mottagningstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Kontorschef (15).

Kihlström, O.; mottagningstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Bokföringsavdelningen.

Förste bokförare (12).

Winge, F. G. E.; Pettersson, G. E.

Bokhållare.

Hagberg, J. Th. F. (11); Södersten, K. O. S., Widfond, S. A. (10).

Kontorsskrivare.

Lindström, V. R. A. (9); Alsén, J. A. H. (7), (tf. i 8). (Uppförda å gasverkets stat).

Kontorsskrivare

(1,680—1,800 kr.; ej å stat).

Andersson, K. A.; Eriksson, G. R. V.

Kassakontoret.

Kassör (13).

Roggen, H. A.; rt. 103 82; st. 64 22.

Biträdande kassör (11).

Ankert, A. G.; rt. 103 82; st. 64 22.

Bokhållare (10).

Schalin, A. V. (Uppförd å elektricitetsverkets stat).

Kontorsskrivare (9).

Svensson, N. G. A. (Uppförd å gasverkets stat).

Kontorsskrivare

(2,100—2,400 kr.; ej å stat).

Johansson, I. J.; Harlén, G. E.; Hultström, F. G.

Korrespondent och föreståndare för *Ges. biproduktförsäljningen*

(12; personligt lönstillägg 1,400 kr.).

Edberg, F. O.; träffas säkrast 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Huvudkontorets kansli.

Kanslist (10).

Larsson, C. J.

Kontorsskrivare

(2,400 kr.; ej å stat).

Gustavson, B. U. R.

Kontorsbiträde (5)

(stenograf och maskinskriverska).

Frumerie, Ingrid S. (Uppförd å gasverkets stat).

Kontorsbiträden

(stenografer och maskinskriverskor)

(1,320—1,800 kr.; ej å stat).

Wedin, Gertrud C. A.; Wallberg, Lissa K. Ch.;

Ferlin, Ruth D. M.

Förrådsintendent

(6,000 kr. jämte naturaförmåner; ej å stat).

Pihlgren, V. O. (se nedan); rt. 91 63; st. 65 86; mottagningstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Materialförvaltare (13).

Pihlgren, O. V., tjl. (se ovan).

Förrådsintendentens expedition.

Bokhållare

(3,500 kr.; ej å stat).

Carell, S. T. (se nedan, gasverket).

Bokhållare (10).

Nylén, A. E., tjl. (se nedan, elektricitetsverket), tjl. Svartengren, C. A. (se nedan, gasverket).

Kontorsskrivare

(1,200 kr.; ej å stat).

Schenström, G. F.

Förste vaktmästare (6).

Johansson, F. A. O.

Dessutom 5 expeditionsvakter.

Gasverken.

Adresser, telefoner m. m.: se nedan.

Först år 1846 enades de olika församlingarnas husägare om lämpligheten av att göra gatubelysningen till en för hela staden gemensam angelägenhet. Något formligt beslut därom fattades likväl icke förrän den 9 oktober 1850, då beslutande-

Ges.

rätten hade övergått till sockenstämmonämnden. Den 18 december 1853 tändes gasen första gången i Stockholm. I januari året därpå var gasbelysningen införd i Klara, Jakobs och Storkyrkans församlingar. Belysningen hade staden på vissa koncessionsvillkor tills vidare överlåtit på ett gasbelysningsbolag. Det dröjde till hösten 1860, innan gasbelysningen utsträcktes till stadens övriga församlingar. Tio år därefter hade en utvidgning av gasverket blivit en nödvändighet. Stockholms stad hade bland de nämnda koncessionsvillkoren förbehållit sig rätt att efter trettio års förlopp inlösa gasverket, och stadsfullmäktige beslöt nu att begagna denna rätt. Vid koncessionstidens utgång den 1 juni 1884 övergick till följd härav gasverket i stadens ägo, och gastillverkningen började med sagda dag att drivas för stadens räkning. Inlösningssumman för Gaslysningsaktiebolagets verk med rörmät och inventarier utgjorde 3,003,333 kr. Genom utvidgningsarbeten, som i det närmaste voro färdiga hösten 1885, ökades det inlösta gasverket, Klaragasverket, till dubbla storleken. När tidpunkten för gasverkets ytterligare utvidgning var inne, beslöt att anlägga ett nytt gasverk. Plats för det nya gasverket erhöles i dåvarande Hjorthagen inom kungl. Djurgården med strand vid Lilla Värtan, varjämte besittningsrätten till lägenheterna Mariedal och Ropsten förvärfvades för vinnande av ökat strandutrymme. Planen till det nya verket, Värtagasverket, uppgjordes med hänsyn till såväl Klaragasverkets framtida nedläggande som behovet av utvidgning under de närmaste 20 à 25 åren. Byggnadsarbetena togo sin början den 1 april 1890 och fortgingo oavbrutet till hösten 1893, då anläggningen började tagas i användning och för första gången tillförde staden gas. Verket har sedermera utvidgats med flera nybyggnader, bl. a. med en större administrationsbyggnad vid Torsgatan, som togs i bruk år 1906.

Stat år 1918. Utgifter: 18,391,300 kr. (däraf för utvidgning 857,000 kr.); inkomster: 18,128,000 kr.

Överingenjör (0).

Blomqvist, E. R.; rt. 91 61; st. 90 03; mottagningstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Gasverkets kansli.

Torsgatan 22, Va.; rt. 91 61, 136 17; st. 90 03, 14 40; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Kanslist (10).

Ljunghorg, O. E.

Kontorsskrivare.

Almström, K. H. (9); Ågren, B. W. (8).

Kontorsskrivare

(1,800—2,400 kr.; ej å stat).

Forssell, K. G.; Nord, I. C. W. (tf. i 8).

Bokförling.

Bokhållare (10).

Rossing, C. A. E., tj. (se nedan).

Bokhållare

(3,300 kr.; ej å stat).

Bergström, C. G. R., tj.

Försäljningsexpeditionen.

Föreståndare

(4,350 kr.; ej å stat).

Tegnér, U. W. (se nedan); rt. 1 31; st. 79 97.

Bokhållare och kassör (10).

Tegnér, U. W., tj. (se ovan), *tj. f. Ericsson, N. J. W. (se nedan).*

Kontorsskrivare.

Ericsson, N. J. W., tj. (se ovan); **Nylén, A. G.,** tj. (se nedan, vedavd.) (9); **Morén, O. W. (8),** (tf. i 9).

Kontorsskrivare

(1,800 kr.; ej å stat).

Håkansson, G. H.

Kontorsbiträde

(1,620 kr.; ej å stat).

Schenström, Jeanette M.

Värtagasverket.

Värtan; rt. 29 51, 29 86, 91 82; st. 74 26, 82 48, 90 73; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Förste ingenjör för gastillverkningen (17).

Morén, K. E.; rt. 29 51; mottagningstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Ingenjörer för gastillverkningen (14).

Lidberg, K. S.; en vakant.

Ingenjör för gastillverkningen

(6,500 kr. jämte bostad, lyse och värme; ej å stat).

Dahlin, O. B.

Byråingenjör

(5,700 kr.; ej å stat).

Molin, A. G.

Föreståndare för laboratoriet

(5,400 kr.; ej å stat).

Quarfort, S. G.

Kemister

(1,680—2,820 kr.; ej å stat).

Malmgren, O. C.; **Lindström, B. G.;** **Blomquist, C. D.;** **Broberg, E. R.**

Ritare

(2,700—3,600 kr.; ej å stat).

Barke, K. F.; **Söderberg, S. E. B.**

Förste verkmästare (11).

Stenberg, K. L.

Förste verkmästare

(4,800 kr.; ej å stat).

Cronwall, J. (se nedan).

Verkmästare (10).

Danielsson, S. E.

Verkmästare

(3,100 kr.; ej å stat).

Carring, C. A.

Förste gasmästare

(4,800 kr.; ej å stat).

Enggren, G. (se nedan, Klaragasverket).

Gasmästare (10).Cronwall, J., tjl. (se ovan), *tj.f.* Ekman, O. G. (se nedan); Johansson, J.; Larsson, J. W.*Gasmästare*

(3,000 kr.; ej å stat).

Ekman, O. G., tjl. (se ovan), *tj.f.* Gustafsson, A. T.*Koksmästare* (10).

Sjölund, K. J.

Förrådsförvaltare

(5,200 kr.; ej å stat).

Eklund, O. T. (se nedan).

Förste bokhållare

(4,080 kr.; ej å stat).

Malmberg, E. K. G.

Förrådsbokhållare (10).Eklund, O. T., tjl. (se ovan), *tj.f.* Eklöf, E. A. (se nedan, Klaragasverket).*Bokhållare* (10).

Gihl, C. I. E.

Kontorsskrivare.

Enblom, K. J. E., en vakant (9); Johansson, A. W. F., Ericson, H. T. S., Schwartz, T. G. (8), (tf i 9); Strandberg, K. W. (8).

Kontorsskrivare

(1,920—3,600 kr.; ej å stat).

Bergstrand, K. H.; Idholm, K. G.; Lundqvist, H. F.; Johnsson, J. A. G. (tf i 8); Andersson, V. G.; Törngren, B. T. O.; Lundquist, N. A.

Kontorsbiträden

(1,500—1,800 kr.; ej å stat).

Carlsson, L. M. Emy; Johansson, Helga T.

Dessutom 22 arbetsförmän. Antalet arbetare för driften vid Värtagasverket utgjorde vid 1918 års början 308 man.

Klaragasverket.*Klara strand, C.; rt. 1 95; st. 90 04; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.**Förste ingenjör för gastillverkningen* (17).

Morén, K. E. (se ovan, Värtagasverket).

Ingenjör för gastillverkningen (14).

Edlund, K. S.

Ingenjör

(6,000 kr.; ej å stat).

Florin, E.

Verkmästare

(10; nuv. innehavaren kvarstår å övergångsstat).

Johansson, A. P.

Gasmästare (10).

Enggren, G. tjl. (se ovan, Värtagasverket); Lindvall, J. V. A.; en vakant.

Kontorsskrivare (9).

Eklöf, E. A., tjl. (se ovan, Värtagasverket); Sköld, E. E. E.

Kontorsskrivare

(1,200 kr.; ej å stat).

Eriksson, H. E.

Dessutom 7 arbetsförmän. Antalet arbetare för driften vid Klaragasverket utgjorde vid 1918 års början 85 man.

Distributionen.*Torsgatan 22, Va.; rt. 46 38, 46 87; st. 73 52, 74 34; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.**Förste ingenjör* (16).

Lewin, R. Chr.; mottagningstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Byrå för tekniska utredningar.*Byråingenjör* (15).

Linders, J. O. V.

Ingenjörer

(4,500—4,800 kr.; ej å stat).

Wennerbärg, P. A.; Erikson, H. A.

Ritäre

(1,800—2,700 kr.; ej å stat).

Nilsson, G.; Hamberg, H. G.; Olsson, E. O. B.

Provköket.*Torsgatan 26, Va.; rt. 55 31.**Hemkonsulent*

(2,160 kr.; ej å stat).

Freudenthal, Helga L. E.

Ges.

Ges.

Bokföringsavdelningen.

Bokhållare (10).

Haglund, J. B.

Kontorsskrivare (8).

Nilsson, G. D.

Kontorsskrivare

(1,800 kr.; ej å stat).

Erne, A. J.

Rörnäts- och gatubelysnings-
avdelningen.*Ingenjör* (13).

Hybbinette, N. F.

Kartritäre (9).Stenberg, N. G. (Uppförd som kontorsskrivare
å gasverkets stat).*Kartritäre*

(3,540 kr.; ej å stat).

Andersson, L. E.

*Verkmästare*Johansson, A. G., Stenbäck, C. G. (10); Larsson,
E. J. (9).Installations- och verkstadsavdel-
ningen.*Ingenjör* (13).

Cederström, E. B.

Bokhållare

(3,600 kr.; ej å stat).

Bladh, E. A., tjl. (se nedan, vedavd.), tjl. Ed-
holm, J. A. (se nedan).*Kontorsskrivare*

(ej å stat).

Edholm, J. A., tjl. (se ovan).

Kontorsskrivare (8).

Schönhult, S. I. M. (tf. i 9).

Kontorsbiträde (5).

Enström, Asta E. T

Verkmästare (10).

Karlsson, K. L.; Åkerberg, A. F.

Verkmästare

(3,360 kr.; ej å stat).

Södergård, E. E. E.

Utställningen.

Kungsgatan 54, C.; rt. 28 93; st. 60 32.

Vakthavande

(3,420—3,600 kr.; ej å stat).

Schmidt, E. T.; Magnuson, C. O.

Mätare- och kontrollavdelningen.

Ingenjörer.

Larsson, J. V. (12); Stenberg, C. F. L. (11).

Kontorsskrivare (9).

Ahrfelt, K. H., tf. bokhållare (10).

Kontorsskrivare

(1,380—1,500 kr.; ej å stat).

Lindhult, C.; Lindqvist, A. G.

Verkmästare (10).

Pettersson, J.

Förrädskontoret.

Förrädsförvaltare

(4,200 kr.; ej å stat).

Rossing, C. A. E. (se ovan); rt. 91 62, 91 63;
st. 64 22, 65 86.*Förrädsbokhållare* (10).Nyström, J. D. (Uppförd å huvudkontorets
stat).*Kontorsskrivare* (8).

Gillstedt, A. H. (tf. i 9).

Kontorsskrivare

(1,500—2,400 kr.; ej å stat).

Samuelson, V. K. A.; Cronwall, E. H. A.; Sjö-
blom, G. L.*Kontorsskrivare* (9).Carell, S. T., tjl. (se ovan, huvudkontoret); Svarten-
gren, C. A., tjl. (se ovan, huvudkontoret.)Avdelningen för avläsning och
uppbörd.*Uppbördschef*

(5,320 kr.; ej å stat).

Sirfeldt, C. A. (se nedan); rt. 136 18; st. 8 63,
99 04.*Inspektör för mätareavläsningen* (12).

Sirfeldt, C. A., tjl. (se ovan).

Inspektörsassistent (9).

Ekstrand, G. M., tjl. (se nedan):

Förste kontorsskrivare (12).Säriling, A. A. A. (å expeditionen); rt. 34 93;
st. 79 86; Lindström, K. F. (å räkningskon-
toret); rt. 91 64; st. 79 98.*Bokhållare*

(3,000—3,620 kr.; ej å stat).

Ekstrand, G. M. (se ovan); Bergman, A. E. (se
nedan).*Bokhållare.*Nescher, D. E. (11); Larsson, J. E., Keyser,
F. R. (10).

Kontorsskrivare.

Fröding, V. C. H., Broman, I. R., Jörne, T., tjf. (se nedan, vedavd.), Fredrikson, E. G. (9); Åberg, P. (8), (tf. i 9); Bergman, A. E., tjf. (se ovan), (8); Johannisson, G. V., Widegren, E. M. (7), (tf. i 8).

Kontorsskrivare

(1,200—3,600 kr.; ej å stat).

Anderson, E. V.; Fagerström, J. V.; Bergschöld, F. V.; Ahl, A. K. (tf. i 8); Petersson, D. H. (tf. i 7); Jönsson, E. W. (tf. i 8); Blomgren, S. E.; Folkesson, T. (tf. i 7); Larsson, G. K. J.; Borgström, G.; Ekblad, S. L.; Halling, G. K.; Andersson, A. G. (tf. i 7); Johansson, O. D. E.; Roth, A. H. E.; Karlsson, S. V.; Kempe, G. A.

Kontorsbiträden (5).

Ellgar, Ellen M.; Fogelström, J. Gabrielle; Jörne, f. Edlind, Maria L.; Carell, f. Jonsson, Anna E.; Andersson, Elin H.; Persson, Judith L.; Johansson, Ebba A. K.

Skrivbiträden (4).

Dahl, Signe H. M.; Pihlström, Ragnhild C.

Skrivbiträden

(1,080—1,620 kr.; ej å stat).

Edén, Ester M.; Wahlberg, f. Sundell, M. J. K. (Greta); Nilsson, Elsa S. K.; Pihlström, Ruth; Carell, Ruth M.; Westermarck, Elsa M.; Håkansson, Inez A. M.; Åkerberg, M. Karin; Carlsson, Lilly S.; Johannisson, Tyra A. A.; Andersson, Irma T.; Hall, Hjördis; Carlqvist, E. M. (Margit); Ljungborg, A. V. L. (Tora).

Dessutom 4 tillsyningsmän, 60 mätare-avläsare och automattömmare, 21 inkas-serare, 13 förmän samt 248 arbetare vid 1918 års början.

Vedavdelningen.

Kungsgatan 54, C.; rt. 221 57; st. 54 92, 40 92.

Arbetschef

(10,000 kr.; ej å stat).

Lindh, O. J. E.

Assistent

(6,600 kr.; ej å stat).

Montgomery, R. P.

Ingenjörer

(4,800—5,000 kr.; ej å stat).

Wallenberg, G. O.; Enér, Hj. V.

Bokhållare

(4,200 kr.; ej å stat).

Bladh, E. A. (se ovan).

Kontorsskrivare

(1,500—3,600 kr.; ej å stat).

Jörne, T.; Nylén, A. G. (se ovan); Sabel, G. E.; Westerlund, G. A. V.; Ohlsson, N. B.; Eriksson, N. A. J.

Verkmästare

(3,600—4,800 kr.; ej å stat).

Johanson, A. T.; Svedin, C. H.; Hellström, R. C. B. Dessutom 10 förmän och 350—550 arbetare.

Nybyggnadskontoret.

Värtan; rt. 62 73, 62 76; st. 63 68.

Arbetschef

(10,000 kr.; ej å stat).

Hansson, G. A.

Posthavande ingenjör

(6,300 kr.; ej å stat).

Brodén, E. H.

Ingenjörer

(5,100—6,900 kr.; ej å stat).

Bergh, S. V.; Larsson, K. E.; Bergman, C. H. V. B.; Stållberg, A. G.

Ritare

(2,400—3,000 kr.; ej å stat).

Jonsson, E. M. Th.; Bäckström, G. O. C.; Harling, Hj. G.; Nilsson, C. A.; Malm, K. J.; Bengtsson, K. G. B.; Svensson, S. A. E.; Johansson, E. J.

Byggmästare

(5,700 kr.; ej å stat).

Morell, J.

Maskinmästare

(5,400 kr.; ej å stat).

Peterson, S. G.

Korrespondent

(4,500 kr.; ej å stat).

Lindblom, N. E.

Kontorsskrivare

(2,700—3,300 kr.; ej å stat).

Holmberg, N. E.; Forsberg, F. G.

Dessutom 124 arbetare vid 1918 års början.

Gasverkets läkare.

(Jfr sid. 61.)

Svensson, F. L., Drottninggatan 88 B, C.; rt. 29 40; st. 82 28; mottagningsstid: vardagar 8—9 och 2,30—3,30.

Elektricitetsverken.

Adresser, telefoner m. m.: se nedan.

På grund av motion, väckt 1887 inom stadsfullmäktige, inkom gasverksstyrelsen i oktober 1889 med förslag till anläggning av ett elektricitetsverk för större delen av Norrmalm, avsett till en början för endast 10,000 lampor, men för en framtida utvidgning till 30,000 lampor.

Ges.

Ges. Kostnadsförslaget slutade på 1,500,000 kr. Detta förslag antogs av stadsfullmäktige den 13 december 1889. Sedan tomten n:r 6 i kvarteret Hästen med adress n:r 38 vid Regeringsgatan blivit inköpt för 360,000 kr., antogs stadsfullmäktige i december 1890 ett förslag, som avsåg stationens utförande för 5,000 samtidigt brinnande lampor och ett ledningsnät för 10,000 lampor. Kostnaden för detta förslag beräknades till 1,604,000 kr. Den 1 september 1892 öppnades Brunkebergssverket — såsom stationen kallades — officiellt, och då voro 1,024 glödlampor inkopplade. Verket utvidgades sedermera väsentligt i mån av behov. Under åren 1911—1912 borttogos ångmaskinerna, och ombyggdes verket till enbart understation.

Den 1 juni 1900 biföll stadsfullmäktige gasverksstyrelsens hemställan att, på det att hela staden måtte kunna förses med elektrisk ström för lyse och kraft, låta utföra ett ångkraftverk i Hjorthagen — den blivande elektriska huvudstationen vid Värtan — med därtill hörande understationer och ledningsnät för en approximativt beräknad kostnad av 8,039,000 kr.

Det nya elektricitetsverket vid Värtan med dess understationer i staden blev i det närmaste fullbordat till sin första utbyggnad under år 1903 och började sin verksamhet den 30 september samma år, då ström för första gången utsläpptes från Tulestationen. Kronobergsstationen började sin verksamhet den 14 oktober s. å. och Katarinastationen den 3 november s. å. Till Brunkebergssverket levererades ström från Värtaverket första gången den 28 november s. å. Djurgårdsstationen färdigbyggdes 1906, Enskedestationen 1911, Nybohovstationen och Lillsjöstationen 1914.

Under år 1905 inköptes två vattenfall, Tamms och Kvarnsforsarna i Dalälven för c:a 1,150,000 kr. för en blivande kraftstation benämnd Untraverket, varå arbetet 1912 påbörjades¹⁾.

Stat år 1918. Utgifter: 18,887,800 kr. (däruv 6,580,000 kr. till utvidgningar); inkomster: 14,084,000 kr. Odisponerad vinst för 1916 att inbetalas till drätselnämndens första avdelning: 1,399,950: 88 kr.

Överingenjör (0).

Decker, A., Tulegatan 13, Va., rt. 85 54, 98 26, 230 64; st. 93 84, 98 55; mottagningstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Byråingenjörer (15).

Widström, A. D.; Laurell, K. J.

Elektricitetsverkets kansli.

Tulegatan 13, Va., rt. 85 54, 98 26, 230 64; st. 93 84, 98 55; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

¹⁾ För Untraverket kommer en driftschef att tillsättas på förordnande för 1917 i och för övervakande av maskinuppsättningar m. m. (se sid. 141).

Kanslist (10).

Lindqvist, C. E. O.

Kontorsskrivare

(2,100—2,800 kr.; ej å stat).

Gustafsson, K. F.; Alsén, E. D. J.; Gilljam, E. V.

Kontorsbiträden (5)

(stenografer och maskinskriverskor).

Ahlberg, Lydia Ch.; Nyquist, Karin J.

Dessutom växlande antal extra skrivbiträden och 5 expeditionsvakter.

Driften.

Tulegatan 13, Va.; rt. 85 54, 98 26, 230 64; st. 93 84, 98 55; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Förste ingenjör (17).

Richson, E. H.; mottagningstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Ingenjörer.

Andreasson, E. M. (14); Dahl, A. M. (13).

Ritare

(2,100—4,500 kr.; ej å stat).

Wretling, J. A.; Ericson, E. G.; Björnsell, N. I.; Tomtlund, A. O.; Brofelth, G. E.; Åkerman, P. A.

Förste verkmästare (11).

Andersson, A. L. (verkstäderna); Nilsson, K. E. (driften).

Verkmästare (10).

Neveling, A. A. L. (ackumulatorbatt.); Englund, N. E. (driften).

Värtaverket.

Värtan; kontoret: rt. 74 24; st. 51 84; maskinrummet: rt. 136 47; st. 64 14; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Maskiningenjör (16).

Lindblad, B. E.

Elektroingenjör (14).

Holmberg, K. R.

Övermaskinist (11).

Mattson, F. L. L.

Biträdande övermaskinister (10).

Helin, J. A.; Schjörling, Y. G.

Bokhållare (10).

Ericsson, K. E. M., tjf. (se nedan, Untrakontoret), tjf. Ström, N. D. (se nedan, förädräskontoret).

Kontorsskrivare (9).

Holmgren, K. A.

Kontorsskrivare

(2,100 kr.; ej å stat.)

Lagerquist, K. H.

Kontorsbiträde

(2,000 kr.; ej å stat.)

Gummesson, O.

Tulestationen.

Tulegatan 9 & 11, Va.; rt. 136 84; st. 197 57.

Stationsförmän

(3,780—3,960 kr.; ej å stat.)

Sund, G. B.; Nyberg, J. W.

Brunkebergssstationen.

Regeringsgatan 38, C.; st. 207 18.

Stationsförmän

(3,780—3,960 kr.; ej å stat.)

Ericson, J. V.; Elmers, F. J. E.

Kronobergsstationen.

Kungsholmsgatan 29, C.; st. 167 06.

Stationsförmän

(3,600—3,960 kr.; ej å stat.)

Lindberg, C. A.; Nyberg, F. G.

Katarinastationen.

Kapellgränd, Sö.; st. 137 76.

Stationsförmän

(3,780—3,960 kr.; ej å stat.)

Eriksson, K. E.; Carlsson, B. M.

Djurgårdsstationen.

Djurgården; st. 48 23.

Stationsförmän

(3,840 kr.; ej å stat.)

Björkman, G. D.

Enskedestationen.

Enskede; st. 34 43.

Stationsförmän

(3,840 kr.; ej å stat.)

Steen, B. T.

Nybohovstationen (Brännkyrka).

Liljeholmen; st. 18 90.

Stationsförmän

(3,660 kr.; ej å stat.)

Lindström, G. H.; Gällstedt, V. E.

Lillsjöstationen (Bromma).

Kungsholms villastad; st. 8 20.

Stationsförmän

(3,100—3,660 kr.; ej å stat.)

Lindohf, I. H.; Carlsson, K. S. Hj.

Untraverket.

Postadress Orrskog.

(Jfr sid. 143.)

Driftschef

(6,000 kr. jämte fri bostad m. m.; ej å stat.)

Vakant. (Jfr noten sid. 140.)

Distributionen.

Tulegatan 13, Va.; rt. 85 53, 95 53; st. 77 12, 77 44; expeditionstid: 9—5, lördagar och helgdagsaftnar 9—2.

Förste ingenjör (16).

Wallér, C. H.; rt. 85 53; st. 77 12; mottagningsstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Ingenjörer.

Klingberg, K. Hj., Ringström, R. G. (13); Dalén, G. E. A. (12); en vakant (11), t. j. Höger, N. R. A.

Ritare

(4,000 kr.; ej å stat.)

Södersten, Th. C. Hj.

Förste verkmästare (11).

Ohrling A. W.

Verkmästare (10).

Anderson, S. G.; Björkman, J. E.

Förste kontorsskrivare (11).

Sundstrand, G. D.

Bokhållare (10).

Spång, P. E.

Kontorsskrivare.

Ramberg, J. S. (8), (tf. i 9); Thunholm, D. N. V., t. j. (se nedan, Untrakontoret); Wirén, K. G., Eriksson, N. G. J. (8); Wisell, E. B. (7).

Kontorsskrivare

(1,800—2,700 kr.; ej å stat.)

Grandell, J. G.; Kristoffersson, J.; Johansson, J. E.; Guldbrand, S. G.; Holmberg, O. (tf. i 8); Hellgren, H. M.; Andersson, K. G. L.; Karlén, K. H. H.; Carlsson, O. H. W.; Pettersson, E. H. (tf. i 8); Oldmark, P. I. M.

Dessutom 2 expeditionsvakter.

Ackvisitionsavdelningen.

Tulegatan 13, Va.; rt. 98 26; st. 98 55.

Ingenjör

(för ackvisition och i samband därmed stående utredningar)

(högst 600 kr. pr månad; ej å stat.)

Rahm, C. O.

Utställningen.

Regeringsgatan 38, C.; rt. 66 27; st. 10 02.

Vakthavande

(3,500 kr.; ej å stat.)

Nissar, J. W.

Ges.

Ges.

Expeditionen för avläsning och
uppbörd.

Tulegatan 13, Va.; rt. 16 19; st. 9 80;
expeditionstid: 9—5, lördagar och helg-
dagsaftnar 9—2.

Uppbördschef

(5,720 kr.; ej å stat).

Eckerström, L. A. (se nedan); rt. 16 19; st. 9 80.

Inspektör för avläsning och upp-
börd (12).

Eckerström, L. A., tjf. (se ovan).

Bokhållare (10).

Österman, G. H.

Bokhållare

(3,240—3,540 kr.; ej å stat).

Östervall, C. J. (se nedan); Gustafsson, K. G. A.
(se nedan); Ericsson, G. E. (se nedan).

Kontorsskrivare.

Östervall, C. J., tjf. (se ovan), Ericsson, G. E.,
tjlf. (se ovan), Gustafsson, K. G. A., tjf. (se
ovan), Mathson, A. W. L., Wetzdorf, K. E. B.
(9); Hodell, F. E. B. (8), (tf. i 9); Rydberg,
W. O. (8).

Kontorsskrivare

(1,500—2,300 kr.; ej å stat).

Kjellqvist, F. J. H.; Millstein, O. F. M. (tf. i 8);
Löfgren, K. R. (tf. i 8); Andersson, E. P.
V.; Land, O. E.; Leyner, W. C. O.; Möller,
E. O. V.; Rydholm, G. R.; Molin, G. P.; Sö-
dermark, S.

Kontorsbiträden (5).

Johannisson, Elsa E.; Jansson, Nanna L.; Rog-
gen, Hjärdis S. M.; Nordström, Anna M.;
Nilsson, Ahlid J. G.

Kontorsbiträde

(1,200 kr.; ej å stat).

Alexissson, A. V. Helena.

Dessutom 22 inkasserare, 22 avläsare och
2 expeditionsvakter.

Räkenskaps- och kassakontoret.

Tulegatan 13, Va.; rt. 16 19; st. 9 80,
11 83; expeditionstid: 9—5, lördagar och
helgdagsaftnar 9—2.

Förste bokhållare (12).

Ahlström, J. G.

Bokhållare och kassör (10).

Carlsson, A. T.

Kontorsskrivare.

Bergwall, C. T., Ullman, P. R., Fagerell, J. V.
W. (9); Nyström, K. T. (8), (tf. i 9).

Kontorsskrivare

(2,100 kr.; ej å stat).

Lindquist, C. G. A. (tf. i 8); Furustam, J. B.
Dessutom en expeditionsvakt.

Förrådskontoret.

Tulegatan 13, Va.; rt. och st. 97 64;
expeditionstid: 9—5, lördagar och helg-
dagsaftnar 9—2.

Förrådsförvaltare

(4,200 kr.; ej å stat).

Nylén, A. E. (se ovan, huvudkontoret).

Förrådsbokhållare (9).

Ström, N. D., tjf. (se ovan, Värtaelektricitets-
verket), tjf. Magnuson, E. A. (se nedan).

Kontorsskrivare.

Anderson, J. A. T. (9); Magnuson, E. A., tjf. (se
ovan), Trotz, G., tjf. (se nedan, Untrakonto-
ret), (8); Johansson, J. K. (7).

Kontorsskrivare

(1,800—2,400 kr.; ej å stat).

Söderlind, R. D.; Söderberg, K. S. (tf. i 8);
Broström, T.; Blom, E. H.; Eriksson, E. H.;
Erlandsson, B. D.

Dessutom 2 expeditionsvakter.

Husbyggnadsavdelningen.

Tulegatan 13, Va.; rt. 85 54, 98 26, 230 64;
st. 93 84, 98 55; expeditionstid: 9—5, lör-
dagar och helgdagsaftnar 9—2.

Byggnadschef.

Enblom, F. (se nedan under vattenkraftsbyggnaden).

Arbetschef

(8,400 kr.; ej å stat).

Sundstrand, C. K.

Arkitekt

(högst 6,000 kr.; ej å stat).

de Frumerie, G.

Byggmästare

(4,800 kr.; ej å stat).

Hultman, C. V.

Ritare

(3,000—5,100 kr.; ej å stat).

Andersson, G. N.; Bruzelius, E. M.; Sundstrand,
E. J.; Svensson, A. L.

Vattenkraftsbyggnaden.

Byggnadskontoret i Stockholm.

Tulegatan 13, Va.; rt. 85 54, 98 26, 230 64;
st. 93 84, 98 55; expeditionstid: 9—5, lör-
dagar och helgdagsaftnar 9—2.

Byggnadschef

(10,200 kr.; ej å stat).

Enblom, F.; mottagningstid: 2—3, lördagar och helgdagsaftnar 1—1,30.

Byråingenjör

(9,000 kr.; ej å stat).

Swenson, G. C. W.

Ingenjör

(5,100 kr.; ej å stat).

Granfeldt, L. T.

Ritare

(2,400 kr.; ej å stat).

Ohlsson, G. B.

Untrakontoret¹.

Postadress Orrskog; rt. Tierp 57.

Arbetschef

(13,800 kr. jämte bostad m. m.; ej å stat).

Berggren, G.

Ingenjörer

(6,300—9,300 kr. jämte bostad m. m.; ej å stat).

Bucht, P. H.; Lundquist, H. R.

Övermaskinist

(2,400 kr. jämte bostad m. m.; ej å stat).

Hedling, K. C.

Föreståndare för kameral- och förrådskontoret

(5,400 kr. jämte bostad m. m.; ej å stat).

Ericsson, K. E. M. (se ovan, Värtaelektricitetsverket).

Kontorsskrivare

(3,000 kr. jämte bostad m. m.; ej å stat).

Trotz, G. (se ovan); **Thunholm, D. N. V.** (se ovan).

Kontorsbiträden

(1,680—1,920 kr.; ej å stat).

Schwening, Valborg M.; Schwening, Lily E.

Kraftledningsbyggnaden Untra—Stockholm.

Tulegatan 13, Va.; rt. 98 26, 230 64; st. 98 55.

(Sorterar direkt under överingenjören.)

Ingenjör

(10,000 kr.; ej å stat).

Hansson, P.

¹) Jfr not sid. 140 samt sid. 141.

Elektricitetsverkets läkare.

(Jfr sid. 61.)

Svensson, F. L., Drottninggatan 88 B, C.; rt. 29 40; st. 82 28; mottagningstid: 8—9;
Palmqvist, N. L., Tierp (för Untrakraftverksbyggnaden).

Belysning av gator och allmänna platser.

Gas- och elektricitetsverken ombesörja belysningen av gator och allmänna platser. Belysningen sker dels med gas, dels med elektricitet och dels med fotogen.

Lykttändarpersonalen ombesörjer gas- och oljebelysningen; den elektriska belysningen skötes av elektricitetsverkets montörer. Staden är indelad i åtta lykttändardistrikt, vart och ett med sin förman och 9 à 20 lykttändare (se nedan).

Längsta lystiden är den 25 december, då lyktorna tändas kl. 3,45 e. m. och släckas kl. 8,30 f. m.

Stat år 1918. Gasbelysningen: Utgifter (förutom gasförbrukning, ränta och amortering): 275,000 kr.; inkomster (av drätsel-nämnden): 634,000 kr. Oljebelysningen: Utgifter (jfr ovan): 100,000 kr.; inkomster (jfr ovan): 100,000 kr. Elektricitetsbelysningen: Utgifter (jfr ovan): 45,000 kr.; inkomster (jfr ovan): 170,000 kr.

Avlöningar m. m. Förmän: 2,400—2,520 kr. Lykttändare: 1,500—1,860 kr.

Lykttändardistriktet.

1. distriktet.

Vaktrum: Västmannagatan 49, Va.

Personal: 1 förman och 14 lykttändare.

2. distriktet.

Vaktrum: Skepparegatan 34, Ö.

Personal: 1 förman och 14 lykttändare.

3. distriktet.

Vaktrum: Pilgatan 46, C.

Personal: 1 förman och 20 lykttändare.

4. distriktet.

Vaktrum: Trängsund 4, St.

Personal: 1 förman och 14 lykttändare.

5. distriktet.

Vaktrum: Kocksgatan 20, Sö.

Personal: 1 förman och 13 lykttändare.

6. distriktet.

Vaktrum: Hornsgatan 92, Sö.

Personal: 1 förman och 13 lykttändare.

Ges.

Ges.

7. distriktet.

Vaktrum: Regeringsgatan 105, C.

Personal: 1 förman och 16 lykttändare.

8. distriktet.

Vaktrum: Lövholmen, Liljeholmen.

Personal: samma förman som i 6. distr. och 9 lykttändare.

Inalles sålunda 7 förmän och 113 lykttändare; dessutom äro anställda 4 sifonpumpare.

Gaslednings- och elektricitets-
entreprenörer.

För utförande och reparation av gas- och elektricitetsledningar har styrelsen över Stockholms gas- och elektricitetsverk till entreprenörer antagit vissa personer och firmor, och äger icke någon annan att befatta sig med dylika ledningar, avsedda för begagnande av gas eller elektricitet från stadens verk.

Gasledningsentreprenörerna äro för närvarande till antalet 26 och elektricitetsentreprenörerna 13. För namn och adresser m. m. hänvisas till nedanstående förteckning (firmainnehavarna äro ej i egenskap av entreprenörer upptagna i kommunalkalenderns personalavdelning).

Gasledningsentreprenörer.

AB. Beskow & C:o; Högbergsgatan 30 A, *Sö.*; rt. 20 25; st. 37 77.

AB. Clausens Gas- och Vattenledningsaffär; Tunnelgatan 16, *C.*; rt. 25 98; st. 72 88.

AB. A. Conilton; Kungsgatan 84, *C.*; rt. 65 89; st. 61 75.

AB. Fahnehjelm & C:o; Klarabergsgatan 42, *C.*; rt. 2 38; st. 25.

AB. M. Faerden; Kungstensgatan 10, *Va.*; rt. 34 14; st. 119 80.

AB. Gas, vatten och värme; Oxtorgsgatan 7, *C.*; rt. 26 81; st. 78 21.

AB. Installatör; Norrlandsgatan 9, *C.*; rt. 31 20; st. 62 88.

AB. Jurell & Nordstedt; Adolf Fredriks kyrkogata 2, *C.*; rt. och st. 57 44.

AB. J. M. Lundholm; Hornsgatan 74 A, *Sö.*; rt. 30 98; st. »J. M. Lundholm».

AB. P. Naumburg & C:o; Norrlandsgatan 24, *C.*; rt. 11 75; st. 46 68.

AB. P. A. Sjögren; Mästersamuelsgatan 16, *C.*; rt. 5 26; st. »P. A. Sjögren».

Ahnér, Harald; Riddaregatan 17, *Ö.*; rt. och st. 46 84.

Berggrens, E. E., Efr., AB.; Sibyllegatan 41, *Ö.*; rt. 20 74; st. 42 20.

Billmans fabriks- och handels AB.; Regeringsgatan 88, *C.*; rt. 48 11; st. 44 80.

Borgström, P. G.; Södra Långgatan 6, Hagalund;

st. Hagalund 3 13 (endast för Hagalund, Råsunda, Sundbyberg och Lilla Alby).

Brodd, L. J.; Granvägen 13, Gröndal; st. Gröndal 20 (endast för Liljeholmen).

Carlssons, C. A., söner; Hornsgatan 35, *Sö.*; rt. 7 26; st. 34 96.

Lindqvists, C. B., rörledningsaffär; Kammakaregatan 29, *C.*; rt. 68 27; st. 95 43.

Ljungberg, J. A., & C:o; Skärgårdsgatan 9, *St.*; rt. 2 62; st. 27 19.

Rundquist, A., & C:o, AB.; Jakobsbergsgatan 23, *C.*; rt. 3 03; st. 46 09.

Rörlednings AB. Montör; Lästmakaregatan 12, *C.*; rt. och st. 54 52.

Sjögren, Axel, & C:o, AB.; Mästersamuelsgatan 34, *C.*; rt. och st. »Axel Sjögren & c:o».

Svensson, A. G.; Svalgränd 6, Sundbyberg; st. Sundbyberg 3 45 (endast för Sundbyberg och Lilla Alby).

Sylvan, Herman; Dalagatan 2, *C.*; rt. 33 91; st. 95 26.

Undin & Gustafsson; Mästersamuelsgatan 27, *C.*; rt. 26 76; st. 42 18.

Widebergs, Sven, Efr. K. Elmén; Bryggaregatan 12, *C.*; rt. 50 46; st. 74 06.

Elektricitetsverkets entreprenörer.

A. E. G., Elektriska AB.; Karduansmakaregatan 9, *C.*; rt. och st. »A. E. G.»

Allmänna Svenska Elektriska AB.; Malmorgsgatan 5, *C.*; rt. och st. »Asca»; Drottninggatan 42, *C.*; rt. och st. »Asea»; Hornsgatan 10, *Sö.*; rt. och st. 39 78; Norrlandsgatan 1, *C.*; rt. 73 63; st. 54 55.

von Brömssen, Adolph, Ingeniörsfirma; Kungsgatan 56, *C.* (endast för hissar); rt. 114 64; st. 297 45.

Elektriska bolaget Poijes & Wettermark; Regeringsgatan 31, *C.*; rt. 85 69; st. 56 51.

Elektriska Industril AB.; Vanadisvägen 23, *Va.*; rt. 802 94, 802 95; st. 81 95, 82 95.

Graham Brothers; Norr Mälarstrand 34, *C.*; rt. »Graham Brothers»; st. »Graham Brothers»; Kungsgatan 56, *C.*; rt. »Graham Brothers»; st. 22 62.

Heilborns, Aug., Elektricitetsbyrå; Drottninggatan 55, *C.*; rt. 17; st. 58 00, 253 95.

Järnhs Elektriska AB.; Klarabergsgatan 56, *C.*; rt. 1 08, 42 08; st. 213 13, 80 32, 94 13.

Lalander & Friberg, AB.; Kungsgatan 56, *C.*; rt. 105 36; st. 46 24.

Luth & Roséns Elektriska AB:s filial; Lästmakaregatan 18, *C.*; rt. 45 50, 52 28; st. 1 08, 83 62;

Norrullsgatan 8, Va.; rt. 203 90; st. 9 21.

Löfquist, Hjalmar; Birgerjarlgatan 23, *C.*; rt. 5 03; st. 63 57, 76 10.

Nya Förenade Elektriska AB.; se Allmänna svenska elektriska aktiebolaget.

Siemens-Schuckert, Elektriska AB.; Kaptensgatan 6, *Ö.*; rt. »Siemens-Schuckert»; st. 50 90.

Kyrkogårdsnämnden i Stockholm

och i samband därmed stående institutioner.

Kyrkogårdsnämnden.

Storkyrkobrinken 16, St.; rt. 50 33; st. 28 66; sessionsdag: andra fredagen i varje månad.

I äldre tider hade de olika församlingarna sina särskilda begravningsplatser under och omkring kyrkorna. De gamla kyrkogårdarna inom staden blevo emellertid i mån av befolkningens tillväxt otillräckliga och denna omständighet i förening med insikten om de hygieniska vådorna av begravingar inom städerna åstadkom en framtällning till kungl. maj:t, att åt staden finge »till evärdeligt bruk och nyttjande» upplåtas från Karlbergs kungsgård ett område till allmän begravningsplats för Stockholms församlingar. Denna begäran bifölls 1815, men kom den s. k. »äldre kyrkogård utanför Norrtull» (5.68 har) först att begagnas endast av Storkyrkoförsamlingen; i den mån övriga församlingars kyrkogårdar befunnos för dem otillräckliga blevo emellertid även dessa församlingar delaktiga i begravningsplatsen, som också därför efter hand, i synnerhet på 1860- och 1870-talen, huvudsakligen genom av Stockholms stadsfullmäktige gjorda markförvärf, utvidgades till att omfatta 62 har, utgörande den nuvarande norra begravningsplatsen. År 1890 inköptes från Enskede ett område om 14.80 har, vilket 1895 invigdes till kyrkogård och benämndes »södra begravningsplatsen». Denna plats utvidgades år 1912 med 77.90 har, dels genom inköp, dels genom övertagande av under lagtendomsnämndens förvaltning stående mark.

Förvaltningen av den utanför Norrtull belägna begravningsplatsen ombesörjdes först av Storkyrkoförsamlingen, sedermera av dess och Klara församlings kommitterade, vilka fr. o. m. 1861 kallade sig »förvaltningen av huvudstadens utom norra tullen belägna begravningsplats». Efter många års förhandlingar fick frågan om huvudstadens begravningsplatser förvaltning sin slutliga lösning genom inrättande av kyrkogårdsnämnden, som enligt kungl. förordning av 1886 vårdar och förvaltar de Stockholms kommun tillhöriga kyrkogårdar, och som enligt kungl. brev s. å. även övertog vården av den äldre kyrkogården utanför Norrtull.

Kyrkogårdsnämnden utgöres av fyra av stadsfullmäktige samt fyra genom kyrkostämmornas i de territoriella församlingarna elektor för två år i sänder valda ledamöter. För ledamöterna utses för samma tid av stadsfullmäktige fyra och av församlingarnas elektorerna likaledes fyra suppleanter. Var och en av de territoriella försam-

lingarna utser å kyrkostämman två församlingens medlemmar att deltaga i valet av församlingarnas ledamöter och suppleanter i nämnden. Dessa sålunda utsedda personer sammanträda på överståthållarens kallelse och verkställa sistnämnda val. Nämnden utser själv sin ordförande för två år i sänder. När överståthållaren är tillstades, föres ordet av honom. På nämndens förslag bestämma stadsfullmäktige, vilka tjänstebiträden nämnden skall hava till sitt förfogande. Plan för ordnande av kyrkogård eller del därav prövas av stadsfullmäktige. De pris och övriga villkor, som skola ligga till grund för upplåtelse av gravställan åt enskilda, skola jämväl av stadsfullmäktige bestämmas. Nämndens förvaltning och räkenskaper granskas för varje år av fyra revisorer, av vilka stadsfullmäktige äga att utse två; de övriga två utses av elektorerna, som av de territoriella församlingarna väljas. Stadsfullmäktige bestämma över ansvarsfrihet.

Förordningar m. m. K. förordningen om kyrkogårdsnämnd i Stockholm den 29 april 1886. K. instruktionen för kyrkogårdsnämnden i Stockholm den 29 april 1886. K. brevet den 27 aug. 1886 ang. den gamla kyrkogårdens utanför Norrtull överlämnande till kyrkogårdsnämndens vård och förvaltning. Instruktion för den hos kyrkogårdsnämnden anställda sysslomannen (kamreraren), av nämnden antagen den 17 juli 1908. Bestämmelser rörande Stockholms stads begravningsplatser den 18 april 1916. Rörande arbets- och löneförhållanden hos kyrkogårdsnämnden äro bestämmelser utfärdade av nämnden den 11 juli och 25 aug. 1916.

Stat år 1918. Utgifter: 777,200 kr. (därav att täckas med lånemedel 81,400 kr.); inkomster: 695,800 kr.

Kyrkogårdsnämndens ledamöter.

Ordförande.

*Norström, E. G., f. d. kanslisekreterare (som led. vald av församlingarnas elektorerna).

Övriga ledamöter.

*Björting, J., folkskollärare, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

*Dahl, F. G. A., f. d. förste intendent, professor (vald av församlingarnas elektorerna).

*Eklund, K. A., kyrkoherde (vald av församlingarnas elektorerna).

*Elméus, C. K. J., arkitekt, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

*Lind, G. H., trädgårdsdirektör, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

*Lundström, K. B., grosshandlare (vald av stadsfullm.).

Kn. *Pihl, A. G., trädgårdsdirektör (vald av församlingarnas elektorer).

Suppleanter.

*Carlson, G., f. d. kansliråd (vald av stadsfullm.).

*Curman, J. S., professor (vald av församlingarnas elektorer).

*Ericsson, A. V., distriktsläkare (vald av församlingarnas elektorer).

*Geijer, B. O., f. d. grosshandlare (vald av församlingarnas elektorer).

*Lallerstedt, E. J., arkitekt, professor (vald av stadsfullm.).

*Schultén, O. W., grosshandlare (vald av församlingarnas elektorer).

*Ström, O. F., redaktör, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

*Tigerschiöld, H. E., kansliråd, stadsfullm. (vald av stadsfullm.).

Sekreterare

(1,200 kr.; ej å stat).

Norström, C.

Kyrkogårdsnämndens revisorer.

(För granskning av 1917 års förvaltning.)

Djurling, E. W., konsul (utsedd av församlingarnas elektorer).

Forssberg, E. V., kamrerare, stadsfullm. (utsedd av församlingarnas elektorer).

von Koch, G. H., redaktör, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

Rissén, H. R., tulltjänsteman (utsedd av stadsfullm.).

Kyrkogårdsnämndens expedition.

Storkyrkobrinken 16, St.; rt. 50 33; st. 28 66; expeditionstid: 10—2, mars—april även 6—8 e. m.

Stat år 1918. Utgifter: 39,310 kr.

Kamrerare

(14; nuv. innehavaren kvarstår å övergångsstat).
Hellström, K. G.; rt. 205 34; st. 6 73; träffas 9—10, 1—2.

Kontorsskrivare och kassör, tillika expeditionshavande vid norra begravningsplatsen (10).

Eklom, H. M. (se nedan).

Kontorsskrivare och kontrollant (9).
Göransson, K. H.

Expeditionsbiträde (6).

Anderberg, f. Carlsson, Gerda M.

Arkitekt för gravvårdsgranskning

(1,500 kr.; ej å stat).

Wadsjö, N. H. M.; träffas 9—10 Karlbergsvägen 40; rt. Vasa 16 49; st. 258 05.

Trädgårdsmästare (10).

Wahlberg, J. A.; st. 5 89 (norra begravningsplatsen).

Kontorsskrivare och ritare (8).

Ekmán, O. N. V.; st. Haga 18 (norra begravningsplatsen).

Vaktmästare (4).

Eriksson, K. S.

Stockholms stads norra begravningsplats.

Utanför Norrtull; st. 5 88.

Stat år 1918. Utgifter: 466,260 kr.; inkomster: 518,800 kr.

Expeditionshavande (10).

Eklom, H. M.; st. 5 88; träffas 4—5 (se ovan).

Dödgrävarförmán (8).

Carlsson, A. E.; st. 5 88.

Trädgårdsförmán (8).

Joëlsson, J. G.

Gravskötarförmän

(1,440—1,940 kr. jämte fri bostad och värme; ej å stat).

Sandberg, C. A.; Jacobsson, G. E.; Lewin, E. J.

Orangör

(1,940 kr. jämte fri bostad och värme; ej å stat).
Pettersson, A. A.

Grindvakt (4).

Pettersson, C. G.

Läkare

(300 kr.; ej å stat).

Hellström, T. G.

Dessutom arbetare (vintern 52, sommaren 112) och arbeterskor (vintern 3, sommaren 203) samt 20 dödgrävarare.

Stockholms stads södra begravningsplats.

Utanför Skanstull; st. Enskede 14.

Stat år 1918. Utgifter: 242,430 kr.; inkomster: 131,029,92 kr.

Förmán (8).

Almroth, P. F.

Läkare

(150 kr.; ej å stat).

Klingberg, A. F.

Grindvakt

(300 kr.; ej å stat).

Öberg, C. G.

Dessutom arbetare (vintern 8, sommaren 16) och arbeterskor (vintern inga, sommaren ca 37) samt 7 dödgrävarare.

Stockholms folkskoledirektion (och barnavårdsnämnd)

jämte i samband därmed stående institutioner.

Folkskoledirektionen.

*Fredsgatan 9, C.; rt. 92 07; st. 285 57;
sessionstid: i regel varannan fredag un-
der läseterminerna kl. 3,15 e. m.*

Ända till och med år 1861 skötte var och en av huvudstadens församlingar sitt folkskoleväsende oberoende av de övriga. Församlingen utgjorde ett skoldistrikt. Den 27 september 1861 erhöll emellertid Stockholms stad en särskild stadga angående folkundervisningen. Enligt denna stadga skulle folkskoleväsendet i det stora hela utgöras i detta samhälles gemensamma angelägenhet, vars förvaltning handhades dels av en för samtliga folkskolor tillsatt överstyrelse, dels av de territoriella församlingarnas skolråd. Centralisationen har med bibehållande av detta förvaltningsätt blivit än fullständigare genomförd fr. o. m. 1904 genom lagarna angående ändrad lydelse av några §§ i förordningen om kyrkostämma, kyrko- och skolråd i Stockholm och angående folkskoleväsendet därstädes den 15 maj 1903. Kostnaderna beslutas och utgöres numera på sätt som om kommunalutskylder är stadgat; dock blev från de samtidigt lämnade bestämmelserna om övertagandet å angivna villkor av församlingarnas lokaler för folkskolan undantagen församling, som ej ville ingå på dessa villkor. Undantagsrätten har endast tagits i anspråk av Klara församling.

Efter inrättandet från och med år 1914 av en statens folkskolöverstyrelse, har den kommunala överstyrelsen för folkskolorna i Stockholm till undvikande av namnförväxling erhållit benämningen »Stockholms folkskoledirektion».

Sedan kungl. maj:t genom nådigt brev den 9 oktober 1914 föreskrivit, att riket från och med den 1 januari 1915 skulle tillsvidare med avseende å inspektion av folkskoleväsendet vara indelat i 34 inspektionsområden, därvid Stockholms stad hänförs till Upplands södra inspektionsområde, samt kungl. maj:t genom nådig kungörelse samma dag utfärdat bestämmelser angående inspektion av folkskoleväsendet i stad, som ej deltagit i landsting, har kungl. maj:t på framställning av folkskoledirektionen genom nådigt beslut den 12 mars 1915 medgivit, att Stockholms stad må jämlikt nämnda kungörelse tillsvidare under fem år, räknat från och med den 1 januari 1915, på vissa villkor vara befriad från inspektion av sitt folkskoleväsen genom statens folkskolinspektör, dock att denna

befrielse icke skall gälla granskningen och vitsordandet av folkskoledirektionens ansökningar om statsbidrag.

Enligt lagen den 25 juni 1917 om ändring av § 3 i lagen den 15 maj 1903 angående folkskoleväsendet i Stockholm skall folkskoledirektionen från ingången av år 1918 utgöras, efter stadsfullmäktiges beprövande, av minst nio, högst tjuguen ledamöter. I anledning härav beslöt stadsfullmäktige den 15 oktober 1917, att direktionen från och med år 1918 tills vidare skall utgöras av femton ledamöter. Av dessa utses en av Stockholms stads konsistorium samt de övriga av stadsfullmäktige bland stadens vid fullmäktigeval röstberättigade inbyggare (alltså även kvinnor), som uppnått tjugufem års ålder. Ledamot i direktionen väljes för en tid av två år och kan återväljas. Konsistorium och stadsfullmäktige kunna ock utse suppleanter till det antal, som anses erforderligt. Enligt kungl. kungörelse den 15 december 1905 äger folkskollärarkåren i Stockholm att utse en representant att närvara vid direktionens sammanträden med rättighet att deltaga i överläggningarna, men ej i beslutet, och att få till protokollet antecknad avvikande mening. Lärarkårens representant får dock ej deltaga i behandlingen av frågor rörande lärares skiljande från tjänsten eller extra lärares entledigande.

För den årliga granskningen av direktionens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige fem revisorer.

Direktionen äger (enligt lagen den 29 juni 1908 om ändring av § 4 i lagen ang. folkskoleväsendet i Stockholm) att åt särskilda inom densamma utsedda nämnder, envar bestående av minst fem personer, överlämna att å dess vägnar fatta beslut i vissa ärenden. Av denna rätt har direktionen med avseende å folkskoleärenden icke för år 1918 begagnat sig. Emellertid har direktionen för detta år inom sig utsett en delegation för folkskoleärenden, bestående av tio ledamöter, och bland dem två särskilda delegerade för skolhusärenden och två särskilda delegerade för barnbispisningsärenden.

Dessutom utser direktionen inom sig kassaförvaltare samt ombud att närvara vid läraprov.

I varje territoriell kyrkoförsamling i Stockholm skall finnas ett skolråd. Församlingens kyrkoherde är ordförande i skolrådet. Ledamöter i skolrådet väljas till lämpligt antal, dock

Fd. icke understigande fem, av församlingen å kyrkostämman för två år i sänder. Även kvinna är valbar. Skolrådet väljer inom sig för varje år en vice ordförande.

Församlings skolråd har till uppgift att genom framställningar till direktionen m. m. söka främja folkskoleväsendets utveckling såväl inom staden i dess helhet som särskilt inom församlingen. Skolrådet avgiver utlåtande vid tillsättande av överlärares befattningar och ordinarie lärarbefattningar, utfärdar, efter vederbörande överlärares hörande, tjänstgöringsbetyg åt lärare samt skall av folkskoledirektionen höras i fråga om ny- eller ombyggnad av skolor i församlingen m. m.

Direktionen är tillika barnavårdsnämnd i Stockholm. Med stöd av § 2 i lagen den 13 juni 1902 ang. uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn, sådan denna § lyder genom lag den 25 juni 1909, har direktionen uppdragit handläggningen av i nämnda lag avsedda ärenden åt en särskild nämnd (barnavårdsnämnd i inskränkt bemärkelse). Denna nämnd fullgör jämväl de i lagen om barn utom äktenskap den 14 juni 1917 barnavårdsnämnd givna ålliganden. Vissa barnavårdsärenden skola dock handläggas av direktionen i pleno. Ang. direktionens verksamhet som barnavårdsnämnd se sid. 163.

Högsta ledningen av stadens yrkesskolor, som förut handhåfts av direktionen, vilken i sin ordning utsett en särskild yrkesskolenämnd, har, enligt stadsfullmäktiges beslut den 19 november 1917, från och med år 1918 överflyttats till en fristående yrkesskolenämnd (se sid. 200).

Författningar m. m. K. förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 nov. 1863. K. stadgan ang. folkundervisningen i Stockholm den 8 nov. 1901 med ändringar den 15 dec. 1905, den 27 okt. 1911 den 21 nov. 1913, den 10 okt. 1914 och den 4 febr. 1916. Lag ang. uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn den 13 juni 1902 med ändringar av den 29 juni 1908 och den 25 juni 1909. Lag angående barn utom äktenskap den 14 juni 1917 jämte i samband därmed utfärdade författningar. Reglemente för Stockholms stads folkskolor den 28 april 1903 med ändring av den 8 dec. 1911. Lag angående folkskoleväsendet i Stockholm den 15 maj 1903 med ändringar av den 7 juli 1903, den 29 juni 1908 samt den 25 juni 1917. K. instruktionen för överstyrelsen för Stockholms stads folkskolor den 15 maj 1903. Bestämmelser angående handhavandet av den med anslag av stadens medel anordnade barnbespisningen vid Stockholms folkskolor, antagna av stadsfullmäktige den 29 december 1915.

Stat år 1918. Utgifter: 7,145,600 kr., därav för barnavården 217,102:99 kr.; inkomster: 1,746,200 kr. (därav statsbidrag 1,650,000 kr.).

Folkskoledirektionens ledamöter.

Ordförande.

***Palmgren**, J. H. H., regeringsråd (som led. vald av stadsfullm.); träffas å direktionens lokal i regel måndagar kl. 3,30 e. m.

Vice ordförande.

Nyström, J. F., lektor, stadsfullm. (som led. vald av stadsfullm.)

Övriga ledamöter

(valda en av Stockholms stads konsistorium, se nedan, och övriga av stadsfullmäktige).

***d'Ailly**, G. A. H., byråchef, stadsfullm.

Almén, Gunhild F., lärarinna.

***Bagge**, G. A., docent, stadsfullm.

Blom, A. P. R., ingenjör.

***Fähræus**, G. R., rektor.

***Larsson**, O. E., folkskollärare, stadsfullm.

Lindhagen, L. T., kyrkoherde (vald av konsistorium).

Molin, E. W., justitieråd.

***Quint**, Stina, redaktör, stadsfullm.

Sällström, G. F. W., ingenjör.

Wahl, G. A., montör, stadsfullm.

***Widerström**, Karolina O., prakt. läkare.

En vakant.

Lärarkårens representant.

Jönsson, Maria G.; **Stenberg**, O. (suppl.).

Delegerade för folkskoleärenden.

d'Ailly, G. A. H.; **Bagge**, G. A.; **Blom**, A. P. R.; **Fähræus**, G. R.; **Larsson**, O. E.; **Nyström**, J. F.; **Palmgren**, J. H. H.; **ordf.**: **Sällström**, G. F. W.; **Wahl**, G. A.; **Widerström**, Karolina O.

Särskilda delegerade för skolhusärenden.

Sällström, G. F. W., **ordf.**; **Blom**, A. P. R.

Särskilda delegerade för barnbespisningsärenden.

Bagge, G. A. (**ordf.**); **Larsson**, O. E.

Barnavårdsnämnden.

(Se vidare sid. 163.)

Ordförande.

Vakant.

Övriga ledamöter.

Lindhagen, L. T. (självskr. ss. konsistorii repr.); **Almén**, Gunhild F.; **Quint**, Stina; en vakant.

Kassaförvaltare.

Blom, A. P. R.; **Fähræus**, G. R.

Suppleanter.

d'Ailly, G. A. H.; Palmgren, J. H. H.

Ombud att närvara vid lärarprov.

Fähræus, G. R.; Quint, Stina.

Suppleanter.

Lindhagen, L. T.; Söderberg, J. G.; Widerström, Karolina O.

Folkskoledirektionens revisorer.

(Utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1917 års förvaltning).

Ekman, V. R., tryckeriföreståndare.

Forssberg, E. V., kamrerare, stadsfullm.

Hedenstierna, C. A. O. H., revisor vid stadens revisionskontor.

Jansson, W. A. W., ingenjör.

Larsson, G., byggmästare.

Folkskoledirektionens expedition¹⁾.*Fredsgatan 9, C.; rt. 92 07; st. 285 57; expeditionstid: 10—12 samt 1—3, under juli och augusti 9,30—1,30.**Instruktioner.* Instruktioner för kamreraren och sekreteraren hos Stockholms folkskoledirektion, antagna av direktionen den 25 febr. 1914.*Stat år 1918.* Utgifter: 78,400 kr.**Kamrerare (15)**

(tillika föredragande i ekonomiärenden).

Robach, E. C.; rt. 29 30; st. 89 92; träffas 2—3, under juli och augusti 10—11.

Sekreterare (13).Vakant¹⁾; rt. 92 07; st. 240 61.**Redogörare (9).**

Brunius, Augusta Ch.; rt. 92 07; st. 9 26; kassan hålles öppen 10—12 samt 1—3, under juli och augusti 9,30—1,30.

Byggnadsinspektör

(4,000 kr.; ej å stat).

Sjösteen, B. F. O.; st. 150 69; träffas å folkskoledirektionens lokal i regel måndagar 9—11 samt onsdagar 1—3.

Värmeledningsinspektör

(700 kr.; ej å stat).

Dahlgren, W.; rt. 12 84; st. 61 50 (kontoret, Strömsborg, C.).

Kontorsbiträden (5).

Barklund, Astrid M. E.; Bryngelson, R. D. R. (Rosa); Wallander, Karin J. M.

Skrivbiträde (4).

Lenander, E. V. (Ella).

¹⁾ Jfr Tillägget (i kalenderns slut).**Förste vaktmästare**

(6; nuv. innehavaren kvarstår å övergångsstat). Nilsson, J.

Vaktmästare (4).

Lundberg, O. T. V.

Dessutom extra biträden.

Inspektionen över folkskolorna.*Fredsgatan 9, C.; expeditionstider: se nedan förste och andre folkskolinspektören.*

Vid övervakandet av folkskolornas verksamhet biträdes direktionen av vissa tjänstemän.

Förste folkskolinspektören utövar närmast under direktionen den pedagogiska ledningen av och uppsikten över stadens folkskolor. Han skall vara närvarande vid direktionens och barnavårdsnämndens sammanträden och äger att deltaga i överläggningarna, men icke i beslut. Vid sidan av förste folkskolinspektören finnes även en andre folkskolinspektör, som skall närvara vid direktionens sammanträden med uppgift att förbereda företrädesvis frågor av administrativ och ekonomisk natur. Slöjdinspektören och slöjdinspektisen åligger att utöva tillsyn över undervisningen i slöjd och övervaka, att denna bedrivs enligt de grunder, direktionen fastställt. Inspektion över skolköksundervisningen tillkommer skolköksinspektisen, som också biträder med ordnande av barnbespisningen. Gymnastikinspektörerna åligger: att genom besök i skolorna taga noggrann kännedom om gymnastikundervisningens skötande i dessa samt lämna lärare och lärarinnor nödiga råd och upplysningar, att genom föredrag inför lärarpersonalen och undervisningskurser befordra de gymnastiska övningarnas ändamålsenliga bedrivande samt att med uppmärksamhet följa de ordnade lekövningar, som vid skolorna förekomma m. m. Exercis- och skjutinstruktören åligger: att meddela lärarna nödig undervisning för exercis- och målskjutningsövningarnas rätta bedrivande, att leda de utmarscher, som varje höst företagas med 8:de klassens gossar, ävensom de tävlings-skjutningar, som i samband därmed äga rum m. m.

Instruktioner. Instruktioner den 25 nov. 1910 för förste och andre folkskolinspektören samt den 14 dec. 1903 för slöjdinspektören, slöjdinspektisen, gymnastikinstruktören och exercisinstruktören. (De senare äro under omarbetning.)

Stat år 1918. Utgifter: 35,895 kr.**Förste folkskolinspektör (0).**

von Schéele, F. A., professor (t. o. m. 31 juli 1918); rt. 22 78; st. 198 86; träffas måndagar och fredagar 2—3 och onsdagar 10—11.

Andre folkskolinspektör (16).

Jonsson, J. A., stadsfullm.; rt. 218 39; st. 89 93; träffas tisdagar och fredagar 1—2 och onsdagar 10—11.

Fd.

Slöjdinspektör

(lön som folkskollärare, dessutom tilläggslön 2,200 kr. samt rätt till ett ålderstillägg).

Bergh, G.; träffas å exp., Klara folkskola, Klara södra kyrkogata 13 & 15, C., st. 193 07, onsdagar 2—3 samt i slöjdalen, Storkyrkoförs. folkskola, Svartmangatan 22, St., st. 142 70, fredagar 1,30—3.

Slöjdinspektis

(lön som folkskollärarinna, dessutom tilläggslön 1,000 kr. samt rätt till ett ålderstillägg).

Blomberg, Fanny E.; st. 215 37; träffas i bostaden Banérgatan 31, Ö.Dj., onsdagar 2—3 och lördagar 11—1.

Skolköksinspektis (10).

Bergström, Gertrud K. A.; rt. 219 69; st. 239 82; träffas å direktionens lokal onsdagar 2,30—3,30 och fredagar 3—4.

Gymnastikinspektis (10).

Falk, Elin; st. 161 10; träffas i bostaden Narvavägen 30, Ö.Dj., tisdagar och fredagar 2—3.

Gymnastikinspektör

(2,000 kr.; ej å stat).

Littorin, B. E., kapten; st. 150 07; träffas i bostaden, Nybrogatan 45, Ö., tisdagar och fredagar 4,30—5.

Exercisinstruktör

(600 kr.; ej å stat).

Vakant.

Folkskolans läkarvård.

För undersökning av barn vid Stockholms folkskolor antagas av direktionen medelst förordnande tillsvidare läkare för allmänna undersökningar (skolläkare); och böra dessa läkare helst vara boende var och en inom den församling, för vars skola han är anställd. Dessutom antages nödigt antal specialister för undersökning av sjukdomar i öron, näsa, svalg och ögon, ävensom för underlivssjukdomar hos flickorna.

Skolläkare åligger bl. a. att vara närvarande vid barnens inskrivning vid läsårets början, att undersöka nyinskrivna barn, varvid de klena barn, som anses under sin skoltid böra årligen undersökas å matrikelbladen betecknas genom ordet »läkarekontroll», att varje läsår undersöka dessa barn samt i övrigt de barn, som till honom hänvisas av skolans överlärare, att undersöka barn, som äro föreslagna att sändas till skollovskoloni, att hålla mottagningar i skolan för att meddela föreskrifter rörande de barn, som av överläraren till honom hänvisas för lindrigare invärtes sjukdom, att vid inträffad smittosam sjukdom giva nödiga föreskrifter till hindrande av smittas spridande samt att ägna noggrann uppmärksamhet åt skolans hygieniska anordningar.

Varje av direktionen för undersökning av barn i stadens folkskolor antagen läkare är skyldig att till direktionen före februari månads utgång lämna skriftlig redogörelse för sin verksamhet under det sist förlutna året samt därvid göra de framställningar och anvisningar, vartill hans arbete kunnat giva anledning. Fr. o. m. år 1906 erhålla folkskolebarnen även fri läkarbehandling i skolan, utom i akuta sjukdomsfall. Det åligger därför vederbörande läkare att hålla särskild mottagning i skolans lokal — i de större skolorna en gång i veckan — för att meddela de föreskrifter och den övriga läkarbehandling, som kan vara av nöden.

Instruktion. Provisoriska bestämmelser ang. skolläkares åligganden av den 12 juni 1912.

Avlöningar m. m. Skolläkare: inalles 30,450 kr.

Stat år 1918. Utgifter: 34,450 kr.

Läkare.

Scholander, C. Th. (Storkyrkoförs.); rt. 20 88.

Zander, E. W. (Klara förs.); rt. 92 66; st. 147 84.

Spangenberg, K. G. V. (Kungsholms förs.); rt. 87 16; st. 183 00.

Blumenthal, G. M. (Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus förs.); rt. 29 88; st. 126 99.

Ekelund, C. M. (Jakobs och Johannes förs.); rt. 65; st. 212 51.

Nordgren, R. E. (Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars förs.); rt. 39 84; st. 73 36.

Sundell, C. (Katarina och Sofia förs.); rt. 40 19; st. 30 40.

Nylin, E. W. A. (Maria förs.); rt. 10 68.

Kinberg-von Sneidern, f. Rosenbaum, Julia (Brännkyrka folkskolors Liljeholmsdistrikt, Brännkyrka kyrkskola samt folkskolorna vid Solberga och Långbrodal); rt. 25 01; st. 231 47.

Hulting, C. G. (Brännkyrka folkskolor vid Enskede, Gubbängen, Södertörn och Örby); rt. Älvsjö 49; st. Långbrodal 1 65.

Peyron, J. A. (Bromma förs.); rt. 60 77; st. Östern. 29 92.

Lönborg, Fr. U. (för ögonsjukdomar); rt. 31 63; st. 70 24.

Klingspor, S. W. (Storkyrko-, Klara, Jakobs och Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora, Oscars samt Brännkyrka förs.); rt. 30 83; st. 97 97. (för sjukdomar i öron, näsa och svalg).

Hægström, A. E. (Kungsh., Ad. Fredr., Gustav Vasa, Matteus och Bromma förs.); rt. 145 29; st. 129 38.

Stangenberg, A. E. (Katarina, Sofia och Maria förs.); rt. 14 63; st. 88 08.

Paykull, S. S. E. (Lilly) (för underlivssjukdomar hos flickorna); rt. 54 04; st. Vasa 24 65.

Folkskolornas tandkliniker.

Genom stadsfullmäktiges beslut den 20 dec. 1906 anslagos 6,200 kr. för anordnande under år 1907 av en försökstandklinik vid Stockholms folkskolor, varav 1,000 kr. för inredning och

uppsättningskostnader, och i enlighet med stadsfullmäktiges beslut ang. stat för direktionen har anslaget för samma klinik under vartdera av åren 1908 och 1909 utgjort 5,200 kr. För år 1910 blev anslaget höjt till 6,700 kr. I staten för år 1911 anslog stadsfullmäktige för tvänne försökstankliniker (i Engelbrekts och Katarina norra folkskolor) 9,825 kr. och i staten för år 1912 9,900 kr. Från och med höstterminen 1913 är ytterligare en tandklinik upprättad, nämligen i Adolf Fredriks folkskola, varjämte verksamheten i övrigt skall utvidgas i syfte att successivt utsträcka den konservativa tandbehandlingen till barn från samtliga folkskolor.

Stat år 1918. Utgifter: 51,100 kr.

Föreståndare för tandklinikerna

(1,350 kr.; ej å stat).

Vakant.

Engelbrekts tandklinik.

Engelbrekts folkskola, Valhallavägen 63, Ö.; st. 293 95; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Lundberg, f. von Schulzenheim, E. J. A. E. (Nonny); Stene, N. A.; Erikson, Märta.

Adolf Fredriks tandklinik.

Adolf Fredriks folkskola, Tegnérsgatan 44, Va.; st. 293 96; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Dahlén, G. S.; Wannberg, K. L. J.

Södra tandkliniken.

Katarina norra folkskola, Tjörhovsgatan 15, Sö.; st. 304 94; kliniktid: 8—1.

Tandläkare (13).

Hammarlund, H. A. F.; Fischer, E. W.; Isacson, f. Aronson, Agda K. S.

Församlingarnas skolor.

Hela staden utgör ett skoldistrikt. Varje territoriell församling utgör ett skolområde. Skolan vid stadens uppfostringsanstalt å Skrubba (jfr sid. 118) tillhör Katarina församlings skolområde, och skolan vid den år 1747 grundade Murbeckska inrättningen (numera förlagd till Täby socken i Stockholms län, där undervisning meddelas ett 30-tal barn av vid Stockholms folkskolor anställd lärarinna samt en lärarinna i kvinnlig slöjd) tillhör Maria församlings skolområde. Genom kungl. brev d. 6 juni 1914 har skolan vid Sättra barukoloni ställts under folkskolektionens uppsikt och ledning.

Varje skolområde utgör ett eller flera överlärardistrikt. Överläraren har närmaste ansvaret för undervisningen vid folkskolan inom sitt distrikt. I de skolhus, där överläraren icke har sin huvudexpedition, äro för ordningens övervakande av folkskolinspektören på över-

lärares förslag tillsatta tillsyningslärare. Överläraren är alltid lärare vid folkskolorna och förordnas efter skolrådets hörande av direktionen för en tid av högst fem år. Till överlärare kan numera även kvinna förordnas. Överläraren och de vid skolorna i hans distrikt tjänstgörande lärare och lärarinnor utgöra distriktets lärarkollegium, i vilket överläraren är ordförande. Varje lärarkollegium utser inom sig ett ombud för varje helt eller påbörjat tiotal av ledamöternas antal. Dessa ombud jämte överlärarna utgöra tillsammans lärarkårens ombuds-församling, som minst en gång varje år på kallelse av direktionens ordförande sammanträder med direktionens och skolrådets ledamöter samt folkskolinspektörerna för överläggning om frågor angående folkskoleväsendet.

Folkskolan i Stockholm omfattar sex årsklasser. Såsom överbyggnad på dem finnes en högre avdelning, omfattande två årsklasser. Dessutom finnas fortsättningsskolor och ersättningsskolor. Försättnings-skolan är inrättad för lärjungar, som genomgått de för folkskolan fastställda lärokurserna samt icke ämnat övergå till den högre avdelningen. Ersättningsskolan avser lärjungar, som på grund av fattigdom hindrats att fullständigt begagna folkskolans undervisning. Lärjungarna i varje klass fördelas i parallellavdelningar, vilka undervisas var för sig av särskilda därtill utsedda klasslärare eller klasslärarinnor. Lärjungeantalet i varje avdelning bör i klasserna 1—2 av folkskolan även som i fortsättningsskolan och ersättningsskolan ej överstiga trettio samt i folkskolans övriga klasser och dess högre avdelning icke uppgå till mer än fyrtio. I årsklasserna 1—3 och, då så anses fördelaktigt, även i årsklassen 4 av folkskolan bildas blandade avdelningar av gossar och flickor. I övrigt bildas särskilda goss- och särskilda flickavdelningar; dock må undantagsvis blandade avdelningar anordnas även i folkskolans högre klasser och i dess högre avdelning. Vid indelningen iakttagas i övrigt, att avdelningslärare (avdelningslärarinna) i regel behåller samma avdelning klass efter klass.

Hjälpklasser för psykiskt efterblivna barn inrättades år 1905. I dessa avdelningar undervisas företrädesvis barn, som varit i skolan två till sex terminer utan att hava gjort några märkbara framsteg; undervisningen pågår högst fyra timmar om dagen och till lärarinnor utses sådana, som själva önska komma i fråga och kunna anses lämpliga. För att bereda vård åt barnen även efter slutad skolgång har stiftats en förening »Hjälpklassernas skyddsförening», som utöfvar skollovskolonier och har upprättat ett arbetshem (se vidare sid. 257).

För enskilda barn, som på grund av sjuklighet eller lyte icke lämpligen kunna tillgodogöra sig vanlig klassundervisning, anordnas genom direktionens försorg särskild undervisning. Ett antal med lungtuberkulos behäftade skolbarn åt-

Fd.

Fd. njuter undervisning i för ändamålet särskilt upprättade friluftssavdelningar (f. n. vid Englebrekts och Midsommarkransens folkskolor).

Bespisning av fattiga skolbarn på församlingars, donationers och enskildas bekostnad har sedan länge förekommit i folkskolan. Tills år 1909 har den dock i regel omfattat blott middagsspisning. Genom anslag dels av stadsfullmäktige, dels av församlingarna samt med andra medel har därefter även frukostbespisning kunnat anordnas. Stadsfullmäktige hava den 29 december 1915 fastställt nya bestämmelser ang. bespisningen, enligt vilka det tillkommer direktionen att anordna bespisningen och utöva ledningen av densamma i dess helhet. Avgörandet av vilka barn äro i behov av skolbespisning, tillkommer lokala kommittéer, en för varje överlärardistrikt, bestående av ordförande utsedd av folkskoledirektionen, en medlem utsedd av skolrådet, företrädesvis bland skolbarnens målsmän, en medlem utsedd av fattigvårdsstyrelsen i församlingen, en medlem utsedd av den eller de arbetsstugestyrelser, som hava sin verksamhet inom överlärardistriktet, folkskolans överlärare samt en lärare eller lärarinna utsedd av skolans lärarkollegium. För lokalkommittéerna har av direktionen fastställts instruktion den 30 maj 1916.

Undervisning i huslig ekonomi började meddelas första gången 1869, då ett försök gjordes i Storkyrkoförsamlingens folkskola i samband med tillagning av mat åt fattiga skolbarn. Följande år gjordes liknande försök i Hedvig Eleonora och Maria församlingar. Utgifterna bestredos av församlingarna och enskilda. Verksamheten utvecklades raskt och flera församlingar inrättade särskilda skolkökar. År 1899 utfärdade direktionen ett »reglemente för Stockholms folkskolors skolkökar». Lärarinnornas avlönning bekostas av direktionen, som emellertid erhåller statsbidrag enl. k. förordningen den 16 juni 1906. I undervisningen deltaga flickor ur sjätte till och med åttonde klasserna samt från en del hjälpklasser.

Under 1860-talet anlades tvenne skolträdgårdar för Maria och Katarina församlingars skolor; dessas verksamhet nedlades emellertid åter på 1870-talet, och först 1907 kom åter en skolträdgård till stånd, men då i större skala och mer planmässigt ordnad, och våren 1910 tillkom ytterligare en. Den förre, södra trädgården, är belägen vid Stora Blecktorner och den senare, norra trädgården, vid Solnavägen. Trädgårdarna, som skötas av barnen under lärares ledning, leverera årligen tusentals exemplar av växter för undervisningen i skolorna. Vid sidan av det praktiska arbetet meddelas ungefär en timme i veckan teoretisk undervisning i trädgårdsskötsel. I södra trädgården har uppförts ett växthus, från vilket även under den kallare årstiden tillhandahållas blommande växter för teckningsundervisningen i folkskolorna. I växthuset odlas även krukväxter, som vid lämplig storlek kostnadsfritt eller mot ringa avgift utdelas till folk-

skolebarnen. Skolträdgårdar finnas även vid flera skolor såväl i den egentliga staden som i Brännkyrka och Bromma församlingar.

I de flesta skolhusen finnas rymliga och väl inredda gymnastiksalar, i vilka barnen erhålla undervisning 2 å 3 gånger i veckan. Gymnastikskor tillhandahållas genom direktionens försorg. Övningarna ledas i allmänhet av vederbörande lärare och lärarinnor. Till hjälp vid gymnastikundervisningen äro emellertid anställda 13 fackutbildade gymnastiklärarinnor. För gossar i folkskolans högre avdelning anordnas under vårterminen från 1 maj och under höstterminen till tiden för den allmänna tävlings-skjutningen exercisövningar 2 till 5 timmar i veckan, varjämte under samma tid anordnas skjutövningar. Vid skolorna äro anställda särskilda lekledare för att ordna barnens friluftss lekar; materiel för lekarna anskaffas genom direktionens försorg, och lekplatser hava upplåtits i parker i skilda delar av staden. I de flesta av skolhusen i den egentliga staden äro inrättade skolbad, och beredas därjämte ett stort antal barn tillfälle till sjöbad och simövningar i Stockholms stads sim- och badinrättningar.

Med anslag av stadsfullmäktige anordnar folkskoledirektionen undervisning i instrumentalmusik vid skolor, till vilka instrument blivit av enskilda skänkta.

År 1907 grundlades lärarbibliotek vid de olika folkskolorna. Dessa bibliotek, till vilka stadsfullmäktige för år 1918 anslagit 9,100 kr., äro i allmänhet inrymda i de skolhus, där överlärarna hava sina expeditioner, och uppdelade i en referensavdelning med uppslagsböcker för studier på platsen och en låneavdelning för hemlån. Biblioteken omfattade den 31 dec. 1917 inalles 12,725 band. För lärarnas fortbildning anordnas årligen med stadsfullmäktiges understöd sammanhängande föreläsningkurser (jfr sid. 251) och utdelas kommunala resestipendier. Dessutom beredes varje år tillfälle för sex lärare att deltaga i de av Centralförbundet för nykterhetsundervisning anordnade sommarkurserna i alkohologi och hälsolära.

Vid skolorna finnas lärjungebibliotek, till vilka stadsfullmäktige för år 1918 anslagit 16,200 kr. Deras sammanlagda bokantal uppgick den 31 dec. 1917 till 50,834 band. För de särskilda bibliotekens bokbestånd den 31 dec. 1917 redogöres nedan under de olika skolorna. Genom anordnande under vintern av s. k. »läsaftnar» i skolorna har man berett barnen tillfälle till mer ostörd läxläsning.

Reglementen. Reglemente för Stockholms stads skolor den 28 april 1903 och instruktion för överlärare den 7 mars 1911. Lönerreglemente ang. lärarpersonalen i läs- och skrivämnen vid Stockholms folkskolor, fastställt av stadsfullmäktige den 19 och 21 dec. 1906 med ändring av den 18 maj 1908 och den 28 juni

1917. Lönereglemente ang. lärare i övningsämnen samt i fortsättnings- och ersättningskolan vid Stockholms folkskolor, fastställt av stadsfullmäktige den 20 dec. 1906 med ändring av den 21 dec. 1911 och den 28 juni 1917. Reglemente ang. tilläggs pension för ordinarie lärare och lärarinnor vid Stockholms folkskolor den 1 juni 1906 med ändring den 26 april 1915. Reglemente ang. pension för fast anställda övningslärare vid Stockholms folkskolor den 23 febr. 1914.

Stat år 1918. För folkskolorna: utgifter 4,760,738¹⁾ kr., inkomster 1,640,000 kr. (statsbidrag); för folkskolelokalerna: utgifter 2,053,464:01 kr., inkomster 15,700 kr.

Arbölningar m. m. I 1911 års löne-reglering ingick icke lärarpersonalen vid folkskolorna, däremot reglerades lönerna för vaktbetjäning m. m. vid folkskolelokalerna.

Överlärare. 19 överlärare²⁾: förutom avlöning såsom ordinarie folkskollärare tilläggs-lön: 10 överlärare 2,200 kr.; 9 överlärare 1,200 kr. och fri bostad; var och en av dessa 18 dessutom rätt till ett ålderstillägg å 400 kr.

Ordinarie lärare och lärarinnor i läs- och skrivämnen. Storkyrkoförsamlingen: 4 lärare, 17 lärarinnor. Klara församling: 5 lärare, 17 lärarinnor. Kungsholms församling: 24 lärare, 103 lärarinnor. Adolf Fredriks församling: 15 lärare, 65 lärarinnor. Gustav Vasa församling: 8 lärare, 26 lärarinnor. Matteus församling: 11 lärare, 43 lärarinnor. Jakobs församling: 5 lärare, 18 lärarinnor. Johannes församling: 9 lärare, 36 lärarinnor. Engelbrekts församling: 12 lärare, 46 lärarinnor. Hedvig Eleonora församling: 4 lärare, 16 lärarinnor. Oscars församling: 6 lärare, 22 lärarinnor. Katarina församling: 21 lärare³⁾, 87 lärarinnor. Sofia församling: 14 lärare, 55 lärarinnor. Maria församling: 27 lärare, 114 lärarinnor. Brännkyrka församling: 25 lärare, 60 lärarinnor samt 26 småskollärarinnor. Bromma församling: 8 lärare, 12 lärarinnor och 7 småskollärarinnor. Härjämte har för år 1918 anslag beviljats till 20 nya ordinarie befattningar, därav 6 manliga och 14 kvinnliga, vilka under året skola fördelas mellan församlingarnas skolor. — Varje lärare 2,200 kr., varje lärarinna 1,700 kr. Dessutom rätt till tre ålderstillägg, vardera å 400 kr., åt varje ordinarie lärare och tre ålderstillägg, vardera å 200 kr., åt varje ordinarie lärarinna. Varje småskol-

lärarinna 1,300 kr. med rätt till tre ålderstillägg, vart och ett å 100 kr.

E. o. lärare och lärarinnor i läs- och skrivämnen: 123,000 kr.

Ordinarie lärare och lärarinnor i övningsämnen. 42 lärarinnor i kvinnlig slöjd 1,350 kr. 16 lärare i teckning var och en 1,500 kr. 14 lärare i sång var och en 1,500 kr. 33 lärarinnor i huslig ekonomi var och en 1,460 kr. jämte fri middag under arbetsdagarna (40 kr.)⁴⁾

E. o. och biträdande lärare och lärarinnor i övningsämnen. E. o. lärarinnor i kvinnlig slöjd, tillsammans: 12,000 kr. Biträde vid undervisningen i kvinnlig slöjd: 3,400 kr. E. o. lärare i teckning, tillsammans: 4,100 kr. E. o. lärare i sång, tillsammans: 2,600 kr. E. o. lärarinnor i huslig ekonomi 15,560 kr.

Lärare och lärarinnor i metall-, trä- och pappslöjd, tillsammans: 99,000 kr. Lärarinnor i gymnastik, tillsammans: 21,100 kr. (däraf till modifierad gymnastik 5,500 kr.). Lärare i vapen-föring och skjutning, tillsammans: 2,000 kr. Lektidare, tillsammans: 6,650 kr.

Lärare i fortsättnings- och ersättnings-skolorna: 6,000 kr. Extra undervisning: 13,500 kr. Undervisning i kvinnlig hygien: 600 kr.

Sekreterarna i skolråden avlönas av de olika församlingarna med växlande belopp. Bibliotekarierna avlönas med arvoden olika i de olika skolorna.

Vaktbetjäning m. m. 25 vaktmästare⁵⁾: avlöning i lönegrupp 6 (utom en, som kvarstår å äldre stat). 13 värmeledningsskötare⁶⁾: avlöning i lönegrupp 6. 17 baderskor: avlöning i löne-grupp 2. En extra baderska (för samtliga skolor): 800 kr. Dessutom anslag av växlande belopp till biträden åt vaktmästare och värmeledningsskötare (eldare) samt till portvaktstjänstgöring.

Storkyrkoförsamlingens folkskola.

Storkyrkoförsamlingens folkskola räknar vår-terminen 1918 inalles 19 undervisningsavdelningar med 555 skolbarn. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, den ena vid Svartmangatan 22, *St.*, med 14 klassrum, den andra vid Skärgårdsgatan 6, *St.*, med 8 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1917 2,369 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 729 band.

Skolrådets ledamöter.

Stortorget 1, *St.*

Welinder, N. J., vice pastor, självskr. ordf.;

¹⁾ I denna summa äro medräknade utgifterna för lärarkärvarden 34,450 kr. och tandklinikerna 51,100 kr. (se ovan).

²⁾ Däraf två befattningar, som komma att tillsättas fr. o. m. senare halvåret 1918, samt en, som kommer att tillsättas, så snart ett under byggnad varande nytt skolhus för Maria förs.: folkskola blir färdigt att tagas i bruk.

³⁾ Dessutom två lärare, anställda vid stadens uppfostringsanstalt vid Skrubba, avlönade av fattigvårdsnämnden.

⁴⁾ Samtliga dessa övningslärare äga dessutom rätt till tre ålderstillägg å 150 kr. för slöjd-lärarinnor och 200 kr. för de övriga.

⁵⁾ Av dessa äro 7 vaktmästare vid Brännkyrka och Bromma folkskolor tillika värmelednings-skötare.

⁶⁾ Däraf en gemensam för samtliga skolor.

Fd.

Berglund, E. K., vice häradsbörj; ***Bernström**, C. A. Fr., tryckeriföreståndare; ***Brandel**, R. A., komminister; **Creutz**, J. W., assuransdirektör; ***Henriksson**, P., boktryckare; ***Lund**, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm.; **Malmgren**, O. W., grosshandlare, kassör; **Petersson**, C. Ch. V., apotekare.

Sekreterare.

Gyllensvärd, G. V.; st. Söder 3 08.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbarnbespisningen.

Karlsson, L. V., överlärare, ordf.; **Malmgren**, O. W., grosshandlare (sk.)¹⁾; **Axelsson**, Lilly M., fröken (f.); **Schifström**, Mathilda E., f. d. lärarinna (a.); **Svensson**, Ingrid, folkskol-lärarinna (l.)

Suppleanter.

Brandel, R. A., komminister (sk.); **Eriksson**, C. R., järnkramhandlare (f.); **Brandel**, f. Jernberg, Gerda, fru (a.); **Jungmarker**, Milly, folkskol-lärarinna (l.).

Överlärare.

Karlsson, L. V.; st. 142 70; träffas å exp. Svart-mangatan 22, St., alla undervisningsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	4
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	16
Lärare i övningsämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	8

S:a lärare och lärarinnor 30

Bibliotekarie.

Olsson, D.

Vaktmästare (6).

Jansson, V. E.

Dessutom fyra städerskor och en bader-ska (2).

Klara församlings folkskola.

Klara församlings folkskola räknar vårtermi-
nen 1918 inalles 23 undervisningsavdelningar
med 701 skolbarn. Skolan är inrymd i nya
skolhuset vid Klara södra kyrkogata 13 & 15,
C., och innehåller 30 klassrum förutom ett an-
tal rum för speciella skoländamål ävensom
gymnastiksal, badavdelning och skolkök samt
bostadslägenhet för överlärare, vaktmästare och
värmeledningsskötare. Skolbiblioteket omfattade
den 31 dec. 1917 2,735 band. Skolans lärar-
bibliotek omfattade vid samma tid 898 band.

¹⁾ sk. = vald av skolrådet; f. = vald av fattig-
vårdsstyrelse; a. = vald av arbetsstugestyrelse;
l. = vald av lärarkollegium.

Skolrådets ledamöter.

Klara östra kyrkogata 8, C.

Bokander, H. G. E., kyrkoherde, självskr. ordf.;
Andersson, B. J. F., ingenjör, kassör; ***Lilja**,
S. A. J., hovintendent, stadsfullm.; **Magnus-**
son, A. E., byggnästare, stadsfullm., vice
ordf.; **Ståhlberg**, J. A. A., zinketsare; ***Ehlin**,
E. E., överlärare; ***Widerström**, Karolina O.;
prakt. läkare.

Sekreterare.

Romare, P. B.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbarnbespisningen.

Ehlin, E. E., överlärare, ordf.; **Ståhlberg**, J. A.
A., zinketsare (sk.); **Thulin**, E. L., handlande
(f.); **Hellstenius**, f. Skogman, Minna, fru (a.);
Aspman, Maria E., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Linde, A., inspektionskonstapel (sk.); **Rudelius**,
J. L., instrumentmakare (f.); **Pegelow**, f. Hed-
lund, Emma, fru (a.); **Granlund**, f. Wallis, J.
K. M. (Hanna), folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Ehlin, E. E.; st. 193 07; träffas å exp. Klara södra
kyrkogata 13 & 15, C., alla undervisnings-
dagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och
torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	5
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	17
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen	1
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	5

S:a lärare och lärarinnor 30

Bibliotekarie.

Granlund, f. Wallis, J. K. M. (Hanna).

Vaktmästare (6).

Andersson, K. W.

Dessutom en värmeledningsskötare (6) och
en baderska (2).

Kungsholms församlings folkskola.

Kungsholms församlings folkskola räknar
vårtermi-
nen 1918 inalles 130 undervisningsavdel-
ningar med tillsammans 4,091 skolbarn. Skolan
är fördelad på två skolbyggnader, den ena vid
Mariebergsgatan 34, C., med 88 klassrum,
den andra vid Hantverkargatan 17, C., med
12 klassrum. Dessutom finnas vid Kungsholms-
gatan 72, C., två skolkök och en bespisnings-

anstalt. I fortsättningsskolan är antalet barn 25. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1917 4,136 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,072 band.

Skolrådets ledamöter.

Parmmåtaregatan 3, C.

Larsson, C. V., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Bergqvist**, B. J. son, överdirektör; ***Seedoff**, A. M. A., fabriksförvaltare; **Davidson**, J. A. L., förste pastoratsadjunkt; ***Karlsson**, A. F., järnarbetare; **Ljungström**, V., distriktsläkare; ***Petersson**, G., handlande; **Stjärne**, G., polisöverkonstapel; ***Winberg**, C., redaktör.

Suppleanter.

***Fahlstedt**, H. J. Carolina, skolföreståndarinna; ***Larsson**, J. A. C., förman; **Wingborg**, F. A., redaktör; **Eén**, O. B. L., verkställare.

Sekreterare.

Lindeberg, C. A.; rt. 29 67.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Olsson, J., överlärare, ordf.; **Seedoff**, A. M. A., fabriksförvaltare (sk.); **Olsson**, N. M., skohandlare (f.); **Fristedt**, J. Maria, folkskol-lärarinna (a.); **Romulus**, Anna E., folkskol-lärarinna (l.).

Suppleanter.

Jansson, K. Elida W., folkskollärarinna (sk.); **Karlsson**, A. F., järnarbetare (f.); **Sjöholm**, Svea, prokurist (a.); **Skoglund**, Gerda F., folkskollä-rarinna (l.).

Överlärare.

Olsson, J.; st. Kungsh. 3 04; träffas å exp. Marie-bergsgatan 34, n. b., C., alla läsdagar 7,30—8,30 f. m. och 5—5,30 e. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. och därjämte å exp. Hantverkaregatan 17, C., st. 107 06, onsdagar 10,30—11,30 f. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	23
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	100
E. o. lärare å vakant plats i läs- och skriv-ämnen	1
E. o. lärarinnor å vakant plats i läs- och skrivämnen	3
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	4
Lärare i övningsämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	18

Så lärare och lärarinnor 152

Bibliotekarie.

Brandin, Jenny E.

Vaktmästare (6).

Zallhagen, K. E.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6), två *biträden*, en *städerska* och två *baderskor* (2).

Fd.

Adolf Fredriks församlings folkskola.

Adolf Fredriks församlings folkskola är uppdelad på två skolhusbyggnader, en vid Tegnérsgatan 44, Va., och en vid Saltmåtaregatan 2, Va.

Folkskolhuset vid Tegnérsgatan 44 har 66 klassrum, skolhuset vid Saltmåtaregatan 2 12 klassrum. De båda skolhusen räkna vårterminen 1918 inalles 82 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,497 skolbarn. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1917 3,355 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 786 band.

Skolrådets ledamöter.

Kammakaregatan 30, Va.

Hasselrot, C. R., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Askund**, H. G., läroverksadjunkt; **Gagner**, H. Marie-Louise Ch., seminarieadjunkt; ***Stern**, J. L., överlärare; ***Nilsson**, S., fil. kand., f. d. överlärare; **Rosenberg**, J. O., f. d. professor, vice ordf.; **Rudner**, A. E., möbelsnickare; ***Svensson**, F. L., prakt. läkare; **Wallberg**, K. J., bageriidkare.

Kassör.

Grönfors, G. B. V., direktör.

Sekreterare.

Ljungman, C. J. D.; rt. 29 90.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Stern, J. L., överlärare, ordf.; **Rudner**, A. E., möbelsnickare (sk.); **Netzel**, Laura, fröken, stadsfullm. (f.); **Blomquist**, Augusta L., fröken (a.); **Österberg**, Ebba K. E., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Gagner, H. Marie-Louise Ch., seminarieadjunkt (sk.); **Hellgren**, R. W., arkitekt (f.); **Israelsson**, Anna M., fröken (a.); **Brenner**, Ester, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Stern, J. L.; träffas å exp. Tegnérsgatan 44, Va., st. 169 14, alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. ävensom måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. samt å exp. Saltmåtaregatan 2, Va., st. 169 16, lördagar kl. 12 middagen.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	15
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	65
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	3
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	1
Lärare i övningsämnen	6
Lärarinnor i övningsämnen	16

Så lärare och lärarinnor 106

Bibliotekarie.

Locander, Cecilia K.

Fd.

Vaktmästare.

Gustafson, E. G. (6) (vid Tegnérsgatan); **Forsling, Gustava** (lön 1,100 kr., bostad, värme och lyse) (vid Salmätaregatan).

Dessutom en värmeledningsskötare (6), en eldare och en baderska (2).

Gustav Vasa församlings folkskola.

Gustav Vasa församlings folkskola, Karlbergsvägen 34, Va., räknar vårterminen 1918 36 skolavdelningar med tillsammans 1,142 barn, därav 10 avdelningar undervisas kl. 1,30—5,30. I fortsättningsskolan är lärjungeantalet 42 och i ersättningsskolan 18. Hela barnantalet är således 1,202. Skolhuset har 26 klassrum. Den 31 dec. 1917 funnos i skolbiblioteket 2,445 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 853 band.

Skolrådets ledamöter.

Västmannagatan 63, Va.

Hallberg, H. E., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Björklund, Sigrid O. M.**, lärarinna; **Dalström, J. J.**, f. d. överlärare; ***Francke, Cecilia**, folkskol-lärarinna; **Hallström, K. L. F.**, snickare; ***Lundbergh, G. H.**, grosshandlare, vice ordf.; ***Löfgren, A.**, sekreterare, stadsfullm.; **Rudberg, T. A.**, lektor; ***Sällström, G. F. W.**, ingenjör.

Kassör.

Enell, H. G. O., apotekare.

Sekreterare.

Falkenberg, A. C. M., frih.; st. 193 00.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Andrén, O., överlärare, ordf.; **Hallström, K. L. F.**, snickare (sk.); **Feght, J. P.**, bruksägare (f.); **Rydberg, Olga A.**, fröken (a.); **Salling, Hildur J.**, folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Löfgren, A., sekreterare, stadsfullm. (sk.); **Fjällbäck-Holmgren, Karin H.**, fru (f.); **Heimbürger, f. Hildebrand, Elin M. Ch.**, fru (a.); **Hansson, Hulda E.**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Andrén, O.; st. 193 03; träffas å skolans exp. Karlbergsvägen 34, Va., varje läsdag 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 8
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen m. m. 26
Lärare i övningsämnen 6
Lärarinnor i övningsämnen 10

S:a lärare och lärarinnor 50

Bibliotekarie.

Eriksson, S., Konkordia.

Vaktmästare (6).

Pettersson, E. V.

Dessutom en värmeledningsskötare (6).

Matteus församlings folkskola.

Matteus församlings folkskola räknar vårterminen 1918 inalles 57 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,767 skolbarn. Skolan är belägen vid Norrtullsgatan 18, Va., och har 49 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1917 3,285 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 774 band.

Skolrådets ledamöter.

Västmannagatan 92, Va.

Berglund, A. A. T., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Ahlberg, K. J.**, direktör; **Andenberg, A. W.**, kamrerare; ***Carli, E. J.**, överlärare, vice ordf.; ***Carlson, H. J.**, barnhemsföreståndare; ***Danielsson, T. Hj.**, möbelsnickare; **Forsell, J. A. Sson**, expeditiönsföreståndare.

Suppleanter.

Norén, G. E., läroverksadjunkt; ***Odin, S. J.**, handlande; **Ferm, A. V.**, snickare.

Sekreterare.

Edman, P. V.; rt. 155 82.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Carli, E. J., överlärare, ordf.; **Jacobson, T. A.**, intendent (sk.); **Sandberg, H. T.**, f. d. bokauktionskommissarie (f.); **Möller, Esther M.**, arbetsstugeföreståndarinna (a.); **Carlson, H. J.**, barnhemsföreståndare (l.).

Suppleanter.

Forsell, J. A. Sson, expeditiönsföreståndare (sk.); **Svensson, K. F. I.**, pannplåtslagare (f.); **Sjöman, E. F.**, grosshandlare (a.); **Morath, Maria K.**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Carli, E. J.; st. 180 51; träffas å exp. Norrtullsgatan 18 n. b., Va., varje läsdag 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 11
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 43
E. o. lärare i läs- och skrivämnen 1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 3
Lärare i övningsämnen 1
Lärarinnor i övningsämnen 6

S:a lärare och lärarinnor 65

Bibliotekarie.

Almin, f. Pettersson, A., Wilhelmina.

Vaktmästare (6).

Strömbäck, T. G.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6)
och en *baderska* (2).

**Jakobs och Johannes församlingars
folkskola.**

Jakobs och Johannes församlingars gemensamma folkskola räknar vårterminen 1918 inalles 70 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,033 skolbarn. Skolan är fördelad på fyra skolbyggnader, en vid Brunnsgatan 11, *C.*, med 18 klassrum, en vid Roslagsgatan 53, *Va.*, med 28 klassrum, en vid Ynglingagatan, *Va.*, med 14 klassrum och en å Skeppsholmen, *Ö.Dj.*, med 1 klassrum. Tio avdelningar undervisas i skolhuset Valhallavägen 63, *Ö.* Skolbiblioteket i Johannes folkskola omfattade den 31 dec. 1917 2,838 band och det höstterminen 1915 inrättade biblioteket vid Jakobs folkskola vid samma tidpunkt 899 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 921 band.

Jakobs församlings folkskola.

Skolrådets ledamöter.

Jakobsgatan 4, *C.*

Hammarsten, F., kyrkoherde, självskr. ordf.;
Bäckström, J. W., grosshandlare; Böhme, A. G., prakt. läkare; Hedin, Clara C. H., fröken;
*Lindmark, C. A., skomakarmästare, stadsfullm.;
*Svenson, A., skräddarmästare; *Wretman, J., f. d. rådman, vice ordf.

Kassör.

Sjöberg, A. Th., grosshandlare.

Sekreterare.

Afzelius, A. C. A.; st. Brevik 31.

*Ledamöter i lokalkommittén för
barnbespisningen.*

Wassberg, A., överlärare, ordf.; Sjögren, A., fabrikör (sk.); Brandt, J. T. I., kapten (Jak. f.);
Lindberg, A. W., kamrerare (Joh. f.); Edén, L. A., f. d. överlärare (a.); Strömbäck, Ebba M. E., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Haglund, F. Land, A. Helena, fru (a.); Andersson, Sofia V., folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Wassberg, A.; st. 193 06; träffas å exp. Roslagsgatan 53, n. b., *Va.*, alla lösdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. och i skolhuset vid Brunnsgatan 11, *C.*, st. 169 15, fredagar kl. 1 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Fd.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 5
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 18
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen 1
Lärarinna i övningsämnen 1

S:a lärare och lärarinnor 25

Bibliotekarie.

Andersson, Emelie K.

Johannes församlings folkskola.

Skolrådets ledamöter.

Kammakaregatan 12, *Va.*

Öhman, K., kyrkoherde, självskr. ordf.; Alfvén, K. A., prakt. läkare; Brodin, J. E., f. d. rektor;
*Edén, L. A., f. d. överlärare; Hjorth, J. E., direktör; *Johansson, K., möbelsnickare; *Steinmetz, f. Brummer, H. Eugenie, f. d. skolföreståndarinna.

Suppleanter.

*Eklund, K., ombudsman; Lignell, E., komminister.

Sekreterare.

Engellau, I.; rt. 97 49.

*Ledamöter i lokalkommittén för
barnbespisningen.*

Samma kommitté som för Jakobs förs. folkskola (se ovan).

Överlärare.

Wassberg, A. (se Jakobs förs. folkskola).

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 9
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 36
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 3
Lärarinnor i övningsämnen 9

S:a lärare och lärarinnor 57

Bibliotekarie.

Jönsson, Maria G.

Vaktmästare (6).

Ek, N. A. (Johannes folkskola); Söhr, O. (Jakobs folkskola).

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6), en *eldare*, tretton *städerskor* och en *baderska* (2).

Engelbrekts församlings folkskolor.

Engelbrekts församling har två folkskolor, se nedan.

Skolrådets ledamöter.

Östermalmsgatan 67, *Ö.*

Lindhagen, L. T., kyrkoherde, självskr. ordf.;

Fd. *Berg, J. Hj., extra undervisningsråd, vice ordf., kassör; Branzell, A., överlärare; Engström, Lilly A., f. d. lärarinna; Lind, N. G. C., bokhållare; *Lindblom, K. A., rektor; *Westermark, P. J. E., professor.

Sekreterare.

Åkerman, G. A., förste kanslisekreterare.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Branzell, A., överlärare, ordf.; Engström, Lilly A., f. d. lärarinna (sk.); Lind, G. H., trädgårdsdirektör, stadsfullm. (f.); Afzelius, S. Harriet K. M., fröken (a.); Lundberg, Hildegard J., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Lind, N. G. C., bokhållare (sk.); Tillberg, A. Hj., kamrerare (f.); Svedelius, Ewa H. Ch., fröken (a.); Svensson, f. Jepson, Sigrid M., folkskollärarinna (l.).

1. Folkskolan vid Valhallavägen.

Folkskolan räknar vårterminen 1918 inalles 49 undervisningsavdelningar med 1,337 skolbarn. Skolan är belägen vid Valhallavägen 63, Ö., och har 60 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1917 3,085 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 839 band.

Överlärare.

Branzell, A.; st. 110 29; träffas å exp. Valhallavägen 63, Ö., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m., måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. samt tisdagar i skolan vid Värtan 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	10
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	34
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	4
Lärare i övningsämnen	5
Lärarinnor i övningsämnen	10

S:a lärare och lärarinnor 63

Bibliotekarie.

Bergström, Anna.

Vaktmästare (6).

Hagberg, A. S.

Dessutom en värmeledningsskötare (6), en eldare, en portvakt och en baderska (2).

2. Folkskolan vid Värtan.

Folkskolan vid Värtan räknar vårterminen 1918 inalles 14 undervisningsavdelningar med 412 skolbarn. Skolan är belägen i Hjorthagen och har 11 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1917 1,017 band. Lärarbiblioteket omfattade vid samma tid 425 band.

Överlärare.

Branzell, A.; st. 68 13; träffas å exp. tisdagar 1—1,30 e. m. Övriga mottagningstider, se ovan.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	2
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	11
E. o. lärarinna i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	2

S:a lärare och lärarinnor 18

Bibliotekarie.

Claësson, J. V., tf.

Vaktmästare

(6; dessutom ersättning såsom eldare 200 kr.). Åström, P.

Dessutom en baderska.

Hedvig Eleonora och Oscars församlingars folkskolor.

Hedvig Eleonora och Oscars församlingar hava tillsammans folkskola. Denna skola är uppdelad på tre skolbyggnader, den ena vid Linnégatan 54, Ö., som ligger inom Oscars församling, den andra vid Linnégatan 37, Ö., som ligger inom Hedvig Eleonora församling, och den tredje å Djurgården, tillhörande Oscars församling.

Folkskolhusen räknar vårterminen 1918 inalles 51 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,466 skolbarn. Skolhuset vid Linnégatan 54 har 32 klassrum; skolhuset vid Linnégatan 37¹⁾ har 13 klassrum och Djurgårdens skolhus 7 klassrum. Hedvig Eleonora och Oscars församlingars skolbibliotek omfattade den 31 dec. 1917 2,918 band och lärarbiblioteket 766 band.

Hedvig Eleonora församlings folkskola.

Skolrådets ledamöter.

Jungfrugatan 7 B, Ö.

Källander, A. J., kyrkoherde, självskr. ordf.; Bergström, J. A., direktör, kassör; Fähræus, G. R., rektor; *Hellström, f. Kullberg, E. S. E., (Lilly), fru; *Holmberg, G. H. T., direktör; Nordgren, R. E., överläkare; *Schultén, O. W., grosshandlare.

Sekreterare.

Holmström, G. S.; rt. Söder 6 22; st. Söder 8 90.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Blomqvist, A., överlärare, ordf.; Göranson, J. F., byggmästare (Oscars sk.); Johanson, E., grosshandlare (Hedvig Eleonora f.); Wedberg, Ebba Ch., fröken (Oscars f.); Svensson, Anna A. Ch.,

¹⁾ Detta skolhus är sedan oktober 1917 upplåtet till provisoriska bostäder för genom bostadsbristen hovvilliga familjer.

folkskollärarinna (a.); **Karlsson, G.**, folkskollärare (l.).

Suppleanter.

Schultén, O. W., grosshandlare (Hedvig Eleonora sk.); **Johnson, E. R.**, konsul (Hedvig Eleonora f.); **Rosengren, Karolina M.**, f. d. folkskollärarinna (Oscars f.); **Ljungstedt, Sigrid E.**, fröken (a.); **Johansson, J.**, folkskollärare (l.).

Överlärare.

Blomqvist, A.; st. 192 98; träffas å exp. Linnégatan 54, Ö., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt därjämte måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. samt i Djurgårdens folkskola fredagar 12,45—1,15 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	4
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	16
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	5

Så lärare och lärarinnor 28

Oscars församlings folkskola.

Skolrådets ledamöter.

Fredrikshovsgatan 3, Ö. Dj.

Bengtson, H. G. V., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Blomqvist, A.**, överlärare; **Gezelius, A.**, apotekare; ***Göranson, J. F.**, bygmästare; ***Huldt, Hilda Ch.**, lärarinna; **Stendahl, S.**, grosshandlare, stadsfullm.; **Wennerholm, O. T. H.**, vice häradshövding, vice ordf. och kassör.

Sekreterare.

Törnell, E. R.; rt. Österm. 68; st. Österm. 8 39.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Samma som för Hedvig Eleonora förs:s folkskola (se ovan).

Överlärare.

Blomqvist, A. (se Hedvig Eleonora förs:s folkskola).

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	6
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	22
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	9

Så lärare och lärarinnor 42

Bibliotekarier.

Hellberg, Augusta K. (Linnégatan 54); **Hansson, Betty** (Djurgårdens folkskola).

Vaktmästare (6).

Westrén, S. J. E. (Linnégatan 54).

Dessutom en värmeledningsskötare (6) **Ed.** och en baderska (2).

Katarina församlings folkskolor.

Katarina församling har två folkskolor, se nedan.

Skolrådets ledamöter.

Höbergsgatan 15, Sö.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Bergström, A. W.**, arkitekt; **Brate, E.**, lektor, vice ordf.; **Danielson, H.**, folkskollärare; **Karlsson, W. E.**, assistent, stadsfullm.; ***Lindfeldt, Maria M. E.**, fröken, kassör; ***Lundahl, Fr.**, apotekare; ***Sjöberg, G.**, silverarbetare; ***Thunell, J. W.**, bygmästare; ***Vester, A.**, sjuk-kassetjänsteman; ***Zetterlund, C. R.**, kontorschef, stadsfullm.

Sekreterare.

Looström, A. H.; rt. 93 14; st. 32 05.

Ledamöter i lokalkommittéerna för barnbespisningen.

Se nedan i de olika överlärardistrikten.

Katarina norra folkskola.

Katarina församlings norra folkskola räknar vårterminen 1918 inalles 47 undervisningsavdelningar med 1,456 skolbarn. Skolan är belägen Tjärhovsgatan 15 & 17, Sö., och har 37 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1917 2,589 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 796 band.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Persson, P. E., överlärare, ordf.; **Dahlström, J. F. A.**, maskinist (sk.); **Nilsson, F. O. V.**, bageridkare, stadsfullm. (f.); **Wendelin, Emma H.**, folkskollärarinna (a.); **Lilja, Maria E.**, folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Weideman, K. O., föreståndare (sk.); **Moëll, J. O. H. N.**, kassör (f.); **Hedberg, D.**, folkskollärare (a.); **Gustavi, Ester B.**, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Persson, P. E.; st. 135 05; träffas å exp. Tjärhovsgatan 15, Sö., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	9
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	35 ¹⁾
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	5
Lärarinnor i övningsämnen	9

Så lärare och lärarinnor 58¹⁾

¹⁾ Därav en med tjänstgöring som föreståndarinna vid barnavårdsnämndens barnhem vid Stora Blecktornet.

Fd.*Bibliotekarie.*

Lilja, Maria E.

Vaktmästare (6).

Edling, A. J.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6),
en *baderska* (2) och en *portvakt*.*Katarina södra folkskola.*

Katarina södra folkskola räknar vårterminen 1918 inalles 72 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,277 skolbarn och är belägen vid Värmdögatan 2, Sö. Skolan är fördelad på två skolbyggnader, gamla skolhuset med 15 klassrum och nya skolhuset med 47 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1917 5,184 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 862 band.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Bergh, A., överlärare, ordf.; **Vester**, A., sjuk-kassetjänsteman (sk.); **Blomberg**, A. W., gross-handlare (f.); **Ingelström**, A., folkskollärare (a.); **Bergström**, Anna E., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Karlsson, C. Th., värmeledningsskötare (sk.); **Sjöberg**, G., silverarbetare (f.); **Kjerling**, Edith M. K., folkskollärarinna (a.); **Holm**, Hulda S., folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Bergh, A.; st. 302 09; träffas å exp. Värmdögatan 2, Sö., nya skolhuset, alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	12
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	52
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	9
Lärare i övningsämnen	1
Lärarinnor i övningsämnen	9

S:a lärare och lärarinnor 84

Bibliotekarie.

Andersson, K. Augusta.

Vaktmästare (6).

Erikson, F. V.; Dahlberg, E. R.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6)
och en *baderska* (2).*Sofia församlings folkskola.*

Sofia församlings folkskola, som är belägen Skånegatan 117, Sö., räknar vårterminen 1918

inalles 70 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,209 barn och innehåller 71 klassrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1917 3,199 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 712 band.

Skolrådets ledamöter.

Borgmästaregatan 11, Sö.

Klefbeck, E. A., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Adamson**, J. R., ingenjör; **Dalborg**, M., barnhemsföreståndare; ***Hjerner**, K. E. A., revisor, kassör; ***Liljebäck**, E. S., tapetserare; **Ljungberg**, P. G. L., handelsarbetare; **Löfgren**, f. Swanberg, Anna, fru; **Wihlander**, A. G., överlärare, vice ordf.; ***Wiking**, A. F., ingenjör.

Sekreterare.

Wibelius, O. G. S.; rt. Östern. 18 32; st. 205 73.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Wihlander, A. G., överlärare, ordf.; **Ljungberg**, P. G. L., handelsarbetare (sk.); **Hjerner**, K. E. A., revisor (f.); **Rundgren**, f. Persson, Anna, folkskollärarinna (a.); **Samuelsson**, Anna L., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Göthberg, A., tullpackhuskarl (sk.); **Pettersson**, C. A., handlande (f.); **Löfgren**, f. Swanberg, Anna, fru (a.); **Bäckman**, Eugenia, folkskollärarinna (l.).

Överlärare.

Wihlander, A. G.; st. 313 38; träffas å exp. Skånegatan 117, Sö., alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	14
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	54
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	2
Lärare i övningsämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	11

S:a lärare och lärarinnor 84

Bibliotekarie.

Ideström, S. O.

Vaktmästare (6).

Frisk, A. R.

Dessutom en *värmeledningsskötare* (6),
en *eldare* och en *baderska* (2).*Maria församlings folkskola.*

Maria församlings folkskola räknar vårterminen 1918 inalles 145 undervisningsavdelningar med tillsammans 4,577 skolbarn. Skolan är fördelad

på tre skolbyggnader¹⁾, en vid Ringvägen, *Sö.*, med 62 klassrum och de båda övriga, vid Timmermansgatan 28, *Sö.*, med 26 klassrum. Dessutom finnes på senare platsen en särskild mindre byggnad med slöjdskol och skolkök med matrum. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1917 5,452 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 1,286 band.

Skolrådets ledamöter.

St Paulsgatan 10, *Sö.*

Eklund, K. A., kyrkoherde, självskr. ordf.; **Boije af Gennäs**, S. J. A., rektor, vice ordf.; ***Edberg**, Ingrid M., lärarinna; **Lidman**, C., överlärare, stadsfullm.; **Molin**, O. E., fil. dr., pastoratsadjunkt; ***Nylin**, E. W. A., prakt. läkare; **Rissén**, H. R., tulltjänsteman; ***Rosen-grén**, C. O. L., grosshandlare, kassör; ***Wickberg**, Th. W., tulltjänsteman.

Sekreterare.

Masreliez, K. V.; rt. 96 69.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Lidman, C., överlärare, stadsfullm., ordf.; **Bode**, f. Svensson, Signe I. H., fru (sk.); **Montelius**, f. Reuterskiöld, Agda G. D. A., professorska (f.); **Sahlin**, A. Cecilia, folkskollärarinna (a.); **Ericsson**, f. Bäckström, Anna F., folkskollärarinna (l.).

Suppleanter.

Widtskiöld, f. Peterson, Jenny, fru (sk.); **Winberg**, f. Fogelin, Gerda J. W., fru (f.); **Lindeberg**, E. W., komminister (a.); **Holm**, N. Sigrid A., folkskollärarinna (l.).

Överlärare¹⁾.

Lidman, C., stadsfullm.; st. 302 10; träffas å exp. vid Ringvägen, *Sö.*, alla läsdagar 7,45—8,30 f.m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m. och å exp. vid Timmermansgatan 28, *Sö.*, st. 135 06, onsdagar 10,30—11 f. m.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	28
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	115
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	3
Lärarinnor i övningsämnen	23

Så lärare och lärarinnor 170

¹⁾ Ett nytt skolhus, i kvarteret Ångpannan (vid Reimersholmsgatan), är under uppförande. Då detta skolhus blir färdigt att tagas i bruk, kommer det nuvarande överlärardistriktet att uppdelas i två distrikt och ytterligare en överlärare att tillsättas.

Bibliotekarie.

Stålfelt, P. E.

Vaktmästare (6).

Sävelin, P. J. (skolan vid Ringvägen); **Regnström**, C. A. (skolan vid Timmermansgatan).

Dessutom en värmeledningsskötare (6), en eldare och två baderskor (2).

Brännkyrka församlings folkskolor.

Brännkyrka bildar intill den 1 juli 1918 (se nedan) två överlärardistrikt, *kyrkskoledistriktet* och *Läljeholmsdistriktet*. Under vardera av överlärarna sorterar en tillsyningslärare.

Skolrådets ledamöter.

Lindskog, H. J., kyrkoherde, självskr. ordf.; ***Andersson**, P., folkskollärare, stadsfullm.; ***Bergquist**, J. A., folkskollärare; ***Granlund**, S. J. R. W., kamrerare; **Gäbel**, M., disponent, kassör; **Hindersson**, f. Johnsson, T. Maria, folkskollärarinna; **Kling**, F. A., byggmästare; **Lantz**, W. G. G:son, tulltjänsteman; **Sandberg**, C. A. J:son, förman; ***Wallin**, J. A., tf. upp-bördsman, vice ordf.; *en vakant.

Sekreterare.

Öström, J. N. H.; rt. 6 61; st. 195 34.

Kyrkskoledistriktet.¹⁾

Inom kyrkskoledistriktet finnas skolor vid Solberga (kyrkskolan), Örby, Långbrodal och Enskede, Gubbängen och Södertörn, vilka vårterminen 1918 räkna 75 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,967 skolbarn. I Örby, Långbrodal och Enskede äro nya skolhus uppförda under åren 1914 och 1915. Skolbiblioteken omfattade den 31 dec. 1917 2,083 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 433 band.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Granér, C. T., överlärare, ordf.; **Sandberg**, C. A. J:son, förman (sk.); **Sandberg**, M. O., slakthusdirektör (f.); **Björling**, J., folkskollärare, stadsfullm. (l.).

Suppleanter.

Lantz, V. G. G:son, tulltjänsteman (sk.); **Magnusson**, E., förtroendeman (f.); **Ericson**, Elsa M. L., folkskollärarinna (l.).

¹⁾ Från och med den 1 juli 1918 uppdelas detta distrikt i *Kyrkskolans överlärardistrikt*, omfattande kyrkskolan, Långbrodal, Örby och Södertörns skolor, samt *Enskede överlärardistrikt*, omfattande Enskede och Gubbängens skolor.

Fd.

Överlärare.

Granér, C. T.; träffas å expeditionen i kyrkskolan alla läsdagar 7,45—8,30 f. m., rt. Älvsjö 5, st. Liljeholmen 3; i skolan i Långbrodal måndagar 1—1,30 e. m., st. Långbrodal 56; i skolan i Örby torsdagar 11,15—11,45 f. m., st. Örby 25; i skolan i Enskele torsdagar 1—1,30 e. m., st. Enskele 62.

Tillsyningslärare.

Edman, E. A. (för Enskele, Gubbängens och Södertörns skolor).

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen	11
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen	30
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	3
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	22
Småskollärarinnor	10
Lärare i övningsämnen	2
Lärarinnor i övningsämnen	10

Så lärare och lärarinnor 98

Bibliotekarier.

Arvidsson, Hildur E. (Örby skola); **Siösteen**, Margareta S. H. (Enskele nya skola); **Hindersson**, f. Johnson, T. Maria (Gubbängens skola); **Nyström**, A. Greta (Södertörns skola); **Nilsson**, Karin (Långbrodals skola).

Vaktmästare och värmelednings-skötare

(6; dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Andersson, Th. (Örby skola); **Carlberg**, V. T. (Enskele skola); **Olofsson**, C. J. (Långbrodals skola).

Dessutom två baderskor (2).

Liljeholmsdistriktet.¹⁾

Distriktet omfattar Liljeholmens, Årsta, Blommensbergs, Johannisdals, Sättra och Midsommarkransens skolor, vilka vårterminen 1918 räkna 81 undervisningsavdelningar med tillsammans 2,511 skolbarn. I Midsommarkransen är under åren 1914 och 1915 ett nytt skolhus uppfört. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1917 2,026 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 540 band.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbispisningen.

Wahlström, A. Th., överlärare, ordf.; **Wallin**, J. A., tf. uppboordsman (sk.); **Wiman**, Anna M., arbetsstugeföreståndarinnan (a.); **Söderberg**, N.

¹⁾ Från och med den 1 juli 1918 uppdelas detta distrikt i *Liljeholmens överlärardistrikt*, omfattande Liljeholmens, Midsommarkransens och Årsta skolor, samt *Blommensbergs överlärardistrikt*, omfattande Blommensbergs, Johannisdals och Sättra skolor.

E., handelsträdgårdsmästare, stadsfullm. (f.); **Waller**, J. A., folkskollärare (l.).

Suppleanter.

Andersson, P., folkskollärare, stadsfullm. (sk.); **Uddin**, K. J. R., pastor (f.); **Breden**, Ingeborg Ch., fattigvårdssyster (a); **Boman**, Elisabet, småskollärarinna (l.).

Överlärare.

Wahlström, A. Th.; träffas å expeditionen i nya skolhuset vid Blommensberg alla läsdagar 7,45—8,30 f. m., ävensom tisdagar 1—1,30 e. m., st. Gröndal 65; i skolhuset vid Midsommarkransen måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m., st. Liljeholmen 1.

Tillsyningslärare.

Kjellberg, A. G. (för Liljeholmens, Årsta och Midsommarkransens skolor).

Lärare och lärarinnor.

Ordinarie lärare i läs- och skrivämnen	14
Ordinarie lärarinnor i läs- och skrivämnen	29
E. o. lärare i läs- och skrivämnen	1
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen	22
Småskollärarinnor	16
Lärarinnor i övningsämnen	11

Så lärare och lärarinnor 93

Bibliotekarier.

Östman, J. L. (Blommensbergs skola); **Andersson**, Anna E. (Midsommarkransens skola); **Carlsson**, H. Maria (Johannisdals skola).

Vaktmästare och värmelednings-skötare

(6; dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Carlsson, E. J. (Blommensbergs skola); **Olsson**, P. O. (Midsommarkransens skola).

Dessutom en baderska (2) och en extra baderska.

Bromma församlings folkskolor.

Församlingen utgör enligt stadsfullmäktiges beslut den 20 mars 1916 fr. o. m. den 1 juli 1916 ett överlärardistrikt. Församlingens skolor äro belägna vid Bromma kyrka, i Bällsta-lund, Alvik och å Lilla Essingen, den senare i förhyrd lokal. Å Stora Essingen upprättades vid 1917 års början en provisorisk skola, omfattande två lägsta klasserna. I dessa skolor undervisas vårterminen 1918 inalles 981 barn. Skolbiblioteket omfattade den 31 dec. 1917 1,219 band. Skolans lärarbibliotek omfattade vid samma tid 33 band.

Skolrådets ledamöter.

Svensson, M. Th. K., kyrkoherde, själskr. ordf. ***Berg**, G., slöjdsinspektör; **Bergstedt**, P., ingenjör, stadsfullm., kassör; **Björklund**, C. A., skofabriksarbetare; ***Eriksson**, A. G., järnarbe-

tare: **Gustafson**, F. E., husägare; ***Karlsson**, K. O., förman.

Suppleanter.

Hedvall, A. G., folkskollärare; **Larsén**, C. G., verk-mästare; **Sandström**, A. T. V., överlärare.

Ledamöter i lokalkommittén för barnbespisningen.

Rendahl, J. F., kamrerare, ordf. (a); **Eriksson**, A. G., järnarbetare (sk.); **Winberg**, E. G., stenhuggare (f.); **Sandström**, A. T. V., överlärare, självskr.; **Bergqvist**, J. A., folkskollärare (l.).

Suppleanter.

Karlsson, K. O., förman (sk.); **Petersson**, A. G., snickare (f.); **Olsson**, S. R., folkskollärare (l.).

Överlärare.

Sandström, A. T. V.; st. Tranebergsbro 26; träffas å exp. i Alviks skola alla läsdagar 7,45—8,30 f. m. samt måndagar och torsdagar 1—1,30 e. m., st. Tranebergsbro 26; å exp. i Bällstalunds skola fredagar 1—1,30 e. m., st. Bromma 22.

Lärare och lärarinnor.

Ord. lärare i läs- och skrivämnen 9
Ord. lärarinnor i läs- och skrivämnen 13
E. o. lärarinnor i läs- och skrivämnen 9
Småskollärarinnor 7

Så lärare och lärarinnor 38

Bibliotekarier.

Petersson, Anna M. K. (Alviks skola); **Gustafsson**, Teres R. (Essingens skola); **Bergqvist**, J. A. (Bällstalunds skola); **Gerdelius**, J. (kyrskolan).

Vaktmästare och värmelednings-skötare

(6; dessutom för portvaktstjänstgöring 50 kr.).

Rydhammar, C. O. (Bällstalunds skola); **Johansson**, J. A. (Alviks skola).

Barnavårdsnämnden.

Fredsgatan 9, C.; rt. 69 52; st. 46 14; expeditionstid: 10—12 samt 1—3; under juli och augusti 9.30—1.30.

Anmälningar om havandeskap, jämlikt lagen om barn utom äktenskap (se nedan), göras å Svenska fattigvårdsförbundets barnavårdsbyråer: Triewaldsgränd 3, St.; rt. 21 98; st. 29 54; expeditionstid: alla dagar, utom lördagar, 10—12 (15 juni—15 sept. endast måndagar och torsdagar); kommunalhuset, Liljeholmen (för Brännkyrka); rt. Liljeholmen 14; st. Liljeholmen 29; expeditionstid: måndagar och torsdagar 9—11.

Enligt lagen den 13 juni 1902 angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn skall i varje skoldistrikt finnas en barnavårdsnämnd, vilken det åligger att taga vård om dylika barn under femton år, som vistas

inom distriktet. I Stockholm är Stockholms folkskoledirektion barnavårdsnämnd, men har densamma med få undantag uppdragit beslutanderätten i bithörande ärenden åt en särskild nämnd (barnavårdsnämnden i inskränkt bemärkelse). Barnavårdsnämnden utser årligen för de tio distrikt, vari staden delats, till sitt biträde kretsombud, antingen bland sina egna ledamöter eller och bland andra män eller kvinnor, vilka nitälska för ungdomens uppfostran. Kretsombuden samt folkskolinspektören äga att närvara vid barnavårdsnämndens sammanträden och att deltaga i överläggningarna, men ej i besluten. Barnavårdsnämndens ledamöter och kretsombud böra hava uppmärksamhet därå, att barn ej må bli försummade i sedligt avseende eller vanartas, samt, om sådant förekommer, därom göra anmälan hos nämnden. Sådan anmälan må och göras av någon statens eller kommunens myndighet eller ock av ämbets- eller tjänsteman, vilken i denna sin egenskap erhållit kännedom om förhållanden, som föranleda till anmälan. Finner barnavårdsnämnden anmält barn vara i sedligt avseende försummat, skall nämnden tilldela dem, vilka det åligger att hava vård om barnet, en allvarlig förmaning att bättre uppfylla sina uppfostringsplikter. Visar barnet vanart, skall nämnden tilldela det en allvarlig varning och, om sådant anses gagneligt, jämväl föreskriva, att barnet skall inom viss tid och i ojäviga vittnens närvaro tilldelas lämplig åga. Då barnavårdsnämnden beslutit någon av dessa åtgärder, bör densamma jämväl uppdraga åt viss person att med uppmärksamhet följa barnets levnadsförhållanden och övervaka dess uppförande. För att denna uppsikt må bli effektiv och barnavårdsnämnden i varje fall skall äga tillgång på lämpliga personer för detta uppdrags utförande, har densamma antagit 42 s. k. *tillsyningsmän* för uppsiktens utövande. Nämnden äger att i vissa fall skilja barnet från hemmet att för vård och uppfostran till annan överlämnas. När omhändertaget barn hunnit den ålder och nått den stadga, att det anses kunna i tjänst eller yrke anställas, skall nämnden söka bereda barnet lämplig anställning och tillse, att det erhåller nödig utrustning. Utöver det kalenderår, under vilket barnet fyller sexton år, bör gottgörelse för dess vård och uppfostran i enskilt hem eller barnhem icke utfästas av nämnden. För gottgörelse, som utfästes i strid häremot, äger rätt till ersättning icke rum. Barnavårdsnämnden bör övervaka de barns uppförande och uppfostran, som till enskilt hem eller barnhem av nämnden överlämnats. Angående inspektion av barnhem och skyddshem förordnar konungen. Kostnaderna för sådan inspektion bestridas av statsmedel. Barnavårdsnämnden i Stockholm har för tillgodoseende av barnavården inrättat trenne barnhem (se nedan). I dessa omhändertagas också barn, som tidigare intagits å Stockholms folkskolors skolkarhem, som hösten 1907 upphörde.

Fd.

Genom lagen den 14 juni 1917 om barn utom äktenskap har barnavårdsnämndens uppgift blivit väsentligen utvidgad. Nämnda lag stadgar, att för varje barn utom äktenskap skall av barnavårdsnämnden förordnas lämplig man eller kvinna till barnavårdsman. Förordnandet meddelas, så snart nämnden mottagit anmälan om den blivande moderns havandeskap eller erhållit kännedom om barnets födelse. Barnavårdsmanens allmänna uppgift anges i lagen vara »att bistå modern med råd och upplysningar samt tillse, att barnets rätt och bästa behöriigen tillvaratages». Särskilt åligger honom att sörja för att barnets börd fastställes och att barnet tillförsäkras underhåll, varjämte han skall biträda med indrivande och tillhandahållande av underhållsbidrag. Avtal om periodiskt utgörande av framtida underhållsbidrag är ej giltigt utan hans godkännande. Ehuru barnavårdsmanuskapet närmast är tänkt såsom ett oavlönat förtroendeuppdrag, åtaget av personligt intresse för modern och barnet, har lagen räknat med nödvändigheten att anställa kommunalt avlönade män eller kvinnor, vilka, efter barnavårdsnämndens för varje särskilt fall meddelade uppdrag, fungera såsom barnavårdsmän. Att befattningen får en sådan mera yrkesmässig karaktär, kan tydligen i större samhällen, särskilt Stockholm med dess inemot tre tusen utomäktenskapliga födelser årligen, ej undvikas. För ändamålet hava stadsfullmäktige för innevarande år ställt till förfogande ett anslag av 30,000 kronor.

Over barnavårdsmanens verksamhet skall tillsyn övas av barnavårdsnämnden, varjämte nämnden bör bistå barnavårdsmannen i hans verksamhet samt lämna honom erforderliga råd och upplysningar. Nämnden åligger att årligen granska av barnavårdsmannen förda anteckningar och räkenskaper.

Nämnden har även att pröva avtal, som innefattar åtagande att till barnets underhåll utgiva visst belopp en gång för alla, samt mottaga och besluta om användningen av sådant belopp.

Till biträde åt nämnden vid fullgörande av dess ovannämnda åligganden har anställts en särskild person, vilken även tills vidare skall tjänstgöra såsom barnavårdsman i de fall, som åt honom anvisas.

För att i övrigt äga tillgång till lämpliga personer att fungera såsom barnavårdsmän, i fall där frivilliga krafter icke stå till förfogande, har nämnden antagit några personer, av vilka flertalet tänkts skola huvudsakligen ägna sig åt sin ifrågavarande verksamhet.

Härjämte hava Svenska fattigvårdsförbundets i Stockholm arbetande barnavårdsbyråer (se ovan samt sid. 258) åtagit sig nämndens uppdrag att mottaga anmälningar om havandeskap, varom förmåles i 14 § av ovannämnda lag, och förklarar sig villiga att, jämte underrättelse till nämnden om skedd anmälan, tillika till barnavårdsman föreslå någon för det särskilda fallet lämplig och villig man eller kvinna, där sådan står byrån till buds.

Utom sina ovan angivna uppgifter har nämnden att i äktenskapsmål och adoptionsärenden på domstols begäran avgiva yttrande rörande vederbörandes lämplighet såsom barnafostrare.

Lagar. Lag angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn den 13 juni 1902 med ändring den 25 juni 1909. Lag om barn utom äktenskap den 14 juni 1917. Kungl. kung. ang. föreskrifter om barnavårdsmanens verksamhet och tillsynen därå den 23 nov. 1917.

Stat år 1918. Utgifter: 217,102: 99 kr.; inkomster: 48,000 kr. (därav statsbidrag 10,000 kr. och bidrag från fattigvårdsnämnden 38,000 kr.).

Barnavårdsnämndens ledamöter.

Se ovan sid. 148.

Sekreterare och föredragande

(2,500 kr.; ej å stat).

Löfving, K. B. E.; träffas måndagar och onsdagar 8,30—9,30 f. m.

Förste kontorsskrivare (7).

Brunius, Elin A.

Andre kontorsskrivare (5).

Brunius, Anna S.

Dessutom *extra biträde.*

Tillsyningsmän

(5 kr. i kvartalet för varje under deras uppsikt stående hem).

Antal: 42.

Barnavårdsmän

(en 500 kr. i mån., övriga 100—200 kr. i mån.; ej å stat).

Moureaux, N. C. (med uppdrag tillika att biträda nämnden såsom instruktör och ledare för barnavårdsmännen); rt. 69 24; st. 2 27; mottagningstid 10—12 å barnavårdsnämndens expedition; **Strömer, S. Cecile M.;** **Engström, Estrid M. C.;** **Rydberg, f. Lindblom, W. (Vilma);** **Köhler, J. M. A.;** **Rådberg, Disa E. S.;** **Lokrantz, Ellen G. K.;** **Ingelström, A.;** **Wälgman, J. Ch. Elisabet;** **Ebbinghaus, Agnes E.;** **Sylvén, Ester M.;** **Gylling, A. Valborg E.**

Barnavårdsnämndens kretsombud

(50 kr.; dessutom 10 kr. för varje undersökning).

Storkyrkoförsamlingen och Klara församling.

Brandel, R. A.; fil. dr. komminister; Prästgatan 18, *St.;* st. 235 50.

Kungsholms församling.

Davidson, J. A. L., förste pastoratsadjunkt; Parmmätaregatan 1, *C.;* rt. Kungsh. 5 37; st. Kungsh. 1 82.

Gustav Vasa, Matteus, Jakobs och Johannes församlingar.

Wassberg, A., överlärare; Roslagsgatan 53, Va.; rt. Vasa 14 53; st. 193 06.

Adolf Fredriks, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar.

Törnelli, f. Weber, Gertrud, fru, stadsfullm.; Styrmanngatan 33, Ö.Dj.; rt. Österm. 68; st. 124 68.

Katarina församling.

Wærn, C. (Lilli), fröken; Katarina V. Kyrkogata 4, Sö.; st. 316 25.

Sofia församling.

Wærn, C. (Lilli), fröken (se ovan; t. o. m. 31 juli 1918); Adolfsson, C. O. H., komminister (fr. o. m. 1 aug. 1918); Borgmästarg. 11, Sö.

Maria församling.

Lindeberg, E. W., komminister; St Paulsgatan 10, Sö.; st. Söder 7 54.

Brännkyrka församling.

För 32. roten utom Örby villastad: Edman, E. A., tillsyningslärare; Rundvägen 15, Enskede; st. Enskede 8 88.

För 33. roten: Vakant; t.j.f. Lindskog, H. J., kyrkoherde; Solberga, Älvsjö; rt. Älvsjö 1 02; st. Långbrodal 3.

För 34. roten samt Örby villastad: Sandberg, C. A. J:son, förman; Långbrodal 126, Älvsjö; st. Långbrodal 1 02.

Bromma församling.

Svensson, M. Th. K., kyrkoherde; Kungsholms villastad; rt. Äppelviken 55; st. Tranebergsbro 62.

Barnavårdsnämndens barnhem n:r 1.

Roslagsgatan 57 (Bellevue), Va.; rt. 68 87; st. 203 58.

Detta barnhem, som öppnades den 19 februari 1904, är avsett för icke vanartade flickor och mindre gossar och har 23 platser.

Föreståndarinna (4).

Carlson, Elise.

Läkare

(500 kr.; ej å stat).

Sehardt, C.

Vaktmästare (4).

Karlsson, J. L.

Dessutom en första sköterska (2), en andra sköterska (1) samt en kokerska (II. a.) och en städerska (I. c.)

Barnavårdsnämndens barnhem n:r 2.

Södermannagatan 47 (Lilla Blecktorner)
Sö.; rt. 92 54; st. 305 34.

Detta barnhem, som öppnades den 5 september 1904, är avsett för äldre gossar och har 26 platser.

Föreståndare

(lön som folkskollärare; dessutom 500 kr.).

Dalborg, M.

Läkare

(300 kr.; ej å stat).

Klingberg, A. F.

Husmoder

(500 kr.; ej å stat).

Dalborg, Karin.

Vaktmästare (4).

Säfström, J.

Dessutom en kokerska (II. a.) och en städerska (I. c.).

Barnavårdsnämndens barnhem n:r 3.

Södermannagatan 55 A (Stora Blecktorner) Sö.; st. 302 08.

Detta barnhem, som öppnades år 1906, är avsett att vara provisoriskt skyddshem för flickor och har 20 platser.

Föreståndarinna

(lön som folkskollärarinna; dessutom 200 kr.).

Lundgren, Anna.

Slöjdlärlarinna (3).

Sporröng, Sigrid A.

Läkare

(200 kr.; ej å stat).

Nilsson, Ada K.

Dessutom en tjänarinna (II. a.), en tjänarinna (I. c.), en portvakt samt en kvinnlig trädgårdsmästare.

Anm. Stadsfullmäktige hava den 2 april 1918 beslutat att, under förutsättning av k. maj:ts bifall, tillsvidare upplåta alkoholistanstalten Eolshäll åt barnavårdsnämnden till barnhem, så länge anstalten ej behöver användas för sitt ursprungliga ändamål (se sid. 198).